

Πανεπιστήμιο Κρήτης
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα: Αρχαίος Μεσογειακός Κόσμος
Κατεύθυνση Προϊστορική Αρχαιολογία

Αγγεία και σκεύη για τη φωτιά στη Νότια Κρήτη, την Εποχή του Χαλκού. Είδη, χωρική κατανομή και αρχαιολογική συνάφεια στο ΠΜ ΙΙ Μύρτο Φούρνου Κορυφή και τον ΜΜ-ΥΜ Κομμό

Δήμητρα Λαζάρ

Τριμελής επιτροπή:

Κατερίνα Κόπακα

Ίρις Τζαχίλη

Ελένη Νοδάρου

Ρέθυμνο 2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχοι της έρευνας.....	4
Ιστορικό της έρευνας.....	5
Αποδελτίωση και καταλογράφηση.....	7
Γενικά χαρακτηριστικά – Τεχνολογία - Τυπολογία.....	9
Συλλογή και καταχώρηση του υλικού.....	11
I. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΙΜ ΠΕΡΙΟΔΟ ΣΤΟ ΜΥΡΤΟ ΦΟΥΡΝΟΥ ΚΟΡΥΦΗ.....	12
α) Είδη αγγείων και σκευών για τη φωτιά.....	12
β) χωρική κατανομή και αρχαιολογικές συνάφειες.....	14
ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ (I-XXVI).....	16
II. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΜ ΠΕΡΙΟΔΟ ΣΤΟΝ ΚΟΜΜΟ.....	47
α) Είδη αγγείων και σκευών για τη φωτιά.....	48
β) Χωρική κατανομή και αρχαιολογικές συνάφειες.....	49
ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ (XXVI-XLVI).....	51
III. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΜ ΠΕΡΙΟΔΟ ΣΤΟΝ ΚΟΜΜΟ.....	79
α) Είδη αγγείων και σκευών για τη φωτιά.....	81
β) Χωρική κατανομή και αρχαιολογικές συνάφειες.....	83
ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ (XLVII-LXXIX).....	86
IV. ΟΙΚΙΑΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΦΩΤΙΑ ΣΤΟΝ ΠΙΜ Η ΜΥΡΤΟ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΜΜ-ΥΜ ΚΟΜΜΟ.....	121
V. ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡΙΚΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΠΥΡΙΜΑΧΩΝ ΑΓΓΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΜΥΡΤΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΜΜΟ.....	123
ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	125
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΛΤΙΩΝ.....	129
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	132
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	134
Εικ. 1. Χύτρα τύπου I. (Warren 1972, 178, fig. 62).....	134
Εικ. 2. Χύτρες τύπου II. (Warren 1972, 176, fig. 60).....	134

Εικ.3. Λοπάδες τύπου I. (Warren 1972, 162, fig. 46).....	135
Εικ.4. Λοπάδες τύπου II. (Warren 1972, 163, fig. 47).....	135
Εικ.5. Μαγειρικός δίσκος τύπου I. (Warren 1972, 163, fig. 47).....	135
Εικ.6. Μαγειρικός δίσκος τύπου II. (Warren 1972, 163, fig. 47).....	136
Εικ.7. Πύραυνο τύπου I. (Evely 2000, II, 541).....	136
Εικ.8. Πύραυνο τύπου II. Evely 2000, II, 542.....	137
Εικ. 9. Ο οικισμός του Μύρτου σε κάτοψη. (Warren 1972, fig. 14).....	138
Εικ. 10. Χύτρα P339. Αντιπροσωπευτικό δείγμα του κυρίαρχου σχήματος στον οικισμό του Μύρτου. (Warren 1972, 178, fig. 62).....	139
Εικ.11. Πόδι με ανάγλυφη διακόσμηση. Κάθετη νεύρωση. (Warren 1972, 178, fig. 62).....	139
Εικ.12. Χύτρα από το Δωμάτιο 57 που έχει ταυτιστεί με τη ‘ΝΑ Κουζίνα’. (Warren 1972, 176, fig. 60).....	139
Εικ. 13. Χύτρα από το Δωμάτιο 88. (Warren 1972, 176, fig. 60).....	140
Εικ.14. Λοπάδα τύπου II από τον υπαίθριο χώρο 69. (Warren 1972, 177, fig. 61).....	140
Εικ.15. Λοπάδα τύπου I από το Δωμάτιο 59. (Warren 1972, 177, fig. 61).....	140
Εικ. 16. Χύτρα από το Δωμάτιο 80. (Warren 1972, 161, fig. 45).....	140
Εικ.17. Χύτρα από το ‘Θησαυροφυλάκιο’ με τέσσερις κάθετης λαβές. (Warren 1972, 162, fig. 46).....	141
Εικ.18. Θραύσματα πυραύλων από το Χώρο 34. (Warren 1972, 175, fig. 59).....	141
Εικ. 19. Τα οικοδομικά λείψανα του Κομμού από την κορυφή του λόφου. (Shaw & Shaw 1995, 584, . I, part 2, pl. 2.16.).....	142
Εικ.20. Τα ανασκαφικά τετράγωνα από την Κεντρική Κλιτύς. (Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 581, Plate 2.13).....	143
Εικ.21. Τα οικοδομικά λείψανα από την Κεντρική Κλιτύς. (Shaw & Shaw 1995, 582, Vol. I, Part 2, pl. 2.15).....	143
Εικ. 22. Πόδι λεπτό, ελλειπτικής διατομής από την MM IB περίοδο του Κομμού. (Betancourt 1990, fig. 12).....	144
Εικ. 23. Κάθετα τοιχώματα χυτρών από την MM III/YM IA. (Betancourt 1990, fig. 15).....	144
Εικ.24. Εικ.24. Θραύσματα χυτρών από τους Χώρους 35-6. (Betancourt 1990, fig. 16).....	144
Εικ. 25. Θραύσματα χυτρών από τους Χώρους 35-6. (Betancourt 1990, fig. 17).....	144
Εικ. 26. Θραύσματα λοπάδων από το Δωμάτιο 15. (Betancourt 1990, fig. 55).....	144
Εικ. 27. Πόδι με αυλακωτή διακόσμηση από το Δωμάτιο 23. (Betancourt 1990, fig. 41).....	145
Εικ.28. Θραύσματα πυρίμαχων σκευών από το Δωμάτιο 24. (Betancourt 1990, fig. 40).....	145
Εικ.29. Θραύσματα πυρίμαχων αγγείων από τη MM III Αποθήκη. (Betancourt 1990, fig. 26).....	145
Εικ. 30. Θραύσματα πυρίμαχων αγγείων από τη MM III Αποθήκη. (Betancourt 1990, fig. 27).....	145
Εικ. 31. Θραύσματα πυρίμαχων αγγείων από τη MM III Αποθήκη. (Betancourt 1990, pl. 30).....	146
Εικ. 32. Θραύσματα πυρίμαχων αγγείων από τη MM III Αποθήκη. (Betancourt 1990, pl. 31).....	146
Εικ. 33. Μαγειρικός δίσκος από την Αυλή 21. (Watrous 1992, fig. 53).....	146
Εικ. 34. Λοπάδες από το Δωμάτιο 10. (Watrous 1992, fig. 25).....	146
Εικ. 35. Λοπάδα τύπου II από το Δωμάτιο 14b. (Watrous 1992, fig. 58).....	146

Εικ. 36. Τμήμα χύτρας από το Δωμάτιο 6. (Watrous 1992, fig. 60).....	147
Εικ. 37. Χύτρες από το Δωμάτιο 3 της Οικίας του Σωληνωτού Σκεύους. (Watrous 1992, fig. 63).....	147
Εικ. 38. Λοπάδες από το Δωμάτιο 019. (Watrous 1992, fig. 64).....	147
Εικ. 39. Τμήμα μαγειρικού δίσκου από τον αποθέτη Ν της ‘Οικίας με Σωληνωτό Σκεύος’. (Watrous 1992, fig. 16).....	147
Εικ. 40. Τμήμα χύτρας από το Δωμάτιο Ν6-8 της ‘Βόρειας Οικίας’. (Watrous 1992, fig. 26).....	148
Εικ. 41. Πύραυνο και χύτρες από το Δωμάτιο 4 της Οικίας με το Σωληνωτό Σκεύος’. (Watrous 1992, fig. 62).....	148
Εικ. 42. Τμήμα χύτρας από το Κτήριο J. (Watrous 1992, fig. 50).....	148
Εικ. 43. Τύποι εστιών από τον Οικισμό του Μύρτου Φούρνου Κορυφή. (Shaw & Shaw 1995, 709, Vol. I, Part 2, pls 5.5-5.8).....	149
Εικ. 44. Εστία από το Δωμάτιο Ν16. (Shaw & Shaw 1995, 465, Vol. I, Part 2, pl. 2.44).....	149
Εικ. 45. Τριποδική χύτρα κατά χώρα στο Δωμάτιο 5 της ‘Οικίας με το σωληνωτό σκεύος’, (Shaw & Shaw 1995, 649, Vol. I, Part 2, pl. 3.151).....	150

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχοι της έρευνας

Τα κεραμικά τέχνηρα αποτελούν την πρώτη «συνθετική ύλη» που δημιουργήθηκε από τους ανθρώπους. Η κατασκευή τους συνδυάζει τα τέσσερα βασικά φυσικά στοιχεία: τη γη, το νερό, τη φωτιά και τον αέρα. Οι απαρχές της κεραμικής τεχνολογίας συνδέονται αναμφίβολα με τα τέλη του τροφοσυλλεκτικού σταδίου, στη Μεσολιθική περίοδο, και τη μόνιμη εγκατάσταση και τη συστηματική καλλιέργεια και κτηνοτροφία. Ο νέος τρόπος ζωής συνδυάστηκε με την ανάγκη για σκεύη βολικά για τα αγροτικά και τα κτηνοτροφικά προϊόντα, και την επεξεργασία, την αποθήκευση και το μαγείρεμά τους.

Στην παρούσα μελέτη θα προσεγγιστούν τα πήλινα αγγεία και σκεύη που σχετίζονται με τη χρήση της φωτιάς, κυρίως με το μαγείρεμα της τροφής, αλλά και με τη μίξη διαφορετικών προϊόντων. Πρόκειται συγκεκριμένα για τις χύτρες, τις λοπάδες, τους μαγειρικούς δίσκους και τα πύραυλα. Στόχος της εργασίας δεν είναι μόνο η παρουσίαση μιας αναλυτικής τυπολογίας των σκευών, αλλά και η περαιτέρω εξέτασή τους σε συνάρτηση με το χώρο, τα συνευρήματα και τις εν γένει συνάφειές τους, καθώς και αρχαιομετρικές αναλύσεις που βοηθούν να συνθέσουμε μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα για τη χρήση τους. Θα εξεταστεί επίσης, αν αυτά τα σκεύη μπορούν να αποτελέσουν χρονολογικούς δείκτες και θα τεθούν κάποια ερωτήματα ως προς τις πρακτικές των ανθρώπων που σχετίστηκαν με τα εν λόγω αγγεία, για παράδειγμα σε ποιες περιπτώσεις και γιατί τα χρησιμοποιούσαν κ.λπ.

Γεωγραφικά θα περιοριστούμε στη νότια Κρήτη, και μάλιστα στα δεδομένα από τις δύο μη ανακτορικές εγκαταστάσεις στο Μύρτο Φούρνου Κορυφή και στον Κομμό, που ορίζουν και το χρονολογικό εύρος της μελέτης αντίστοιχα στην ΠΜ II και τη MM και YM περίοδο. Η αρχική μας σκέψη να παρουσιαστεί το υλικό από περισσότερες μη ανακτορικές θέσεις ανά περίοδο δεν έγινε δυνατή

Ιστορικό της έρευνας

Η προϊστορική αρχαιολογική έρευνα στο νησί της Κρήτης άρχισε την τελευταία εικοσαετία του 19ου αιώνα, με την πρώτη ανασκαφή στον λόφο της Κεφάλας του Τσελεμπί στην Κνωσό, που πραγματοποιήθηκε το 1878/79 από τον Μίνωα Καλοκαιρινό. Η ανασκαφική έρευνα έφερε στο φως τμήμα της δυτικής πρόσοψης και σειρά αποθηκευτικών χώρων¹. Η συστηματική όμως αποκάλυψη της προϊστορίας στο νησί ξεκίνησε το 1900 με τις ανασκαφές του Άρθουρ Έβανς, στο ανάκτορο της Κνωσού και του Federico Halberg στη Φαιστό. Σταδιακά ήρθαν στο φως και άλλα κέντρα του Μινωικού πολιτισμού, κυρίως στο κεντρικό και ανατολικό μέρος του νησιού, όπως τα Γουρνιά, ο Μόχλος, η Τύλισος, τα Μάλια και Ζάκρος. Αρκετά αργότερα, μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, οι ανασκαφές επεκτάθηκαν και στο δυτικό τμήμα του νησιού.²

¹ Αλεξίου 1980, 149.

² Οπ. π. 152.

Σε όλη αυτή την πορεία, η χρηστική κεραμική, συμπεριλαμβανομένων και των μαγειρικών σκευών, έτυχαν περιορισμένης προσοχής από τους ανασκαφείς, ειδικότερα στις αρχές της αρχαιολογικής έρευνας. Το ενδιαφέρον σχεδόν μονοπώλησαν για μεγάλο διάστημα τα λεπτότεχνα και τα κοινά άλλα διακοσμημένα αγγεία³, ενώ ελάχιστη ήταν η χρηστική κεραμική που αποκαταστάθηκε και δημοσιεύτηκε αναλυτικά. Τις περισσότερες φορές τα σχετικά στοιχεία που δίνονταν ακόμα στον 20^ο αιώνα ήταν ελλιπή και συγκεχυμένα⁴. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι στη σημαντικότερη εγκατάσταση της Κρήτης, στο ανάκτορο της Κνωσού, τα ελάχιστα χρηστικά αγγεία που συντηρήθηκαν και δημοσιεύτηκαν ήταν κάποια από έναν αποθήκη που ο Evans θεώρησε τελετουργικό. Αυτή υπήρξε και η καλύτερη περίπτωση. Στη χειρότερη περίπτωση δε, χρηστικά αγγεία δίνονταν ως σουβενίρ σε περαστικούς τουρίστες. Είναι πολύ γλαφυρή η αναφορά του A. Mosso (σε ελεύθερη δική μου μετάφραση): *«στην Κνωσό βρέθηκαν πολλά πήλινα κύπελλα και αφέθηκαν εκεί μαζί με άλλα πήλινα κομμάτια αφού ήταν ανώφελο να μεταφερθούν στο Μουσείο. Ο καθένας που περνούσε έπαιρνε ένα ή δυο κομμάτια για σουβενίρ και υπήρχαν τόσα πολλά που έφταναν για αρκετά χρόνια..»*⁵.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1970 η κοινή κεραμική άρχισε να κερδίζει περισσότερο έδαφος κυρίως χάρη στη δημοσίευση από τον Peter Warren της ανασκαφής στο Μύρτο Φούρνου Κορυφή που αποτέλεσε σταθμό για την ΠΜ περίοδο της Κρήτης, και όχι μόνο⁶. Πρόκειται για μια πρωτοπόρα έρευνα για τα δεδομένα της εποχής, αφού δεν περιορίζεται μόνο στα αρχαιολογικά ευρήματα, αλλά εμπλέκει και νέους κλάδους που μελετούν τα περιβαλλοντικά κατάλοιπα και σύγχρονες μεθόδους για την ανάλυση της κεραμικής, όπως οι ακτίνες Χ. Ωστόσο μερικές φορές εντοπίζονται παραλείψεις που δεν βοηθούν τον ερευνητή στην αναλυτική καταγραφή των χρηστικών αγγείων. Για παράδειγμα σε κάποιους χώρους, ενώ βρέθηκε χρηστική κεραμική, αυτή δεν αναφέρεται στον κατάλογο ούτε καν ως σύνολο ώστε να γίνει αντιληπτή η διασπορά των ευρημάτων. Ενώ άλλες φορές δεν δίνονται καθόλου στοιχεία για ευρήματα που έχουν πάρει ωστόσο αριθμό καταλόγου, με αποτέλεσμα να είναι αδύνατη η τυπολογική ταξινόμησή τους. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα των μοναδικών θραυσμάτων μαγειρικών σκευών από το Δωμάτιο 28 (Δελτίο VIII) στον Μύρτο, που ανήκαν σε χύτρα στην οποία όμως δεν δόθηκε αριθμός καταλόγου. Μάλιστα το συγκεκριμένο αγγείο συνδέεται με βιοτεχνική δραστηριότητα, στοιχείο πολύ σημαντικό για τη διαφορετική αυτή χρήση του. Αντιστοίχως από το Δωμάτιο N3 του 'B Σπιτιού' στον Κομμό αναφέρεται μεν βάση από χύτρα που βρέθηκε κατά χώρα και ποσότητα μαγειρικών σκευών μεγαλύτερη από τα συνηθισμένα μεγέθη αλλά δεν παρέχεται αριθμός για κανένα από αυτά.

Προκύπτει έτσι ένα πολύ σημαντικό θέμα για την εν γένει μελέτη της κεραμικής: το πότε και σε ποιες περιπτώσεις δίνεται αριθμός καταλόγου. Πιστεύω ότι ο κατάλογος πρέπει να δίνει την κατά δυνατόν πλήρη εικόνα των τύπων των αγγείων ασχέτως αν αυτά παρέχουν σχήμα ή

³ Popham 1974, 190.

⁴ Martlew 1983, 1-2.

⁵ Οπ. π. 2.

⁶ Warren 1972.

χρονολόγηση. Αυτό αφενός διευκολύνει τον ερευνητή να εντοπίζει στη δημοσίευση τους τύπους των αγγείων που μελετά και αφετέρου να ανιχνεύει γρήγορα τις αρχαιολογικές τους συνάψεις.

Το 1980 ο Philip P. Betancourt δημοσίευσε μια προκαταρκτική έκθεση για τα μαγειρικά σκεύη από τον Κομμό⁷, με μια πρώτη προσπάθεια τυπολογικής ταξινόμησής τους και παρατηρήσεις για την εξέλιξη των σχημάτων και για τη χρονολόγησή τους.

Τέλος, το 1983 η C. Holley Martlew ολοκλήρωσε τη διδακτορική διατριβή της⁸ για την οικιακή κοινή κεραμική στην Κρήτη κατά την Εποχή του Χαλκού, η οποία περιορίζεται στα σκεύη που συνδέονται με την προετοιμασία του φαγητού. Η ίδια κάνει μια αναλυτική τυπολογική ταξινόμηση, συγκεντρώνει σημαντικό κομμάτι της χρηστικής κεραμικής που βρισκόταν διάσπαρτο σε μουσεία και αποθήκες ενώ παράλληλα διορθώνει προηγούμενα σχετικά λάθη ή παρερμηνείες.

Αποδελτίωση - Καταλογράφηση

Για την αποδελτίωση και καταλογράφηση του υλικού δημιουργήθηκε ένα ατομικό δελτίο 'ταυτότητας' για κάθε αγγείο/σκεύος, με τα παρακάτω πεδία και επιμέρους κριτήρια (Πίν. 1)

- 1) *Προέλευση*, με τα υποπεδία: *Περιοχή* και *Εγκατάσταση* (οι περιοχές είναι δύο, ο Νότιος νομός Λασιθίου και η Μεσαρά και οι εγκαταστάσεις δύο, ο Μύρτος Φούρνου Κορυφή και ο Κομμός)· *Χώρος* (δωμάτιο, αυλή κ.λπ.) και *Θέση* (π.χ. βόρεια, νότια θρανίου κ.λπ.) – κριτήρια που διευκολύνουν τη συσχέτιση του αγγείου με τα συνευρήματά του (ιδίως σε αδιατάρακτα στρώματα).
- 2) *Αγγείο/σκεύος*, με υποπεδία το *Είδος* και τον αριθμό καταλόγου του ευρήματος στη σχετική δημοσίευση.
- 3) *Τυπολογία*, με τον *τύπο* και *υποτύπο* του αγγείου/σκεύους.
- 4) *Περιγραφή*, με τα υποπεδία *Διατήρηση* (π.χ. ακέραιο ή θραύσμα), *Διαστάσεις*, *Πηλός* και *Διακόσμηση*.
- 5) *Ίχνη χρήσης*, του ευρήματος και στον περιβάλλοντα χώρο του.
- 6) *Αρχαιολογικές συνάψεις*, δηλαδή *κινητά συνευρήματα* (π.χ. αγγεία, λίθινα εργαλεία, με τον αριθμό καταλόγου τους στη δημοσίευση), και *σταθερά συνευρήματα* (π.χ. εστίες, βωμοί, θρανία).
- 7) *Αρχαιομετρικά δεδομένα* (όπου υπάρχουν).
- 8) *Χρονολόγηση* (στη δημοσίευση).
- 9) *Παράλληλα ευρήματα* (από άλλες εγκαταστάσεις).
- 10) *Παρατηρήσεις. Βιβλιογραφικές - Προσωπικές*.
- 11) *Βιβλιογραφία*

⁷ Betancourt 1980.

⁸ Martlew 1983.

Γενικά χαρακτηριστικά – Τεχνολογία - Τυπολογία

Στην παρούσα εργασία θα μας απασχολήσουν τα παρακάτω αγγεία και σκεύη όπως εγγράφονται στην τυπολογική ταξινόμηση που επεξεργαστήκαμε και διαμορφώσαμε για τις ανάγκες της εργασίας αυτής.

1. Χύτρα.⁹ Αγγείο μέσου μεγέθους. Συνήθως έχει τρία πόδια και άλλοτε καθόλου. Ο αριθμός των λαβών του ποικίλλει. Ο πηλός του είναι ‘μαγειρικός’. Είναι κατασκευασμένο για τη φωτιά με σκοπό κυρίως την τροφοπαρασκευή, χωρίς να αποκλείονται και βιοτεχνικές και άλλες χρήσεις του.

Τύπος I: τριποδική χύτρα¹⁰ (Εικ. 1)

Υποτύπος Ia: τριποδική χύτρα με πρόχυση

Υποτύπος Ib: τριποδική χύτρα χωρίς πρόχυση

Τύπος II: χύτρα χωρίς πόδια (Εικ. 2)

Υποτύπος IIa: με πρόχυση

Υποτύπος IIβ: χωρίς πρόχυση

2. Λοπάδα ή πλάνθανο¹¹. Αγγείο μέσου μεγέθους, ευρύστομο και αβαθές. Συνήθως έχει κυρτή βάση και φέρει ή όχι πρόχυση. Ο πηλός του είναι ‘μαγειρικός’. Είναι κατασκευασμένο για τη φωτιά με σκοπό την τροφοπαρασκευή. Η Ε. Γεροντάκου μελέτησε ένα σύνολο λοπάδων από τη Ζάκρο, πολλές από τις οποίες σώζονται ακέραιες, και κατέληξε ότι δεν πρόκειται για αγγεία αλλά για κατασκευές που χτίζονταν επιτόπου στο δάπεδο, όπως δείχνει και η τραχιά εξωτερική τους επιφάνεια. Χρησιμοποιήθηκαν, κατά την ίδια, για τη διατήρηση χαμηλής φωτιάς εντός των χώρων, χωρίς να αποκλείεται και η παράλληλη χρήση τους για την προετοιμασία του φαγητού.

Τύπος I: λοπάδα με κυρτή βάση (Εικ. 3)

Υποτύπος Ia: λοπάδα με πρόχυση

Υποτύπος Ib: λοπάδα χωρίς πρόχυση

Τύπος II: λοπάδα με επίπεδη βάση (Εικ. 4)

3. Μαγειρικός δίσκος. Ανοιχτό και ρηχό αγγείο. Απαντάται με πόδια ή χωρίς και φέρει συνήθως δύο λαβές. Ο πηλός του είναι μαγειρικός. Είναι κατασκευασμένο για τη φωτιά με σκοπό κυρίως την τροφοπαρασκευή.

Τύπος I: τριποδικός δίσκος (Εικ. 5)

⁹ Ζάχος 1998, 517. Ο όρος χύτρα αναφέρεται για πρώτη φορά από τον Ηρόδοτο στην Ιωνική διάλεκτο ως *κύθρη*. Όμως η ετυμολογία της λέξης χύτρα δεν έχει σχέση με την τροφοπαρασκευή αλλά με την προσφορά σπονδών.

¹⁰ Betancourt 1980, 3. Αυτές σύμφωνα με την τυπολογική ταξινόμηση του Betancourt χωρίζονται σε δυο τύπους: τον τύπο A που συμπεριλαμβάνει τις χύτρες με σώμα κοίλο σε σχήμα S και τον τύπο B που αφορά αυτές με κάθετο σώμα.

¹¹ Γεροντάκου 2000, 218.

Τύπος II: δίσκος χωρίς πόδια (Εικ. 6)

4. Πύραυλο. Πήλινο σκεύος σφαιρικού σχήματος. Το άνω τμήμα του είναι κυρτό και ορίζεται περιμετρικά από υπερυψωμένο χείλος. Το κάτω τμήμα του αποτελείται από μια διάτρητη επιφάνεια στην κεντρική του ζώνη. Το σκεύος φέρει πλάγιο άνοιγμα πιθανόν για την τοποθέτηση κάρβουνου.

Τύπος I: με πόδια (Εικ. 7)

Τύπος II: χωρίς πόδια (Εικ. 8)

Συντομογραφίες

Για τις ανάγκες του καταλόγου υιοθετήθηκαν οι ακόλουθες συντομογραφίες

A: ανατολικά, βάσ.: βάση, B: βόρεια, BA: βορειοανατολικά, ΒΔ: βορειοδυτικά, Δ: διάμετρος, Δ: δυτικά, Δωμ.: Δωμάτιο, εξομαλ.: εξομαλυμένη, εξωτ.: εξωτερικά, επιφ.: επιφάνεια, εσωτ.: εσωτερικά, κάθ.: κάθετη, κυκ.: κυκλική, μέγ.: μέγιστο, μ.: μέτρο, μήκ.: μήκος, Ν: νότια, ΝΑ: νοτιοανατολικά, ΝΔ: νοτιοδυτικά, οριζ.: οριζόντια, πάχ.: πάχος, πλ.: πλάτος, πόδ.: πόδι, σωζ.: σωζόμενο, σώμ.: σώμα, ύψ.: ύψος, χείλ.: χείλος.

ΠΜ: Πρωτομινωική, ΜΜ: Μεσομινωική, ΥΜ: Υστερομινωική

ΠΕΧ: Πρώιμη Εποχή του Χαλκού, ΜΕΧ: Μέση Εποχή του Χαλκού, ΥΕΧ: Ύστερη Εποχή του Χαλκού

Ευχαριστίες

Καθοριστικό ρόλο για την επιλογή του θέματος έπαιξαν τρεις παράγοντες: η συνάντησή μου με την κυρία Κόπακα και η παρακολούθηση του μαθήματός της για την προϊστορική Κρήτη, κατά το δεύτερο έτος των σπουδών μου στο Πανεπιστήμιο Κρήτης· η συνακόλουθη συμμετοχή μου στην εκπαιδευτική επιφανειακή έρευνα στη νήσο Γαύδο και αργότερα στην ανασκαφή του συγκροτήματος της Εποχής του Χαλκού στη θέση Καταλύματα· και η τύχη να συμμετάσχω στη μελέτη και την οργάνωση του υλικού από τις έρευνες αυτές, στο Εργαστήριο του Τομέα Αρχαιολογίας στο Ρέθυμνο. Οι ατελείωτες ώρες καταγραφής της κεραμικής της Γαύδου έστρεψαν το ενδιαφέρον μου στη χρηστική κεραμική και κυρίως στα σκεύη που προορίζονταν για τη φωτιά. Η τριβή μου με την κεραμική της Γαύδου με βοήθησε επίσης σημαντικά και πολλαπλά τα τελευταία χρόνια που εργάζομαι ως αρχαιολόγος για τη Β' ΕΠΚΑ. Θα ήθελα επομένως να ευχαριστήσω ιδιαίτερα για όλα αυτά την επιβλέπουσα καθηγήτρια μου Κατερίνα Κόπακα. Ευχαριστώ, επίσης, για τη βοήθεια και την κατανόησή τους τα μέλη της επιτροπής παρακολούθησης, τις κ.κ. Ίριδα Τζαχίλη και Ελένη Νοδάρου. Ευχαριστίες οφείλω και στον καλό φίλο από το Πανεπιστήμιο και τώρα συνάδελφο Γιάννη Παππά.

ΠΡΟΤΥΠΟ ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΥΛΙΚΟΥ										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ						
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΑΚΡΙΒΗΣ ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ / ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ / ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ		ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡΙΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΔΟΜΕΣ					ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ										

Πίνακας 1

Ι. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΜ ΙΙ ΠΕΡΙΟΔΟ ΣΤΟ ΜΥΡΤΟ ΦΟΥΡΝΟΥ ΚΟΡΥΦΗ

Στα τέλη της Νεολιθικής περιόδου, στην Κρήτη και στο ευρύτερο Αιγαίο αρχίζει η σταδιακή χρήση των μετάλλων και κυρίως του χαλκού. Η νέα τεχνολογία της μεταλλουργίας συνδέεται από μερικούς με την υπόθεση μιας εγκατάστασης νέων κατοίκων στην Κρήτη; οι οποίοι έφεραν μαζί τους τον χαλκό και τη γνώση για την κατεργασία του.¹²

Στα μέσα της 3^{ης} χιλιετίας, κατά την ΠΜ περίοδο, στο νησί ανιχνεύονται οικισμοί όπως ο Μύρτος, η Βασιλική, η Τρυπητή και άλλοι. Ο Μύρτος βρίσκεται στη νότια ακτή της ανατολικής Κρήτης, στο ύψωμα Φούρνου Κορυφή κοντά στην Ιεράπετρα και το ομώνυμο σύγχρονο χωριό. Χρονολογείται στην ΠΜ ΙΑ και την ΠΜ ΙΙΒ περίοδο. Ραδιοχρονολογήσεις και χρονολογήσεις με τη μέθοδο της θερμοφωταύγειας συγκλίνουν στην άποψη ότι η ΠΜ ΙΙΒ εγκατάσταση ιδρύθηκε πριν από το 2500 π.Χ. και καταστράφηκε από φωτιά πριν από το 2170 π.Χ.

Ο οικισμός ανασκάφηκε από τον P. Warren και την ομάδα του το 1967/8¹³. Έχει έκταση 1250 τετραγωνικά μέτρα και περιλαμβάνει περίπου εκατό δωμάτια, περάσματα και ανοιχτούς χώρους (Εικ. 9), οργανωμένα σε έξι ή επτά συνεχόμενες αρχιτεκτονικές ενότητες, μονώροφες, με επίπεδη στέγη. Κάθε ενότητα αποτελείται συνήθως από ένα χώρο προετοιμασίας και όπτησης φαγητού, χώρους εργασίας και αποθήκευσης. Τα κινητά ευρήματα παραπέμπουν σε ποικίλες δραστηριότητες των κατοίκων, όπως η υφαντουργία, η παραγωγή κρασιού και ελαιόλαδου¹⁴. Πολυάριθμα τριβεία και τριπτήρες προορίζονταν για την άλεση των σιτηρών και άλλων καρπών, ενώ οκτώ κεραμικοί δίσκοι υποδηλώνουν την ύπαρξη εργαστηρίου παραγωγής αγγείων με τον βραδύ τροχό. Σύμφωνα με τον ανασκαφέα, το ΝΔ τμήμα του οικισμού φιλοξενούσε τη λατρευτική δραστηριότητα στον Δωμ. 92 με θρανίο όπου βρέθηκε η λεγόμενη «θεά του Μύρτου» - ένα γυναικείο ειδώλιο που κρατά στην αγκαλιά μια πρόχου.

Κατά τον Warren, οι κάτοικοι του Μύρτου, δεν ξεπερνούσαν τους εκατό-εκατόν είκοσι και ασκούσαν τη γεωργία, την κτηνοτροφία και βιοτεχνικές δραστηριότητες. Καλλιεργούσαν ελαιόδεντρα, αμπέλια και δημητριακά. Η παρουσία μηλιακού οφιανού μαρτυρεί ανταλλακτικές δράσεις, ενώ λίθινα αγγεία εισάγονταν πιθανόν από τον οικισμό του Μόχλου. Αξιοσημείωτο είναι ότι οι κάτοικοι εισήγαγαν κεραμική από την περιοχή του Μιραμπέλλου στα ΒΑ, στοιχείο που δείχνει πως η παραγωγή του εργαστηρίου του οικισμού δεν κάλυπτε πιθανόν τις ανάγκες του.

Όσον αφορά τις κοινωνικές δομές, μέσα από τα ευρήματα και την ενοποιημένη οικιστική μορφή του οικισμού, ο ανασκαφέας κατέληξε στην υπόθεση της κοινοτικής ζωής, χωρίς ανεπτυγμένο ιεραρχικό σύστημα. Την υπόθεση αυτή επιβεβαίωσε η εργασία του C. Tenwolde¹⁵, που στηρίχθηκε στην τυπολογία της κεραμικής, τη διασπορά της στον χώρο και την αρχιτεκτονική οργάνωση. Διαφορετικά ήταν τα αποτελέσματα της έρευνας του T. Whitelaw, ο οποίος διατύπωσε την υπόθεση των αυτόνομων πυρηνικών οικογενειών¹⁶.

Α. Είδη αγγείων και σκευών για τη φωτιά

Αν και μικρός, ο οικισμός του Μύρτου απέδωσε τουλάχιστον 156 τριποδικές χύτρες Ανήκουν και στους δύο τύπους, τον Τύπο Ι με πόδια και τον Τύπο ΙΙ χωρίς πόδια, και εμφανίζονται και οι

¹²Treuil κ.ά. 1996, 170-1

¹³Warren 1972.

¹⁴Warren 1999, 142-5.

¹⁵Tenwolde 1992, 1-24.

¹⁶Whitelaw 1983, 323-5.

δύο χωρίς πρόχυση. Κυριαρχεί το σχήμα της τριποδικής χύτρας που εκπροσωπείται στο P339 (Εικ. 10). Το αγγείο έχει κοίλο σώμα και απλό χείλος. Από τις δύο περιόδους του οικισμού προήλθαν 514 τμηματικά σωζόμενα ή ακέραια πόδια, με ύψος που κυμαίνεται από 10,5 εκ. και 6,2 εκ. Διακρίνονται τρεις παραλλαγές όσον αφορά το τελειώμά τους: αυτά που έχουν επίπεδο, μυτερό και καμπυλωτό άκρο. Κυριαρχεί το ελλειπτικό σχήμα, με μια χαρακτηριστική ελαφρά καμπυλότητα προς τα έξω. Αξίζει να αναφέρουμε ότι κάποιες χύτρες δεν φέρουν κανένα ίχνος καύσης, γεγονός που μας κάνει να πιστεύουμε ότι δεν προορίζονταν πάντα για τη φωτιά.

Οι μαγειρικοί δίσκοι υπερέχουν σε αριθμό από τις λοπάδες κατά την πρώτη (ΠΜ ΙΑ) φάση ζωής του οικισμού, όταν οι κάτοικοι του Μύρτου φαίνεται ότι τους προτιμούσαν. Γενικά επικρατούν δύο είδη πηλών, ο χαρακτηριστικός πορτοκαλόχρωμος με λευκές προσμίξεις και ο χονδροειδής μαγειρικός πηλός με σκουρόχρωμα εγκλείσματα. Στην ΠΜ ΙΒ περίοδο η κατάσταση αντιστρέφεται και οι λοπάδες υπερτερούν των δίσκων.

Οι λοπάδες χωρίζονται γενικά σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Αυτές με κυρτή βάση (Τύπος Ι), με πρόχυση (Υποτύπος Ια) ή χωρίς πρόχυση (Υποτύπος Ιβ) και εκείνες με επίπεδη βάση (Τύπος ΙΙ). Η διάμετρος τους κυμαίνεται από 40 ως 60 εκ. και έχουν συνήθως ερυθρό ή ερυθροκάστανο αλοιφωμα εσωτερικά και τραχιά επιφάνεια εξωτερικά. Τα τοιχώματά τους είναι πολύ λεπτά, και επιτρέπουν έτσι την ταχεία θέρμανσή τους, γι' αυτό και δεν σώζονται ακέραια. Η χρήση τους συνδέεται με την προετοιμασία του φαγητού. Δεν φέρουν λαβές, αλλά η κυρτούμενη κατασκευή του χείλους διευκολύνει τη μεταφορά τους.

Από τον οικισμό προήλθαν μόνο 5 πύραυλα. Είναι όλα κατασκευασμένα από μαγειρικό πηλό με σκουρόχρωμες προσμίξεις. Φέρουν δύο λαβές και διάτρητο λαιμό, με μια ή δύο σειρές οπών. Συχνά έχουν ίχνη καύσης και η χρήση τους συνδέεται με την καύση αρωματικών καρπών για την ανανέωση της ατμόσφαιρας και λιγότερο με τη θέρμανση του χώρου ή τη μαγειρική.

Στην ΠΜ περίοδο η διακόσμηση των μαγειρικών σκευών είναι σπάνια. Η πρωιμότερη διακόσμηση απαντάται στον Μύρτο, και είναι ανάγλυφη (Εικ. 11), με δύο μοτίβα, τη νεύρωση και τις μαστοειδείς αποφύσεις. Μονή κάθετη νεύρωση φέρει ένα πόδι χύτρας και διπλή κάθετη νεύρωση φέρει ένα άλλο (ΔΕΛΤΙΟ Χ). Μαστοειδείς αποφύσεις (Δωμάτιο 79, ΔΕΛΤΙΟ XX, P347) εμφανίζονται στον ώμο, με μοναδικό παράλληλο στη Κνωσό.

Β. Χωρική κατανομή και αρχαιολογικές συνάψεις

Από την αποδελτίωση των αγγείων που προορίζονταν για τη φωτιά στον Μύρτο Φούρνου Κορυφή (ΔΕΛΤΙΑ I-XXVI) προκύπτει ότι αυτά συνδέονται

1. Με χώρους τροφοπαρασκευής, τροφοκατανάλωσης και άλλων σχετικών δραστηριοτήτων

Το Δωμάτιο 20 («της Υπερυψωμένης Εστίας», ΔΕΛΤΙΟ V) παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον ως προς τη διασπορά και την οργάνωση των κινητών και σταθερών ευρημάτων σε αυτό, που δείχνουν τη μικτή χρήση του εκτός από εκείνη της κουζίνας. Στην είσοδο διακρίνεται ένα τριβείο και πιθοστάτες, στον Β τοίχο μια υπερυψωμένη εστία και Ν ένα θρανίο. Αποτυπώματα δημητριακών εντοπίστηκαν σε θραύσμα από πηλό. Ενώ η ανάλυση οργανικών υπολειμμάτων από τον πίθο P597, που βρίσκεται Α της εστίας, έδειξε ότι περιείχε ένα συνδυασμό οξέος με κριθάρι, μάλλον ενός είδος μύρας. Ο χώρος φιλοξενούσε, επομένως, ποικίλες δραστηριότητες όπως είναι η άλεση και η παρασκευή τροφής, η αποθήκευση και η κατανάλωση ενός ποτού.

Το Δωμάτιο 35 («Κεντρική Κουζίνα» - ΔΕΛΤΙΟ Χ) χαρακτηρίζεται έτσι εξαιτίας της παρουσίας εκτεταμένου τεφρού στρώματος που αποδίδεται στην όπτηση τροφής, και οστράκων από λοπάδες και χύτρες. Το Δωμάτιο 57 («ΝΑ Κουζίνα» - ΔΕΛΤΙΟ XIV) απέδωσε χύτρες (Εικ.

12), λοπάδες και μαγειρικούς δίσκους, σε συνάφεια με καμένα οστά και εργαλεία, όπως λεπίδες και τριπτήρες, και μια εστία που ορίζεται περιμετρικά από λίθους. Στα Α του δωματίου αυτού, μια περιοχή φιλοξενούσε φαίνεται την κατανάλωση φαγητού, όπως δείχνουν: η συγκέντρωση οστών· λεπίδα και φολίδα από οψιανό, σε συνάφεια με μεγάλο τμήμα λοπάδας. Το Δωμάτιο 72 (ΔΕΛΤΙΟ XVIII) φιλοξένησε επίσης την κατανάλωση φαγητού, αφού απέδωσε μια λοπάδα σε συνάφεια με άλλα αγγεία, μικρού και μέσου μεγέθους: κύπελλα, φιάλες, πρόχους, και ένα πύραυλο - για την ανανέωση της ατμόσφαιρας του χώρου κατά τον ανασκαφέα. Επίσης, στο Δωμάτιο 88 («Δωμάτιο με το Μακρύ Θρανίο» - ΔΕΛΤΙΟ XXIII) βρέθηκαν χύτρες (Εικ. 13), λοπάδες και δίσκοι, σε συνάφεια με το θρανίο και μια εστία, που οδηγούν τον ανασκαφέα να διακρίνει μια κουζίνα και ένα χώρο τροφοκατανάλωσης.

Μικτές δραστηριότητες ανιχνεύονται και στο Δωμάτιο 18 (ΔΕΛΤΙΟ IV), όπου βρέθηκαν τρεις χύτρες και μικρού και μέσου μεγέθους αγγεία, όπως φιάλες, κύπελλα και μια τσαγιέρα, καθώς και τρεις λίθινοι πιθοστάτες. Οι δύο από τις χύτρες και ο περιβάλλον χώρος έφεραν ίχνη καύσης. Τα ευρήματα αυτά υποδηλώνουν τροφοπαρασκευή, τροφοκατανάλωση, και αποθήκευση. Τέλος, το Δωμάτιο 83 (ΔΕΛΤΙΟ XXII) φιλοξενούσε εργασίες όπως το μαγείρεμα, την κατανάλωση φαγητού αλλά και το γνέσιμο.

2. Με υπαίθριους χώρους, αυλές και διαδρόμους

Στον Διάδρομο 67, με κατεύθυνση Α-Δ και μήκος 9μ., εντοπίστηκαν όστρακα τριποδικής χύτρας και οστά ζώων. Πρόκειται μάλλον για ανοιχτό πέρασμα που φιλοξένησε την προετοιμασία φαγητού, που θα είχε εστία η οποία δεν σώθηκε. Παρόμοια εικόνα παρουσιάζει και ο υπαίθριος Χώρος 69 (ΔΕΛΤΙΟ XVII), όπου ίχνη καύσης βρέθηκαν σε συνάφεια με χύτρες (Εικ. 14). Ενώ η ταράτσα του Δωματίου 79 (ΔΕΛΤΙΟ XX) ήταν φαίνεται χώρος μαγειρέματος και εστίασης, καθώς εκεί βρέθηκαν χύτρες και μια λοπάδα, σε συνάφεια με άλλα αγγεία μικρού και μέσου μεγέθους. Στα ευρήματα συγκαταλέγεται και μια χύτρα (P347) που φέρει διακόσμηση με μαστοειδείς αποφύσεις στον ώμο.

3. Με βιοτεχνικούς χώρους

Στο Δωμάτιο 28 (ΔΕΛΤΙΟ VIII), όπου διαπιστώνονται εργασίες σχετικές με την υφαντική και στις δύο φάσεις του οικισμού, βρέθηκαν τμήματα χύτρας και άλλων αγγείων, μαζί με σφονδύλια και υφαντικά βάρη. Ενδιαφέρον είναι ότι ο πηλός της χύτρας που βρέθηκε στο ΠΜ ΙΙΒ στρώμα είναι χαρακτηριστικός της ΠΜ ΙΙΑ περιόδου. Επομένως, το αγγείο είχε κατασκευαστεί τότε, και βρισκόταν σε χρήση και στις δυο φάσεις. Ο Χώρος 10 (ΔΕΛΤΙΟ II) φέρει στον Α τοίχο μια κόγχη που περιλαμβάνει λίθινη υδρία που, σε συνάφεια με τη κεραμική, κάνουν τον ανασκαφέα να θεωρεί ότι ο χώρος σχετίζεται με το πλύσιμο και το βάνσιμο των υφασμάτων. Στο Δωμάτιο 17 («Δωμάτιο του Πίθου και της Λεκάνης» - ΔΕΛΤΙΟ III), μια προεξοχή του βράχου καλυμμένη με πλάκες δημιουργούσε μια επιφάνεια εργασίας. Ο χώρος περιλάμβανε τρεις πιθοστάτες, ο ένας εκ των οποίων ήταν κεραμικός τροχός σε δεύτερη χρήση, και σχετιζόταν, κατά τον ανασκαφέα, με το υγρό στοιχείο, δηλαδή την παραγωγή προϊόντων όπως είναι το λάδι και το κρασί, και το πλύσιμο τροφών και υφασμάτων. Το Δωμάτιο 59 (ΝΑ Δωμάτιο της Λεκάνης - ΔΕΛΤΙΟ XV, Εικ. 15) ταυτίζεται και αυτό με υγρά προϊόντα, μάλλον με το πλύσιμο του μαλλιού. Την άποψη αυτή ενισχύουν τα αποτελέσματα της χρωματογραφικής ανάλυσης της λεκάνης (P532) που έδειξαν ίχνη ζωικού λίπους στη βάση της.

4. Με χώρους αποθήκευσης

Στον Χώρο αποθήκευσης και εργασίας 22 (ΔΕΛΤΙΟ VI) τριποδική χύτρα βρέθηκε σε συνάφεια με πίθους που περιείχαν πιθανόν λάδι στο οποίο αποδίδονται τα έντονα ίχνη καύσης που φέρουν τα αγγεία αυτά. Ενώ, λίθινη κατασκευή θα ήταν κατάλληλη για επιφάνεια εργασίας. Την ίδια χρήση φαίνεται να είχε και το Δωμάτιο 27 (ΔΕΛΤΙΟ VII) που είχε πρόσβαση μόνο από την οροφή. Το Δωμάτιο 54 («ΝΑ Αποθήκη των Πίθων» - ΔΕΛΤΙΟ XIII), με τα μεγάλα πιθάρια κατά χώρα, που έφεραν έντονα ίχνη καύσης εσωτερικά και δεν είχαν προχοή στη βάση, λειτουργούσε ως χώρος αποθήκευσης δημητριακών. Ενώ ο Χώρος 53, όπου τα περισσότερα αγγεία έφεραν πρόχυση στη βάση προοριζόταν για αποθήκευση υγρών προϊόντων. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το Δωμάτιο 80 (της 'Κεντρικής κατασκευής'), ένας αποθηκευτικός χώρος με πίθους και χύτρες χωρίς ίχνη καύσης (Εικ. 16). Στο εσωτερικό των πίθων βρέθηκαν οργανικά κατάλοιπα, δηλαδή κουκούτσια, γίγαρτα και φλοιοί σταφυλιού. Στον πίθο Ρ605 ανιχνεύτηκαν υπολείμματα κρασιού με ρητίνη, στον Ρ604 κατάλοιπα κρασιού, και στον Ρ623, ίχνη από ποτό κριθαριού.

5. Με χώρους που συνδέονται με βωμούς

Στο Δωμάτιο 89 (Δωμάτιο της Εστίας και του Κρανίου) λοπάδες βρέθηκαν σε συνάφεια με μια εστία, δύο μικρά θρανία και τμήμα από ένα ανθρώπινο κρανίο. Σύμφωνα με τον ανασκαφέα, στον χώρο γίνονταν τελετές και προσφορές. Ο Χώρος 91 (Θησαυροφυλάκειο του Ιερού) περιλάμβανε δύο θρανία και περιείχε μικρά ευρήματα και αποθηκευμένη λεπτή κεραμική. Ανάμεσά τους, μια χύτρα με τέσσερις κάθετες λαβές (Εικ. 17), ένα στοιχείο υπερβολής που θέλει ίσως να τονίσει το σκεύος ή/και το περιεχόμενό του. Το Δωμάτιο 92 ('Το Ιερό', όπου βρέθηκε η 'θεά του Μύρτου') περιλάμβανε ένα θρανίο-βωμό, τρεις πιθοστάτες στη σειρά κατά μήκος του Ν τοίχου, και μια χύτρα με ίχνη καύσης.

6. Με χώρους απορρίψεων και με αποθέτες

Πρόκειται για τους Χώρους 61, 62 και 34 (Εικ. 18) που εγγράφουν αντίστοιχους αποθέτες.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ (I-XXVI)

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ Ι										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου Ν παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 5	Ν τμήμα Δωμ. 5	P129	Μαγειρικός δίσκος	Π	Τμηματικά σωζ.		Χονδροειδής καστανέρυθρος	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ		
ΕΥΡΗΜΑΤΑ Α	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡΙΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗ ΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	
			5 φιάλες (P137, P140, P184, P193, P266). 1 πρόχους (P500) και 1 βάση από πρόχους με διακόσμηση μελαμβαφούς σταυρού. 1 απιόσχημο αγγείο.			ΠΜ ΠΒ				Ερυθρό σταυρόσχημο κόσμημα στη βάση πρόχου: θυμίζει Γαύδο (:)
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Warren 1972, 24· Martlew 1983, 295.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ II										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου Ν παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 10 (" της Υδρίας")	Ν τμήμα του Δωμ.	P337	Χύτρα	Ιβ	Τμηματικά σωζ., τοξοειδείς λαβές	Μέγ. σωζ. ύψ. 18,4, Δ. χειλ. 14,8, μέγ. Δ. σώμ. 22,4	Καστανέρυθρος	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ		
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	
Ίχνη φωτιάς	Ίχνη φωτιάς		Όστρακα από 4 φιάλες. 1 μεγάλη πρόχους (P481), 1 ρυθμού Βασιλικής και όστρακα από πρόχους (P700). Αμφορέας (P699) και το πόμα του (P559), Πίθος (P610). Λίθινο βλήμα σφεντόνας; (S139)	Στον Α τοίχο: κατασκευή με λίθινη υδρία δίπλα της πλάκες που σχηματίζουν επιφάνεια εργασίας		ΠΜ ΠΒ		Ο χώρος συνδέεται με τη βαφή υφασμάτων. Αποκλείεται η τελετουργική χρήση		
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Warren 1972, 26-8, 123-5, 228, figs. 15, 99, pl. 9B` Martlew 1983 I, 122.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ ΙΙΙ										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου N παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 17 ("του Πίθου και της Λεκάνης")	Α τμήμα Δωμ. Στο καμένο στρώμα πάνω στο βράχο	P332	Χύτρα	ΙΙβ	Παχό χείλος εξωτ. Τμηματικά σωζ.		Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ					ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ		
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	
	Ίχνη φωτιάς	Ίχνη φωτιάς στην πυξίδα (P647), στα λίθινα βάρη και στον πιθοστάτη (103)	Κάτω σώμα λεκάνης με βότσαλα, πυξίδα (P647), πρόχους (P482). Πρόχους ψευδοβασίλική (P463). Πίθος (P609). 2 λίθινα βάρη. 3 τριβεία	Δ του Δωμ. Πλακόστρωτη εξοχή βράχου: επιφ. εργασίας. Πιθοστάτες (103, 104). Κεραμικός τροχός σε β' (105)		ΠΜ ΙΙβ			Δωμ. εργασίας που συνδέεται με το υγρό στοιχείο: κρασί, λάδι ή νερό για το πλύσιμο των τροφών ή ρούχων	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Warren 1972, 32-33, 123,225, 237, fig. 17, pls. 11A-B, 12A, 59D` Martlew 1983, I. 236.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ IV										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου N παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δομ. 18	Στρώμα καταστροφής	P319	Χύτρα	ΠΙΒ	2 κάθετες λαβές Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 6,5, Δ. χειλ. 19, μέγ. Δ. σώμ. 21,8	Χονδροειδής καστανέρυθρος	
				P338	Χύτρα	Ιβ	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 18,4, Δ. χειλ. 14,8, μέγ. Δ. σώμ. 22,4	Χονδροειδής καστανέρυθρος	
				P340	Χύτρα	Ιβ	1 επίθετη λαβή Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 21,2, Δ. χειλ. 20, μέγ. Δ. σώμ. 26,4	Χονδροειδής καστανέρυθρος	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ		
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	
Ίχνη καύσης εσωτ. στο (P338). Ίχνη καύσης εσωτ. και εξωτ. στο. (P340)	Ίχνη φωτιάς		1 κύπελλο (P358). 2 φιάλες (P206, P302). 1 πρόχους (P510), 2 κλειστά αγγεία (P563, P567 (P527), όστρακα αγγείου τύπου τσαγιέρα (P648,P658), όστρακο πίθου σε β' χρήση. Ημισφαιρική σφραγίδα από στεατίτη (128), 1 τριβείο	ΝΔ στο Δομ., 3 λίθινοι πιθοστάτες		ΠΙΜ ΠΙΒ			Τα αγγεία μικρού και μέσου μεγέθους συνδέουν το Δομ. με κατοίκηση και κατανάλωση τροφής	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Warren 1972, 33, 123-125, 225, 227, fig. 17, 97. Pl. 77A Martlew 1983, I. 122, 235.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ V										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ			ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου N παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 20 (" της Υπερυψωμένης Εστίας")	Στρόμα καταστροφής	P107	Λοπάδα	I	I λαβή. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 5,6, δ. 48,0	Χονδροειδής ερυθρός με προσμίξεις	
			Στρόμα καταστροφής	P109	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.		Λεπτός πορτοκαλοκάστ- ανος με λευκές προσμίξεις. Καστανέρυθρο επίγρισμα εσωτ.	
			Στρόμα καταστροφής	P110	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.		Λεπτός πορτοκαλοκάστ- ανος με λευκές προσμίξεις. Καστανέρυθρο επίγρισμα εσωτ.	
			Στρόμα καταστροφής	P125	Δίσκος	II	Τμηματικά σωζ.		Μαγειρικός	
			Στρόμα καταστροφής	P126	Δίσκος	II	Τμηματικά σωζ.		Μαγειρικός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ					ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ			
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
Έντονα ίχνη φωτιάς στη βάση του αγγείου (P107)	Ίχνη φωτιάς	Αποτυπώματα δημητριακών σε πηλό αγγείων	Κλειστά αγγεία (P569, P570, P593). Αγγείο με πρόχυση ψευδοβασίλικ ής (P693). Αμφορέας (P87). Πιθοειδές (P625). Πίθοι (624, P597, P632). Όστρακο πήλινου υποστατού (231). Λαβή λύχνου (P526). Πήλινο πόμα με λαβή (P593). 1 τριπήρας. 2 λίθινα βάρη	Χτιστή εστία, φούρνος; Θρανίο. Λίθινος πιθοστάτης	Οργανικά υπολείμματα στον πίθο P597: κρασί με κριθάρι. (είδος μπύρας)	ΠΜ ΠΒ			Χώρος αποθήκευσης τροφίμων και προετοιμασίας φαγητού.	Παρουσία εστίας. Τροφοπαρασκευαστική χρήση. Κουζίνα
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Warren 1972, 34-6, 111-2 figs 18, 47. pl. 14A` Martlew 1983, I.294-5` P` Warren 1999, 159-60.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ VI											
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ	ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου N παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου κορυφή	Δωμ. 22	Επιφ. δαπέδου	P341	Χύτρα	I	Ιβ	Σχεδόν ακέραια· λείπουν τα πόδια		Χονδροειδής καστανέρυθρος	
να ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ								ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ		ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
	Έντονα ίχνη καύσης		Κλειστό αγγείο (P571). Πίθοι (P599 ο μεγαλύτερος του οικισμού, P633). 3 τριβεία	Στο N άκρο του Δωμ. υπερυψωμένη λίθινη κατασκευή- επιφάνεια εργασίας		ΠΜ ΙΙΒ				Οι πίθοι και η επιφάνεια εργασίας συνδέουν το Δωμ. με χώρο αποθήκευσης και εργασίας· τα έντονα ίχνη καύσης αποδίδονται σε αποθηκευμένο λάδι	Παρόλο που υπάρχουν έντονα ίχνη καύσης στο χώρο, δεν υπάρχει εστία
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Warren 1972, 36-37, 123-125, 225. Fig. 79. Pl. 14B· Martlew 1983, I. 122.									

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ VII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑ ΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου N παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 27 (είσοδος από την οροφή)	Σε καμένο στρώμα	Χωρίς ΑΚ	Όστρακα από λοπάδες		Τμηματικά σωζ.			
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ			ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ		
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	
	Ίχνη φωτιάς		1 κωνική φιάλη. Όστρακα από απίσχημο,ι ψευδοβασίλική, βασίλική και πίθο. Όστρακα από πίθο. Πρόχοι ρυθμού Μύρτου			ΠΜ ΠΒ				
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Warren 1972, 39-40 Martlew 1983, 473								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ VIII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑ ΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙ Σ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου N παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δομ. 28	Καμένο στρώμα	Χωρίς ΑΚ	Χύτρα	II	Τμηματικά σωζ.		Χονδροειδής πορτοκαλόχρωμος με λευκά εγκλείσματα	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	
	Ίχνη φωτιάς		Κύπελλα, φιάλες (P182 και όστρακα). Πρόχους. Όστρακα από πίθους και αμφορείς. Όστρακα σκοτεινού επί ανοιχτού. Βάση με διακόσμηση μελανού σταυρού. 2 σφονδύλια, 1 αγνύθα. 1 ημιτελές λίθινο βάρος. 2 σφονδύλια στο επιφ. στρώμα. Πήλινη κεφαλή ταύρου			ΠΜ ΙΒ		Ο πηλός της χύτρας είναι χαρακτηριστικός της πρώτης περιόδου του οικισμού (ΠΜ ΙΑ). Η βάση με τη διακόσμηση του μελανού σταυρού Είναι τυπική της ΠΜΙΙ B φάσης του οικισμού.	Η σταυρόσημη διακόσμηση στη βάση της πρόχου θυμίζει Γαύδο.	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Warren 1972, 40, pl. I6AB` Martlew 1983, 461.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ ΙΧ										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου N παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 34		P323	Χύτρα	Πβ	Λεπτός υπερυψωμένος λαίμος· μια επίθετη λαβή στον ώμο. Τμηματικά σωζ.		Χονδροειδής ερυθρός	
				P112	Λοπάδα	I	Λεπτό χείλος· υποκίτρινο χρώμα εσωτ. Τμηματικά σωζ.		Λεπτός πορτοκαλοκάστανος με μικρές λευκές προσμίξεις	
				P315	Πύραυνο	II	Τμηματικά σωζ· σειρά σπών περιμετρικά του λαίμου	Μέγ. σωζ. ύψ. 6,3, σωζ. Δ. 16,7 (ακέραιο 23,7)	Μαγειρικός καστανέρυθρος	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	
			Κύπελλο (P357). 12 φιάλες (P146, P148, P149, P164, P190, P192, P232, P251, P245, P233, P262, P273). 6 πρόχους (P487, P488, P447, P448, P449, P450), κλειστά αγγεία (P682, P672). ημιτελής			ΠΜ ΠΒ			Ο μεγάλος αριθμός οστράκων και όχι ακέραιων αγγείων με την απουσία ιχνών φωτιάς συνδέουν το Δωμ. με χώρο απόρριψης κεραμικής. Δεν ήταν σε χρήση κατά την καταστροφή του οικισμού.	Στα εκτός καταλόγου αναφέρονται και άλλα μαγειρικά σκεύη και πόδια από τριποδικά αγγεία.

			<p>λίθ. σφραγίδα (129). 5 λίθ. Βάρη με διάτρηση. 4 ημιτελή, 5 τριβεία. Λίθ. κρουστήρας (180), 1 τριβείο από το βόρειο άκρο του Δωμ.</p>						
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Warren 1972, 43-5, 111-2, 123, 225, 227, 234, fig. 97, pl. 77A, 79B; Martlew 1983, I. 236, 316; Evely 2000, II 538-44.						

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ Χ

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΛΙΓΤΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑ ΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου Ν παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 35	Σε καμένο στρώμα Κεντρικά και κάτω από την επιφανειακή στρώση	Χωρίς ΑΚ	Λοπάδες και χύτερες		Τμηματικά σωζ.		Μαγειρικός πηλός	1 πόδι. με κάθ. νεύρωση
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ				ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ				
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	
	Ίχνη φωτιάς		Φιάλη (P143). Οστρακα πρόχων			ΠΙΜ ΠΙΒ		Το Δωμ. ταυτίζεται με την κεντρική κουζίνα. Οι περισσότερες λοπάδες εντοπίζονται στο Δ άκρο του Δωμ.		
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Warren 1972, 45 Martlew 1983, ΠΙ. 432.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ ΧΙ										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑ ΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου Ν παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 36	Επιφ. εύρημα	P342	Χύτρα	Πβ	1 κάθετη λαβή και απόσχιση δεύτερης. Τμηματικά σωζ.		Χονδροειδής καστανέρυθρος	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ			ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	
Ίχνη καύσης εσωτ.	Ίχνη καύσης		Βάση πίθου (P635)· επιφ. εύρημα			ΠΜ ΙΙΑ		Το στρώμα της ΠΜ ΙΙΑ εγκλωβίστηκε στις κοιλότητες του φυσικού βράχου. Πιθανόν ο χώρος να μη χρησιμοποιήθηκε κατά την ΠΜ ΙΙΒ. Η φωτιά που έλαβε χώρα στο Δωμ. 35, δεν επεκτάθηκε στο παράπλευρο Δωμ. 36		
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Warren 1972, 45, 123-5· Martlew 1983, I 122								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΛΙΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου N παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 37	N άκρο του Δωμ.	P343	Χύτρα	Ιβ	Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 17	Χονδροειδής καστανέρυθρος	
				P103	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 4,25, Δ. 42	Πορτοκαλοκάστανος με εγκλείσματα	
				P111	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 4,25, Δ. 42	Πορτοκαλοκάστανος με εγκλείσματα λευκού χρώματος	
				P119	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.	Δ. 50-51		
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ			ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	
	Τχνη φωτιάς		Όστρακα από: Ρηχή φιάλη (P138). Πρόχους τύπου τσαγιέρα (P660). Κλειστά αγγεία. Λίθ. ειδώλιο. 8 τριβεία, 1 πέλεκυς, 1 κρουστήρας. 1 λίθ. βάρος.			ΠΜ ΠΒ			Το N άκρο του Δωμ. 37 συνέχισε να χρησιμοποιείται κατά την ΠΜ ΠΒ όπως δείχνουν τα ευρήματα. Χώρος κουζίνας εγγράφεται μεταξύ της Δωμ. 30, 35 και το N ήμισυ του Δωμ. 37	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Warren 1972, 45-46, 111-3, 123-5, 225, 232-4, 237. Figs. 45, 95 · Martlew 1983, I 123. 292, 295-6							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XIII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΛΙΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου N παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 54 ("ΝΑ Αποθήκη των Πίθων")	Επιφ. στρώμα	P328	Χύτρα	Πβ	1 κάθετη λαβή. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 15,5, Δ. χείλ. 24, Δ. σώμ. 28,2	Χονδροειδής ερυθροκάστανος	
				P345	Χύτρα	Ιβ	Τμηματικά σωζ.		Λεπτός καστανός με μικρές λευκές προσμίξεις	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	
	Ίχνη φωτιάς	Έντονα ίχνη φωτιάς στους πίθους	Φιάλες: ρηχές (P186, P187), ευρύστομη (P212), γεφυρόστομο (P296). Κλειστά αγγεία (P579, P584, P697). Αμφορείς(P84, P95, P96). (Πίθοι (P607, P637, P628). Κεραμικοί τροχοί σε β' χρήση(110, 111, 117). 1 τριβείο (177)			ΠΜ ΠΒ			Τα αγγεία κατά χώρα με έντονα ίχνη καύσης εσωτερικά δείχνουν αποθήκευση δημητριακών. Σε αντίθεση με τον χώρο 53 όπου τα περισσότερα αγγεία έφεραν πρόχυση στη βάση και που θα προορίζονταν για αποθήκευση υγρών	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Warren 1972, 48-50, 124, 223-4, 232. figs. 20, 60, 94. pl. 17A-B` Martlew 1983, I. 123, 237								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ ΧΙΥ										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤ ΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου Ν παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 57 ("ΝΑ Κουζίνα")	Στρώμα καταστροφής	P324	Χύτρα	Πβ	2 λαβές, 1 κάθ. από το χείλ. ως τον ώμο. 1 τοξοειδή οριζ. στον ώμο. Τμηματικά σωζ.		Χονδροειδής καστανέρυθρος	
				P325	Χύτρα	Πβ	Μικρός τένοντας κάτω από το χείλ. Τμηματικά σωζ.		Χονδροειδής καστανέρυθρος	Μαύρο επίχρισμα εξωτ.
				P326	Χύτρα	Πβ	1 κάθ. λαβή που ξεκινά από το χείλ. ως τον ώμο και 1 οριζ. στον ώμο Τμηματικά σωζ.		Χονδροειδής καστανέρυθρος με λευκές και σκούρες προσμίξεις	
				P327	Χύτρα	Πβ	1 κάθ. λαβή και 1 οριζ. στον ώμο. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 28, Δ. χείλ. 24,75, Δ. σώμ. 32	Χονδροειδής καστανέρυθρος	
				P329	Χύτρα	Πβ	1 οριζ. λαβή στον ώμο. Τμηματικά σωζ.		Χονδροειδής καστανέρυθρος	
				P108	Λοπάδα	I	Χείλ. ελαφρώς εσωνεύον Τμηματικά σωζ.	Πλ. χείλ. 22,4, μέγ. σωζ. ύψ. 4,4	Πορτοκαλοκάστανος με μικρές λευκές προσμίξεις	
				P113	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.		Λεπτός πορτοκαλοκάστανος με μικρές λευκές προσμίξεις	
				P131	Δίσκος	I	1 οριζ. λαβή. Τμηματικά σωζ.	Υψ. 15,4, Δ. 46	Λεπτός πορτοκαλοκάστανος με μικρές λευκές προσμίξεις	

ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ				ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ			ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
	Ίχνη φωτιάς		Όστρακα από χύτρες. Κλειστό αγγείο (P393). κύπελλο (P348, P377). Πρόχους: τύπου Μύρτου (P452), (P490, P437, 52 2). Αμφορείς (P100, P90). 1 υφαντικό βάρος. 1 λίθ. Δίσκος με διάτρηση (184). 1 κρουστήρας. 2 ελαφρόπετρες. 1 λεπίδα. 1 απολέπισμα οψιανού. Πολλά οστά ζώων	Βόρεια εντοπίζεται λιθινή κατασκευή πλάτους 0,30μ., πιθανόν να λειτουργούσε ως ράφι, ενώ ανατολικά του χώρου εντοπίζεται 1 θρανίο δίπλα στο οποίο υπήρχαν οστά, 1 επιφάνεια πιθανόν για την προετοιμασία τροφής. Λάκκος σκαμμένος στο βράχο με ίχνη καύσης-εστία τύπου οπή, περιμετρικά ορίζεται με λίθους		ΠΜ ΠΒ			Τα πολλά μαγειρικά σκεύη, τα οστά κοντά στο θρανίο και τα συνευρήματα (λεπίδες οψιανού, ελαφρότερες κ.λπ.) οδηγούν στο συμπέρασμα ότι πρόκειται για κουζίνα	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Warren 1972, 51-52, 111-3. 123, 222, 224, 230, 234, 240, Fig. 47, 108. Pl. 18A Martlew 1983, I. 145, 236-7, 294.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XV										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑ ΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου N παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 59 ("NA Δωμ. Της Λεκάνης")	Δίπλα στην πήλινη λεκάνη	P104	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.	Ύψ. 7,2, Δ. 46	Καστανέρυθρος με σκούρες προσμίξεις	
				P105	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 8,6, Δ., 50	Ερυθρόφαιος με προσμίξεις, μαγειρικός	
				P114	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.		Χονδροειδής ερυθρός, μαγειρικός	

ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ					ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙ ΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕ Σ
			Λεκάνη με πρόχυση (P532), Λοπάδες (P104,P105, P114). Φιάλες (P174, P158). 1 τριβείο.		Χρωματογραφική ανάλυση ίχνη ζωικού λίπους στη βάση της λεκάνης (P532)	ΠΜ ΠΒ		Το ζωικό λίπος στη λεκάνη P532 συνδέεται με το πλύσιμο του μαλλιού και οι λοπάδες, ίσως για στέγνωμα του	Λοπάδες για εργαστηριακή χρήση;
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Warren 1972, 53-5, 112-5, 224, fig. 21` Martlew 1983, I 294-5						

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XVI

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ											ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ								
Νομός Λασιθίου Ν παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ.66	Α ήμισυ του χώρου	P101	Λοπάδα	Ιβ	Τμηματικά σωζ.	Ύψ. 5,9, Δ. 46	Πορτοκαλόχρωμος με λευκές προσμίξεις									
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ							ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ						
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ					ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ						
			Φιάλες (P201, P255). 2 κύπελλα ρυθμού Βασιλικής (P376, P379). Άνω σώμα πρόχου. Πόδια από τριποδικό αγγείο. Όστρακα από λοπάδες. 51 οστά ζώων	Πιθοστάτης Δ στο χώρο		ΠΙΜ ΠΒ					Φιάλες, κύπελλα, λοπάδες και οστά συνδέουν το Δωμ. με την εστίαση							
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Warren 1972, 60· Martlew 1983, III. 452															

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XVII											
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑ ΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ	
Νομός Λασιθίου Ν παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 69	Υπαίθρια ζώνη μεταξύ 68/69	P330	Χύτρα	Ιβ	Παχύ χείλος εσωτ. 1 επίθετη λαβή στον ώμο. Τμηματικά σωζ.		Λεπτός καστανός με μικρές λευκές προσμίξεις		
			Υπαίθρια ζώνη μεταξύ 68/70	P344	Χύτρα	Ιβ	Τμηματικά σωζ.	Ύψ. 12.5, Δ. βάσ. 17,9	Σκούρος καστανός με πυκνές μικρές λευκές προσμίξεις		
			Υπαίθρια ζώνη μεταξύ 68/71	P117	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 3, Δ. 51	Λεπτός καστανός με λευκές και σκούρες προσμίξεις		
			Υπαίθρια ζώνη μεταξύ 68/72	P127	Δίσκος	II	Τμηματικά σωζ.		Μαγειρικός		
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ					ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
	Τχνη φωτιάς		2 λοπάδες (P117, P127). 8 φιάλες (P139, P147, P176, P188, P204, P238, P244,P29 7). Πρόχους ρυθμού Βασιλικής (P662). Ηθμός (P702). 35 όστρακα χειλών μαγειρικό ν, λοπάδων, 12 πόδια από τριποδικές χύτρες			ΠΙΜ ΙΙΒ				Ανοιχτή περιοχή μαγειρέματος	Υπαίθρια εστία που δε σώζεται
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Warren 1972, 61-2, 123-5, 163, 238· Martlew 1983, I.237-8. 273, 294.									

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XVIII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑ ΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου N παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δομ. 72 (περιοχή μεταξύ Δομ. 71- 72)	Επιφ. ευρήματα	P120	Λοπάδα	II	Τμηματικά σωζ.			
				P314	Πύραυνο	II	Σειρά οπών γύρω από το λαιμό. Τμηματικά σωζ	Υψ. 8,2, Δ. 21,5, Δ. εσωτ. 8, Δ. εσωτ. βάσης 6,3		
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ				ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ			
ΕΥΡΗΜΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
	Ίχνη φωτιάς	12 κομ. αιματίτη ή άχρας	Κύπελλα (P365, P369). 17 φιάλες (P263, P154,P213, P217, P259, P260, P227, P251-2, P263, P264, P274, P310, P177, P195, P242, P305). Πρόχοι P415-6. Πίθος (P613), κλειστά αγγεία με πρόχυση (P683, P674, P696, P668, P663). 1 οστέινο εργαλείο.			ΠΙΜ ΠΙΒ			Η οικοσκευή παραπέμπει σε χώρο εστίασης. Το πύραυνο για ανανέωση της ατμόσφαιρας	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Warren 1972, 63-4, 112, 123, fig. 22 Martlew 1983, I. 297							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XIX

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XIX										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ			ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου N παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 77	N τμήμα Δωμ., στρώμα πεσμένης οροφής ή ταράτσας	P321	Χύτρα	Πβ	2 μικρές οριζ. επίθετες λαβές. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 12,1, Δ. χειλ. 16,4, Δ. σώμ. 21,4	Χονδροειδής καστανέρυθρος	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ			ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	
			Φιάλη (P155). Όστρακα από 2 αδιάγνωστα αγγεία (P356). Κύπελλο (P454). Φιάλη (P287). 1 λίθ. Βάρος με διάτρηση (215)	Λίθ. κόγχη (64)		ΠΜ ΠΒ		Πρόκειται για στρώμα από ταράτσα-οροφή που έχει πέσει	Ταράτσα: χώρος κατανάλωσης φαγητού?	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Warren 1972, 67-8, 123. fig. 23, Pl. 22A` Martlew 1983, I. 235							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XX

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου Ν παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 79 ("Μακρύ Δωμ.")	Ν τμήμα του Δωμ.	P339	Χύτρα	Ιβ	Τμηματικά σωζ.	Ύψ. 22,5, Δ. χειλ. 15,2, Δ. σώμ. 18,4	Χονδροειδής καστανέρυθρος	
			Ν πλευρά του Δωμ.	P347	Χύτρα	Ιβ		Μέγ. σωζ. ύψ. 13,7, Δ. χειλ. 16,0, Δ. σώμ. 19,6	Χονδροειδής καστανέρυθρος	Μαστοειδείς αποφύσεις στον ώμο
			Στο Δ τοίχο	P115	Λοπάδα	I			Κόκκινος μαγειρικός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ					ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ			
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	
	Καμένο στρώμα στο Ν άκρο του Δωμ.	Τμήμα λίθ. αγγείου από λευκό μάρμαρο με έντονα ίχνη κάυσης.	Κύπελλα (P352, P380, P382, P383, P390, P353). Φιάλες ρυθμού Βασιλικής (P153, P281, P279, P281, άλλες: P247, P239, P271, P223, P250, P306). Κλειστά αγγεία με πρόχυση (P675, P442, P564), Πρόχους (P467, P521, P586, μικρογραφική P436). Πίθος (P80). Πώμα (P546). Λύχνος (P523). 2 χάντρες (230, 238). 1 ημιτελής λίθ. σφραγίδα (132). 2 σφονδύλια (157). 3 λίθ. βάρη. Τμήμα τριβείου (138).	Λίθ. κόγχη πόρτας	Λοπάδα (P115) (Δείγμα 13): η ανάλυση έδειξε ότι ψηήθηκε σε θερμοκρασία κάτω των 880°	ΠΜ ΙΙΒ		Η οικοσκευή δείχνει πως ο όροφος λειτούργουσε ως χώρος κατανάλωσης φαγητού		
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Warren 1972, 70-72, 123, 228-229, 237, 339. fig. 23, pl. 22A` Martlew I. 122-3								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXI										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ			ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑ ΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου N παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 80, ("Κεντρικής Κατασκευής")	NA γωνία	P331	Χύτρα	IIβ	2 κάθ. λαβές που ξεκινούν από το χείλος ως το σώμα του αγγείου. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 14, Δ. χείλ. 13, Δ. σώμ. 15,7	Καστανέρυθρος Χονδροειδής	
			ΒΔ γωνία	P332	Χύτρα	IIβ	Ράβδωση αμέσως κάτω από το χείλος, 2 ίσως και 3 κάθετες λαβές. Τμηματικά σωζ.		Καστανέρυθρος Χονδροειδής	
			ΒΔ γωνία	P346	Χύτρα	Iβ	Τμηματικά σωζ.		Καστανέρυθρος Χονδροειδής	
				P317	Πύραυνο	II	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 5,1, Δ. λαιμ. 5,9		
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ			ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ		
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
	Έντονα ίχνη καύσης που οφείλονται στο αποθηκευμένο λάδι		B τμήμα του Δωμ.: Πρόχους, (P460, P471). Πύραυνο (P317). N τμήμα του Δωμ.: Φιάλη (P161). 3 πρόχοι (P470, P423, P457). Αγγείο με πρόχωση (P673). B της κατασκευής:: 2 φιάλες (P199, P257). Πρόχους ρυθμού Βασιλικής (P424). Μικρό πόμα με κεφαλή ζώου (P548). 1 τριβείο. ΒΑ τμήμα του Δωμ.: Πρόχοι (P494, P469, P399, P400). ΝΑ τμήμα του Δωμ.: Αμφορέας (P78). Κλειστά αγγεία (P443, P576,580,		Ανάλυση οργανικών υπολειμμάτων στους πήθους P605 (βρέθηκαν σπόροι, βλαστοί και φλοιός σταφυλιού), P604, P623. Αποτελέσματα: στον 605 κρασί με ρητίνη στον P604 υποκατάστατα κρασιού, στον P623 κρασί με κάποιο κριθαρένιο προϊόν	ΠΙΜ ΠΒ			Οι πήθοι δείχνουν αποθήκευση. Τα μικρότερα αγγεία για τροφοπαρασκευή σε συνάφεια κυρίως με υγρά προϊόντα.	Απουσία εστίας. Παρασκευαστική χρήση;

			<p>P666). Κατά μήκος Ν τοίχου σε σειρά 4 αμφορείς (P74, P76, P85, P88). 2 φιάλες (P261, P282). Κύπελλο (P354), Πρόχους (P468). 3 πίθοι (P604, P623, P605). Ν της κατασκευής: Αμφορέας (P86). 2 φιάλες (P163, P289 μέσα στον πίθος (P614). Δ της κατασκευής: Πρόχους (P394), μικρό πόμα (P551), Κλειστά αγγεία (P573, P581). Πίθος (P615). Αγγείο με πρόχυση ρυθμού Βασιλικής (P684). Στο Δ τοίχο: κλειστά αγγεία (P394, P395). Πρόχοι ρυθμού Βασιλικής (P411, P420, P511). Φιάλη (P152). Από την καταστροφή στη ΒΔ γωνία αλλά όχι από το "ντουλάπι": γεφυρόστομη φιάλη (P292) και τα μαγειρικά σκεύη (P332, P346). 1 λίθ. βάρος</p>						
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Warren 1972, 72-5, 123-5, 234. fig.26. pls. 24B, 25A-B, 27B` Martlew 1983, I 236-8` Warren 1999, 142-5, 159-61` Evelyn 2000, II 538-44.						

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου Ν παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δομ. 83	Στο δάπεδο	P106	Λοπάδα	I	Τμηματικά σως.	Μέγ. σως. ύψ. 3,85, Δ. 51	Καστανός με λευκές προσμίξεις	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ		ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ		ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΕΥΡΗΜΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ					ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
			Φιάλη (P229). Γεφυρόστομη πρόχου (P229) και πρόχους (P498). 1 φιάλη με διάτρητη λαβή στο εσωτερικό της (P701). Ένα οστέινο περιβραχιόνιο			ΠΙΜ ΠΒ			Χρήση Δωμ. για μαγείρεμα, τροφοκαταναλώση ίσως γνέσιμο	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Warren 1972, 112, 162, fig . 46.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXIII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ			ΛΙΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑ ΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου Ν παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 88, "του επιμήκους Θρανίου"	Ν άκρο του Δωμ.	P334	Χύτρα	Ιβ	Ελαφρός υπερυψωμένος λαμός, σώζει 1 επίθετη λαβή στον ώμο. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 9,8, Δ. χείλ. 21,9, Δ. σώμ. 29,6	Καστανέρυθρος Χονδροειδής	
			ΝΔ γωνία, δίπλα στην επίπεδη πέτρα-βάση	P335	Χύτρα	Ιβ	Παχύ χείλ., 3 κάθ. λαβές κάτω από το χείλ. Τμηματικ ά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 19,9, Δ. χείλ. 40	Χονδροειδής καστανέρυθρο	
			ΒΔ γωνία	P122	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.			
			ΒΔ γωνία	P123	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.			
			ΒΔ γωνία	P132	Δίσκος	II	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 2,2, Δ. 30	Βαθύς κόκκινος με σκούρες προσμίξεις (μαγειρικός πηλός)	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ				ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ			ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
	Ίχνη φωτιάς		Ν του θρανίου: Λεκάνη με πρόχυση (P529). Στο Β άκρο θρανίου χύτρα (P334). ΒΔ γωνία: 3 λοπάδες (P122, P123, P132). 1 λίθ. βάρος δίπλα στο θρανίο και την πλάκα.	Στο Β τμήμα του Δωμ.: μεγάλο θρανίο. ΝΔ γωνία: εστία τύπου οπής. ΒΔ γωνία: πλακοειδής λίθος-βάση. Δίπλα της η χύτρα P335	Η χύτρα P335 ήταν το Δείγμα 11, ήταν το πιο σιδηρούχο δείγμα και το πιο εύτηκτο. Ψήθηκε σε θερμοκρασία κάτω των 880C βαθμών	PIM IIB			Η οικοσκευή και η εστία συνδέουν το Δωμ. με κουζίνα και χώρο κατανάλωσης φαγητού. Το θρανίο ίσως κατάλληλο για τραπέζι	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Warren 1972, 80-1, 111-3, 123-5, 238, 339. fig.28. pl. 27C ` Martlew 1983, I 274, 296.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXIV										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου Ν παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 89, ("της Εστίας και του Κρανίου")	Ν του Β θρανίου	P121	Λοπάδα	Ιβ	Τμηματικά σωζ.	Δ. 50-51		
				P118	Λοπάδα	Ιβ	Τμηματικά σωζ.			
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ			ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ		ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ		ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ					ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
Ίχνη φωτιάς	Ίχνη φωτιάς	Ίχνη καύσης εσωτ. της εστίας	1 πρόχους (P402) ρυθμού Βασιλικής. Φιάλης (P241), Λαβή λύχνου (P524). 1 λίθ. βάρος (216). 1 ειδώλιο. Ανθρώπινο κρανίο ενήλικου ατόμου	2 θρανία ή τράπεζες. Ανάμεσά τους. 2 κατόφλια. Χτιστή εστία			ΠΜ ΠΒ			Τελετουργική χρήση του χώρου
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Warren 1972, 82-83; Martlew 1983, I Π. 484.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXV										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ			ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου Ν παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 91, ("Θησαυροφυλάκιο")	Πεσμένα από το Δ θρανίο	P333	Χύτρα	Πβ	4 κάθετες λαβές που ξεκινούν από το χείλος ως τον ώμο. Τμηματικά σωζ.	Υψ. 20,8, Δ. χειλ. 17,0, Δ. σώμ. 23,6	Καστανέρ- υθρος χονδρο- ειδής	
			ΝΑ γωνία	P316	Πύραυνο	Π	σειρά οπών γύρω από το λαιμό Τμηματικά σωζ.	Υψ. 8,9, Δ. 24,0		
			Πεσμένα από το Δ θρανίο	P130	Δίσκος	Π	Τμηματικά σωζ.			
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ		ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ		ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤ Α	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ					ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
	Ίχνη φωτιάς		2 Αμφορείς (P89, P98). 12 φιάλες (P166-7, P179, P197, P207, P208, P215-6, P220- 2, P265, P311). 3 Κύπελλα (P349, P367, P384). 15 Πρόχοι (P445, P477, P478, P499, P502, P512, P501, P506, P427, P428, P404-5, P412, P403, P431). Αγγεία με πρόχυση (P655- 7, P665, P670-1, P677-9, P687-92, P694, P698). (P547, P552-5). Κλειστό αγγείο (P565). Πίθος (P640). 6 καπάκια. 4 πυξίδες (P644, P645, P646, P642). 17 Χάλκινη	Δ και Α θρανίο και Β επιφ. βράχου		ΠΜ ΠΒ	Παράλληλη χρήση του χώρου, Θησαυροφυλάκια Κνωσού και Ζάκρου. Παράλληλου του πυραύνου P316 ο τάφος στο Μαραθοκέφαλο	Χώρος αποθήκευσης καλής κεραμικής και μικρών ευρημάτων	4 λαβές, στοιχείο υπερβολής, άλλη λειτουργία- σημαντικό περιεχόμενο	

			σμίλη (102). 1 τριβείο (197). 3 οστέινα εργαλεία (50-60). Μικρός λίθ. δίσκος (164). 1 λίθ. βάρος (220). 1 τρίγωνο πήλινο σταθμείο (228). κομ. ώχρας (241)						
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Warren 1972, 84-5, fig.28` Martlew 1983, I. 238, 274.						

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXVI										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Λασιθίου Ν παράλια ζώνη Περιοχή Ιεράπετρας	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 92 ("Το Ιερό")	Στο Ν ήμισυ του Δωμ.	P336	Χύτρα	Πβ	Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 40	Καστανέρυθρος κονδροειδής	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ		ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ		ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ					ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
	Ίχνη φωτιάς		3 αμφορείς (P77, P82-3). 4 φιάλες (P180, P183, P205, P278). Κύπελλο (P372). 2 πρόχοι (P479, P503). Καπάκι (P538). 3 κλειστά αγγεία (P566, P575, P578). 2 πίθοι (P617, P621). Αγγείο με πρόχυση (669). 1 τριβείο (179). 1 θραύσμα πίθου (P70) της ΠΜ ΠΑ. Γυναικείο ειδώλιο (θεά του Μύρτου) P705	Ορθογ. Δομή/βωμός στο Α τμήμα Δωμ. 3 πιθοστάτες στη σειρά στο Ν τοίχο		ΠΜ ΠΒ	Το Δωμ. Συγκρίνεται με το ΥΜ ιερό στα Γουρνιά και Δωμ. Διπλών Πελέκων στη Κνωσό, κυρίως εξαιτίας του ειδωλίου		Οικιακό ιερό	Τελετουργική χρήση της χύτρας (για προσφορές)?
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Warren 1972, 85-7, 124, fig. 28, pl. 28; Martlew 1983, I. 236.								

II. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΜ ΠΕΡΙΟΔΟ ΣΤΟΝ ΚΟΜΜΟ

Η ΜΜ περίοδος χαρακτηρίζεται από σημαντικές αλλαγές σε πολλά επίπεδα. Παλαιοί οικισμοί διευρύνονται, λόγω της δημογραφικής ανόδου, ενώ παράλληλα δημιουργούνται νέοι. Αυτοί πολλές φορές μετατοπίζονται στον χώρο, όπως συμβαίνει στο οροπέδιο του Λασιθίου όπου χωριά ιδρύονται σε πλαγιές και κοντά σε εύφορες ζώνες αντικαθιστώντας προηγούμενες εγκαταστάσεις που βρίσκονταν σε κορυφές λόφων. Η σημαντικότερη όμως αλλαγή αυτής της εποχής είναι η εμφάνιση των πόλεων, των ανακτορικών και άλλων πόλεων. Η μετάβαση, δηλαδή, από τις πρωτοαστικές κοινότητες της Προανακτορικής περιόδου στις αστικές εκείνες της Παλαιοανακτορικής¹⁷.

Τα πρώτα ανάκτορα φαίνεται να χτίστηκαν κατά τη ΜΜ ΙΑ σε ένα προϋπάρχοντα πολεοδομικό ιστό¹⁸, για παράδειγμα στα Μάλια και στην Κνωσό. Η Κρήτη μοιάζει χωρισμένη σε επικράτειες, όπως τουλάχιστον δείχνει η κεραμική (αν και από μόνο του αυτό το στοιχείο δεν αρκεί). Υπό την επιρροή του ανακτόρου των Μαλίων βρίσκονταν πιθανόν οι περιοχές της βορειοανατολικής παραλιακής ζώνης, το οροπέδιο του Λασιθίου και, πιο ανατολικά, από τον κόλπο του Μιραμπέλλου έως το Χαμαίζι. Η Κνωσός έλεγχε μάλλον τις πεδινές εκτάσεις της κεντρικής Κρήτης, και η Φαιστός τη μεγάλη πεδιάδα της Μεσαράς. Αυτό που δεν έχει ακόμα προσδιοριστεί είναι οι σχέσεις μεταξύ των ανακτόρων, αλλά και των ίδιων των ανακτόρων με την επικράτεια τους. Υπήρχε ωστόσο μάλλον ένας κεντρικός οικονομικός και γραφειοκρατικός έλεγχος, όπως δείχνουν τα ενεπίγραφα τεκμήρια της εποχής.¹⁹

Μια μεγάλη καινοτομία της εποχής, τεχνολογική αυτή τη φορά, είναι η εισαγωγή την ΜΜ ΙΒ περίοδο του ταχύστροφου κεραμικού τροχού - ο οποίος συνυπάρχει με τον αργόστροφο τροχό μέχρι το τέλος της ΜΜ ΙΙ. Ο ταχύς τροχός δεν επηρεάζει τα μεγάλα, αποθηκευτικά και άλλα αγγεία, που χαρακτηρίζονται από συντηρητισμό. Δίνει όμως τη δυνατότητα στους κεραμείς να δημιουργήσουν νέα σχήματα λεπτότεχνης και κοινής κεραμικής. Πληθαίνουν έτσι οι τύποι αμφορέων και πρόχων, ενώ επικρατούν νέα σχήματα κωνικών και σφαιρικών κυπέλλων, κυάθων κ.λπ.

Στο τέλος της ΜΜ ΙΙ τα ανάκτορα καταστρέφονται με βίαιο τρόπο. Κάποιοι αποδίδουν αυτή την καταστροφή σε φυσικά αίτια, όπως είναι κυρίως οι σεισμοί, και άλλοι σε εσωτερικές διενέξεις. Τη ΜΜ ΙΙΙ οικοδομούνται τα νέα ανάκτορα. Οι τοπικές διαφορές αμβλύνονται και η κεραμική διανύει μια περίοδο 'παρακμής', την οποία ο Α. Evans απέδωσε σε ένα 'ανταγωνισμό' μεταξύ κεραμικών και μετάλλινων αγγείων. Αυτή η παρακμή αφορά όμως την παραγωγή κοινής κεραμικής, η οποία απομακρύνεται όλο και περισσότερο από την κεραμική των ανακτορικών εργαστηρίων.

Ο Κομμός βρίσκεται περίπου 5-8 χλμ. ΝΔ των προϊστορικών εγκαταστάσεων στην Αγία Τριάδα και τη Φαιστό και 3 χλμ. ΝΔ του ρωμαϊκού λιμανιού των Ματάλων. Ο Evans επισήμανε πρώτος τη σημασία Κομμού, που θεώρησε ότι αποτελούσε το κύριο λιμάνι της Μεσαράς, και συνδεόταν με την Κνωσό μέσω ενός βόρειου λιθόστρωτου δρόμου που ελεγχόταν από φυλάκια²⁰. Ο J. W. Shaw πρωτοεπισκέφθηκε τη θέση το 1965 και επανήλθε τα έτη 1968, 1970 και 1971, για να ερευνήσει την ευρύτερη περιοχή επιφανειακά. Τη συστηματική ανασκαφή του

¹⁷Treuil κ.ά. 1996, 221-3.

¹⁸Van Effenterre 1980, 127.

¹⁹Treuil κ.ά. 1996, 224-5.

²⁰Evans 1928, 88-92.

χώρου ξεκίνησε με τους συνεργάτες του το 1976, σε περισσότερα από 9 στρέμματα, και τη συνέχισε έως το 1992²¹.

Τα οικοδομικά λείψανα που αποκάλυψε η αρχαιολογική σκαπάνη εκτείνονται κοντά στην ακτή, και καλύπτουν συνολικά 20.000 τ.μ. Οργανώνονται σε τρία επίπεδα: στην κορυφή του λόφου (Εικ. 19), στην πλαγιά και στο Ν τμήμα της πλαγιάς (Εικ. 20, 21). Η κατοίκηση στον οικισμό ξεκινά από την Παλαιοανακτορική περίοδο (ΜΜ Ι) και συνεχίζεται με ανακατασκευές έως και τη Μετα-ανακτορική (ΥΜ ΙΙΒ). Οι πρώιμοι κάτοικοι του Κομμού κατέβηκαν, πιθανόν, εδώ από τον υψηλότερο και προστατευμένο λόφο Βίγλες που βρίσκεται στα Ν, έχει υπολείμματα της Προανακτορικής περιόδου, ενώ δεν εγκαταλείπεται μετά το τέλος της Εποχής του Χαλκού.

Σύμφωνα με τα ανασκαφικά δεδομένα, ο Κομμός αποτελούσε τη μείζονα λιμενική εγκατάσταση της πεδιάδας της Μεσαράς και της νότιας Κρήτης. Η μελέτη της μεγάλης ποσότητας κεραμικής από την εγκατάσταση επιβεβαιώνει την επικοινωνία της με τα άλλα δύο σύγχρονα μεγάλα κέντρα της Μεσαράς, τη Φαιστό και την Αγία Τριάδα, αλλά και με την Κνωσό και τα Χανιά στην Κρήτη, όσο και με άλλες σημαντικές θέσεις της ηπειρωτικής Ελλάδας, των Κυκλάδων, της Κύπρου, και της Εγγύς και Μέσης Ανατολής. Ο μινωικός οικισμός αποτελείται από μεγάλο αριθμό μεμονωμένων κτισμάτων και συγκροτημάτων, με δρόμους και με ανοιχτούς χώρους. Συχνά, η διάκριση αυτόνομων κτιρίων ή οικοδομικών φάσεων είναι δύσκολη, γεγονός που εντείνεται από την πολύπλοκη στρωματογραφία του χώρου. Τα ΜΜ κτήρια φαίνεται να εγκαταλείπονται, πιθανόν μετά από μια εκτενή καταστροφή από σεισμό.

Α. Είδη αγγείων και σκευών για τη φωτιά

Η μελέτη των αγγείων και σκευών για τη φωτιά από τη ΜΜ εγκατάσταση του Κομμού οδηγεί στις ακόλουθες παρατηρήσεις. Μολονότι η ανασκαφική εικόνα για τη ΜΜ ΙΑ περίοδο είναι ανεπαρκής, σε χρήση βρίσκονται τριποδικά αγγεία και συναφή σκεύη από ερυθρό μαγειρικό πηλό, ο οποίος θα καθιερωθεί σιγά-σιγά για την αποκλειστική κατασκευή τους. Στη ΜΜ ΙΒ, στον Κομμό ανιχνεύονται τα βασικά σχήματα που μελετούμε: τριποδικές χύτρες, λοπάδες, δίσκοι και πύραυλα. Τα πόδια για τις χύτρες και τους δίσκους είναι λεπτά, ελλειπτικής διατομής (Εικ. 22).

Κατά τη ΜΜ ΙΑ τα σχήματα παραμένουν τα ίδια, αλλάζει όμως η αισθητική τους. Δίνεται μεγαλύτερη σημασία στις λεπτομέρειες, ενώ τα χείλη και τα πόδια αντιμετωπίζονται με περισσότερη φροντίδα. Τα χείλη είναι έξω νεύοντα και κάθετα, ενώ κάποια πόδια διακοσμούνται (ΔΕΛΤΙΟ ΧΛΙ 165, ΔΕΛΤΙΟ ΧΧΧΙ 247). Τα πόδια γίνονται παχύτερα αλλά παραμένουν ελλειπτικής διατομής. Κάνει τώρα την, εφήμερη, εμφάνισή της η χύτρα χωρίς πόδια (ΔΕΛΤΙΟ ΧΛΙ 166, 167) που κατόπιν εξαφανίζεται. Την ΜΜ ΙΒ λίγες διαφοροποιήσεις μπορούν να εντοπιστούν, καθώς υλικό είναι πολύ αποσπασματικό. Στη ΜΜ ΙΙΙ, το μόνο σχήμα που εξελίσσεται είναι οι τριποδικές χύτρες, που αποκτούν βαρύτερο και παχύτερο σώμα και κατά κανόνα πλέον χοντρά πόδια, ενίοτε με ελλειπτική αλλά συνήθως με κυκλική διατομή. Μεγαλώνει το μέγεθος και επομένως και η χωρητικότητά τους και ενισχύεται η στήριξή τους με τα παχύτερα πόδια.

Στη ΜΜ ΙΙΙ περίοδο τα όστρακα των αγγείων και σκευών για τη φωτιά είναι πιο καλοψημένα και έχουν χρώμα ακόμα έντονα καστανέρυθρο. Στα πόδια κυριαρχεί η κυκλική διατομή ενώ τα τοιχώματα των χυτρών γίνονται πιο κάθετα (Εικ. 23), προφανώς για τη διευκόλυνση της εξόδου του ατμού - αφού πρόκειται πλέον για μεγάλες χύτρες, με αυξημένη χωρητικότητα.

²¹Shaw & Shaw 1995, I. 1. 11-4.

B. Χωρική κατανομή και αρχαιολογικές συνάφειες

Η αποδελτίωση των MM αγγείων και σκευών για τη φωτιά από τον Κομμό (ΔΕΛΤΙΑ XXVI-XLVI) έδειξε ότι αυτά συνδέονται

1. Με χώρους τροφοκατανάλωσης

Τα ευρήματα στους χώρους αυτούς είναι λοπάδες και δίσκοι χωρίς να αποκλείονται οι χύτρες, που βρίσκονται ως επί το πλείστον σε συνάφεια με κύπελλα, μικρά αποθηκευτικά αγγεία, μικρά λίθινα εργαλεία, οστά ζώων και όστρεα. Στους Χώρους 35-36 (ΔΕΛΤΙΑ XLI, XLII) απαντώνται σχεδόν όλα τα σχήματα που μελετούμε (Εικ. 24-25). Μερικά φέρουν ίχνη φωτιάς, ακόμη και η πολύ σπάνια χύτρα χωρίς πόδια του Τύπου Π. Ένα διακοσμημένο πόδι ανήκει πιθανόν σε χύτρα. Στο Δωμάτιο 44 (ΔΕΛΤΙΟ XLV) Μια από τις δύο λοπάδες φέρει διατρήσεις στο χείλος και αποτυπώματα ψάθας στη βάση – χαρακτηριστικό συνηθισμένο στις βάσεις των λοπάδων λόγω του τρόπου κατασκευής τους. Στο Δωμάτιο 49 (ΔΕΛΤΙΟ XLVI), κατάλοιπα από οστά και όστρεα βρέθηκαν σε συνάφεια με μια χύτρα.

2. Με χώρους τροφοπαρασκευής και τροφοκατανάλωσης

Σε χώρους φαγητού ανιχνεύονται μαγειρικά σκεύη σε συνάφεια με λίθινα τέχνηρα, όπως τριβεία, ιγδία, κρουστήρες, λεπίδες οψιανού, καθώς και οργανικά κατάλοιπα, κυρίως οστά και όστρεα. Στην κεραμική περιλαμβάνονται συνήθως μέσου αλλά ενίοτε και μεγάλου μεγέθους αγγεία. Το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό μιας κουζίνας είναι η παρουσία μιας τουλάχιστον δομής για τη φωτιά (εστίας ή φούρνου). Να σημειωθεί ότι οι τριποδικές χύτρες δεν απαιτούν χτιστές εστίες: μια απλή φωτιά στο δάπεδο θα αρκούσε, δεν θα άφηνε όμως ίσως ικανά αρχαιολογικά ίχνη. Γι' αυτό δεν μπορεί να αποκλειστεί η χρήση φωτιάς όταν τα ευρήματα συντρέχουν προς τον χαρακτηρισμό κουζίνας. Ειδικότερα, στο Δωμάτιο 15 (ΔΕΛΤΙΟ XXXIII) ανιχνεύτηκαν αγγεία μέσου κυρίως μεγέθους (Εικ. 26), σε συνάφεια με οστά και όστρεα και με ίχνη φωτιάς και κομμάτια ξυλάνθρακα στον ίδιο χώρο. Παρόμοια είναι η εικόνα στο Δωμάτιο 23 (ΔΕΛΤΙΟ XXXV), από όπου αναφέρεται επίσης μια βάση χύτρας με ξεκίνημα ποδιού με αυλακωτή διακόσμηση στην κορυφή του (Εικ. 27). Ανάλογη χρήση είχε το Δωμάτιο 28 (ΔΕΛΤΙΟ XXXIX) που απέδωσε δύο λοπάδες καθώς και οστά, όστρεα και κάρβουνο.

3. Με χώρους αποθήκευσης σε υπόγεια, ισόγεια και ορόφους

Σε τέτοιους χώρους, μαγειρικά σκεύη βρίσκονται μαζί με άλλα αποθηκευτικά αγγεία. Στο χαρακτηριστικό παράδειγμα του Χώρου 25 (του 'Δωματίου των Πίθων' - ΔΕΛΤΙΟ XXXVII), βρέθηκαν περίπου 50 ακέραια αγγεία, ανάμεσα τους επτά πίθοι, καθώς και σειρά από πλάκες κατά μήκος του Α τοίχου. Αγγεία και σκεύη για τη φωτιά ανιχνεύονται επίσης σε επιμέρους αποθηκευτικούς χώρους, στο εσωτερικό άλλων δωματίων, σε «ντουλάπες» (ερμάρια), σε χώρους κάτω από κλίμακες (sotto scala) και σε πλακοειδείς περιφράξεις που μοιάζουν με χτιστές εστίες αλλά δεν φέρουν ίχνη καύσης. Για παράδειγμα, στην Τομή 6Α (ΔΕΛΤΙΟ XXXII) και στα Δωμάτια 24 (ΔΕΛΤΙΟ XXXVI, Εικ. 28) και 29 (ΔΕΛΤΙΟ XL) οι χύτρες δεν έφεραν ίχνη καύσης και βρέθηκαν αποκλειστικά με αποθηκευτικά αγγεία.

4. Με χώρους αποθήκευσης και κατανάλωσης τροφής

Σύμφωνα με τη μινωική αρχιτεκτονική παράδοση των πολυχρηστικών δωματίων, στον Χώρο 38 (ΔΕΛΤΙΟ XLIII), όπου τα αποθηκευμένα διατροφικά είδη καταναλώνονταν πιθανόν επι τόπου, στον δίσκο 134 C 5951 ίσως με ένα απλό και γρήγορο ζέσταμα.

5. Με λατρευτικούς χώρους (:)

Ο Shaw υποστηρίζει ότι ο Χώρος 16 (ΔΕΛΤΙΟ XXXIV), που απέδωσε και ένα πόδι με διακόσμηση στην κορυφή του (Εικ. 27), είχε χρησιμοποιηθεί εν μέρει για λατρευτικούς σκοπούς. Δεν βρέθηκαν, ωστόσο, σχετικές δομές ούτε κινητά ευρήματα εκεί. Αντίθετα, η παρουσία μικρών και μέσου μεγέθους αγγείων, ενός λύχνου και υφαντικών βαρών μας κάνει να πιστεύουμε ότι ο χώρος είχε μεγαλύτερη σχέση με την υφαντική δραστηριότητα.

6. Με δοκιμαστικές τομές και αταύτιστους χώρους

Αγγεία και σκεύη για τη φωτιά προήλθαν, επίσης, από τις δοκιμαστικές τομές 6A (ΔΕΛΤΙΟ XXXII), 11 A (ΔΕΛΤΙΟ XXVII), 20B (ΔΕΛΤΙΟ XXVIII), 20B (ΔΕΛΤΙΟ XXIX), 20B (ΔΕΛΤΙΟ XXX), ??? (ΔΕΛΤΙΟ XXXI), καθώς και από τους αταύτιστους χώρους NHT14 και 15 (ΔΕΛΤΙΟ XLIV), και 26-27 (ΔΕΛΤΙΟ XXXVIII).

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ (XXVI-XLVI)

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXVII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κεντρική κλιτή	Τομή 11Α, (context 5)	Κάτω από την οικία X	48 (C 561)	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ. χείλ.	Μέγ. σωζ. Δ. 9,6, Δ. χείλ. 50	Χονδροειδής ερυθρός	
				49 (C 562)	Λοπάδα	II	Τμηματικά σωζ. χείλ.	Σωζ. ύψ. 2,2, Δ. χείλ. 50	Χονδροειδής ερυθρός	
				50 (C 555)	Χύτρα	I(β)?	Τμηματικά σωζ. νεύον χείλ.	Μέγ. σωζ. Δ. 8,1, Δ. χείλ. 12-14	Χονδροειδής ερυθρός	
				51 (C 554)	;		Τμηματικά σωζ. πόδ. ωοειδ. διατομής	Μέγ. σωζ. Δ. 9,8	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑ ΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
ίχνη φωτιάς		Στη λοπάδα 48: ίχνη κάλαθου στη βάση	φιάλες (52, 53). Πίθοι (55, 56), Πρόχοι (57 οφθαλμοτή, 58- 74 τραχωτού ρυθμού). Ασκός (75). Κλειστά αγγεία (54 τραχωτού ρυθμού, 76-78). Κωνικά κύπελλα (79- 84) μερικά τραχωτού ρυθμού)			MM IB				
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Betancourt 1990, 65-8, fig. 14, pl. 3.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXVIII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΙΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός	Τομή 20B (Context 7)	Α του Κυκλικού Κτηρίου	122 (C 5804)	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 3,1	Χονδροειδής ερυθρός	
				123 (C 5803)	Χύτρα	Ιβ	Τοίχωμα ελαφρώς κυρτούμενο Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 8,8	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ					
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
			Κύπελλα (128-131). Φιάλη (124). Πρόχους (127). Πίθοι (125- 6). Κλειστό αγγείο (132)			MM IB	48			
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Betancourt 1990, 71-2, fig. 15, pl. 6.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXIX										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ			ΑΓΓΕΙΟ			ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός	Τομή 20B (context 10)	Απόθεση Α του Κυκλικού Κτηρίου	211 (C 5883)	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.	Δ. Χείλ. 50- 60	Χονδροειδής ερυθρός	
				212 (C 5884)	Λοπάδα	Ia	Τμηματικά σωζ. χείλ. με πρόχυση	Δ. πρόχ. 6,5	Χονδροειδής ερυθρός	
				213 (C 5862)	Χύτρα	Ia	Νεύον χείλ., κάθετο τοίχ. Πόδι ελλειπτ. διατομής. Σχεδόν ακέραια.	Υψ. 15,2, Δ. χείλ. 16-17	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ			ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ		ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ		ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ			ΜΜ ΙΙΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
			Κύπελλα (220-22, 225-8). Λεκάνη (231). Κλειστά αγγεία (214, 219, 229, 230). Φιάλες (223-4, 232). Αμφορείς (215-216). Πρόχους (217). Πήλινος δίσκος (218).							Στην εικόνα η χύτρα φαίνεται να έχει πρόχυση
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Betancourt 1990, 78-80, figs. 18-9, pls. 10-11.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXX											
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ	ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός	Τομή 20B, (context 11)	Απόθεση Α του Κυκλικού Κτηρίου	233 (C 5836)	Λοπάδα	I		Τμηματικά σωζ. χείλ.	Δ. χείλ. 40-60	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ				ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ				
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	
			Κύπελλα (239-40). Φιάλες (234-5, 237). Γεφυρόστομο κλειστό αγγείο (241). Πίθος (236). Λύχνος (238).			ΜΜ ΙΙΑ					
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Betancourt 1990, 81-2, fig. 19, pls. 11-2.									

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXXI										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμός	Τομή 20B, (context 12)	Απόθεση Α του Κυκλικού Κτηρίου	243 (C 1158)	Χύτρα	Ia	Κάθ. χείλ. με πρόχυση. 1 κομβιόσημη. 2 ορίζ. Τμηματικά σωζ.	Ύψ. 11,2, Δ. χείλ. 18	Χονδροειδής ερυθρός	
				244 (C 5913)	Χύτρα	Ia	Σωμ. που σώζει χείλ. με ξεκίνημα πόδ. ελλειπτ. διατομής. Τμηματικά σωζ.		Χονδροειδής ερυθρός	
				245 (C 5914)			Λεπτό πόδι ελλειπτ. διατομής Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 11,4, μήκη. 10	Χονδροειδής ερυθρός	
				246 (C 5912)			Χοντρό πόδι ελλειπτ. διατομής. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 5,5	Χονδροειδής ερυθρός	Κάθ. σχοινοειδής
				247 (C5915)			Χοντρό πόδι ελλειπτ. διατομής. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 9,7, μήκ. πόδ. 8	Χονδροειδής ερυθρός	Παράλληλες εγχαράξεις στην κορυφή του ποδιού
				272 (C 5919)	Δίσκος	II	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 13,8	Λεπτός υποκίτρινος. Υποκίτρινο αλοίφωμα εσωτ.	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ						
ΕΥΡΗΜΑΤ Α	ΧΩΡΟ Σ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
Ίχνη καύσης εξωτ. (243)			Κύπελλα (254-62, 271). Φιάλες (248-51, 270). Κλειστά αγγεία (253, 263-4, 268, 273), πρόχοι (265,7 οφθαλμοτέζ, 266, 269). Πίθος (252).			MM IIA			Η πρακτική διακόσμησης μαγειρικών αγγείων ήταν ασυνήθης στον Κοιμό	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Betancourt 1990, 81-2, fig. 19, pls. 12-5.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXXII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κεντρική Κλιτύς	Τομή 6Α, χαμηλότερο επίπεδο, (context 15)	ΒΑ της Κεντρικής Περιοχής της Πλαγιάς	463 (C 713)	Λοπάδα	I	Τμηματικά σως., ακέραια φόρμα	Δ. χείλ. 50- 60	Χονδροειδής ερυθρός	
				464 (C 711)	Χύτρα	Ia	Τμηματικά σως. χείλ. με ξεκίνημα πρόχυσης, κάθ. χείλ.;	Δ. χείλ. 28- 32	Χονδροειδής ερυθρός. Υποκίτρινο αλοίφωμα εσωτ. και πάνω στο χείλ.	
				465 (C 712)	Χύτρα	Ia	Τμηματικά σως. καμπύλο σώμ., σώζει τμήμα πόδ. με ωοειδ. διατομή	Μέγ. Δ. 7,6	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΣ			ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ				ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
			2 λεκάνες (466, 467). 4 πιθοειδή (468, 471-3). 3 πρόχοι (469, 470, 489). Κλειστό αγγείο (477). Αμφορέας (474). Υποστατό (475). Δίσκος (476), 18 κύπελλα (478-87, 489-95, 499, 500). Φιάλη (488), 2Πιθαράκια (496-7), πρόχους (501)			MM III			Χώρος αποθήκευσης εμπορευμάτων	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Betancourt 1990, 96-101, figs. 24-5, pls. 22-6 1978, 155-164.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXXIII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΙΤΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμικός, Κεντρική Κλιτύς	Δομ. 15	Τομή 9Α1	1410 (C 873)	Λοπάδα	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 40-60	Χονδροειδής ερυθρός	Κηλίδες καύσης εσωτ.
				1411 (C 847)	Λοπάδα	I	Κάθ. χείλ. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 5,7	Χονδροειδής ερυθρός	
				1434 (C 643)	Δίσκος	I	Τμηματικά σωζ.	Ύψ. τοιχ. 1,5, Δ. χείλ. 25-35	Χονδροειδής ερυθρός με υποκίτρινο αλοίφωμα εσωτ., στιλβωμένο	
				1437 (C 875)	Χύτρα	Ia	Χείλ. με σχήμα S. Τμηματικά σωζ	Δ. χείλ. 12-14	Χονδροειδής ερυθρός	
				1439 (C 637)	Χύτρα	Ia	Τμηματικά σωζ. χείλ.	Δ. χείλ. 12	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ					
ΕΥΡΗΜΑ -ΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
Ίχνη άνθρακα εσωτ. της λοπάδας 1410	Ίχνη φωτιάς		Ακέραια αγγεία: Κύπελλα κωνικά (1849, 1920, 1922-3), κωδονόσχημο (1988). 2 φιάλες (1469, 1851). 3 γεφυρόστομα αγγεία (1881-2, 1343). 4 ρυτά (1777, 1773, 2011, 2014). Τμήματα από: 2 κύπελλα κωνικά (1758, 1921), 2 με κάθ. τοίχ. (1979 , 1688), 1 κωδονόσχημο (1723), Ιημισφαιρικό (1491). 3 κλειστά αγγεία (1787,			MM III				Χώρος προετοιμασίας και κατανάλωσης φαγητού

			1566, 1829). Πρόχους (1758). Αμφορέας (1536). Πιθοειδές (1494). Πιθαράκι (1747). 1 χάντρα (17). 2 ελάσματα (M 75), ξυλοκάρβουνα, όστρεα, όστό						
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Betancourt 1990, 131-2, figs. 41-2, pls. 51-2; Shaw & Shaw 1995, 144-5, Vol. I, Part 2.						

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXXIV										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κεντρική Κλιτύς	Χώρος 16	Τομές 9Α1, 22Α2	667 (C 1323)	Λοπάδα	I	Χείλ. με πρόχυση. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 9,5	Χονδροειδής ερυθρός	
				668 (C 6860)	Λοπάδα	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 35-45	Χονδροειδής ερυθρός, υποκίτρινο αλοιφόωμα εσωτ. και πάνω στο χείλ., στυλβωμένο	
				669 (C 1392)	Δίσκος	I	Κοίλο σώμ, επίπεδη βάσ. εξομαλυν. επιφ. εσωτ Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 5,8	Χονδροειδής ερυθρός, αλοιφ. Εσωτ. και στην κορυφή του χείλ., αλοιφ.	
				670 (C 6841)	Χύτρα	Ia	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 20-24	Χονδροειδής ερυθρός	
				671 (C 6842)	Χύτρα	Ia	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 18-22	Χονδροειδής ερυθρός	
				672 (C 6843)	Χύτρα	Ia	Βάσ. με ξεκίνημα ποδιού. παχιά ελλειπτ. διατομή. Τμηματικά σωζ.		Χονδροειδής ερυθρός	
				673 (C 6844)	Χύτρα	I	Βάση με ξεκίνημα ποδιού. παχιά ελλειπτ. διατομή. Τμηματικά σωζ.		Χονδροειδής ερυθρός	1 αυλάκωση στην κορυφή του ποδιού
				674 (C 6845)			πόδι Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 6	Χονδροειδής ερυθρός	

ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ					ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ			
ΕΥΡΗ Μ-ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕ Σ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕ Σ	
			10 κύπελλα κωνικά (675, 696-713, 725), 6 με καθ. τοιχ. (717-22), 1 κωδονόσχημο (723), 1 μεγάλο ημισφαιρικό (681). 5 φιάλες (678-80, 714-5). Πιθοειδές (682). Αμφορέας (684). 10 πρόχοι (686-8, 729-30). 7 κλειστά αγγεία (689-695), Πιθάρaki (724). Λύχνος (726). Πώμα (728). 4 αγνύθες (8, 26, 158, 162)				ΜΜ ΙΙΙ			Ο Shaw θεωρεί ότι ο χώρος σχετίζεται εν μέρη με λατρευτικές δραστηριότητες	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Betancourt 1990, 113-6, figs. 26-34, pls. 40-2` Shaw & Shaw 1995, 145-6, Vol. I, Part 2` Shaw 1978, 159-60.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXXV										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑ ΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙ Σ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου N παράλια ζώνη N ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός ,Περιοχή N της Κορυφής του Λόφου	Δωμ. 23	Τομή 21 Α1	853 (C 6760)	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ. χείλ.	Μέγ. Δ. 3	Χονδροειδής ερυθρός	
				854 (C 1113)	Χύτρα		Μικρό τμήμα κάθ. χείλ.	Μέγ. Δ. 4,3	Χονδροειδής ερυθρός	
				855 (C 1115)	Χύτρα	Ia	Τμηματικά σωζ. κάθ. χείλ.	Μέγ. Δ. 5	Χονδροειδής ερυθρός	
				856 (C 6761)	Χύτρα	Ia	Τμηματικά σωζ. χείλ.	Δ. χείλ. 28- 32	Χονδροειδής ερυθρός, υποκίτρινο αλοίρωμα εσωτ.	
				857 (C 6762)	Χύτρα	Ia	Τμηματικά σωζ. σώμ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 4,5	Χονδροειδής ερυθρός	
				858 (C 6763)	Χύτρα ή δίσκος		Τμηματικά σωζ. πόδ. ωοειδ. διατομής	Μέγ. Δ. 6	Χονδροειδής ερυθρός	
				859 (C 6764)	Χύτρα ή δίσκος		Τμηματικά σωζ. πόδ. κυκλ. διατομής	Μέγ. Δ. 11	Χονδροειδής ερυθρός	5 εγχαράξεις μπροστά
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ			ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ		
ΕΥΡΗΜ ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡ ΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	
858: ίχνη καύσης			Φιάλη (860). 13 κύπελλα κωνικά (862- 74), 4 με κάθ. τοιχ. (875-8), 3 ημισφαιρικά 879-80, 882), 1 κοδωνόσχημο (881), 1 απλό (886). 2 γεφυρόστομα αγγεία (883-4), Πιθοειδές (885). Κλειστό αγγείο (887). Ακέραια, κατά χώρα: 2 πίθοι (888-9). Γεφυρόστομο			MM III και MM III/ΥΜ ΙΑ			Χώρος προετοιμασίας και κατανάλωσης	

			αγγείο (890). Πυρήνας ελιάς, Οστό ζώου. Όστρεα. Χάλκ. έλασμα (B 72). Ήλος (B 68). Λιθ. λειαντήρας						
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Betancourt 1990, 127-9, figs. 41-2, pls. 51-2; Shaw & Shaw 1995, 185, Vol. I, Part 2.						

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXXVI										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣ-ΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός	Δωμ. 24	Τομή 21Α1	823 (C 1116)	Λοπάδα	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 5,55	Χονδροειδής ερυθρός	
				824 (C 1114)	Χύτρα	Ia	Κάτω σώμα Τμηματικά σωζ.	Σωζ. ύψ. 22,8	Χονδροειδής ερυθρός	
				825 (C 1093)	Πύραυνο;		Έξωνευον επίπεδο χείλ. Τμηματικά σωζ.	Ύψ. 8,4, Δ. χείλ. 29, Δ. βάσ. 20	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ		
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
825: ίχνη καύσης εσωτ.			8 κύπελλα κωνικά (834- 41), 1 ημισφαιρικό (843). 2 γεφυρόστομα αγγεία (826, 844). 5 κλειστά αγγεία (830-3, 845-6). Φιάλη (842). Πιθοειδές (827). 2 πρόχοι (828-9). 2 ασκοί (847-8). 2 χάλκινα άγκιστρα			MM III και MM III/ΥΜ IA				Αποθηκευτικός χώρος?
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Betancourt 1990, 124-6, fig. 40, pls. 50-1` Shaw & Shaw 1995, 74, Vol. I, Part 2.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXXVII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙ ΑΠΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙ Σ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κεντρική Κλιτύς	Χώρος 25 ('το Δομ. των Πίθων')	Τομές 28B, 41A (Context 16)	526 (C 4095)	Λοπάδα	I	χειλ. και σώμα. Τμηματικά σωζ.	Δ. χειλ. 30	Χονδροειδής ερυθρός	
				527 (C 527)	Λοπάδα	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 10	Χονδροειδής ερυθρός	
				528 (C 3895)	Λοπάδα	I	Χείλ. και σώμ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χειλ. 30	Χονδροειδής ερυθρός	
				529 (C 2609)	Δίσκος	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 5,9	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλ. εσωτ επιφ. τραχιά εξωτ.	
				530 (C 2612)	Δίσκος	I	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 10,1	Χονδροειδής ερυθρός. Εξομαλ. εσωτ επιφ. τραχιά εξωτ.	
				531 (C 2613)	Χύτρα	Ia	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 6,4	Χονδροειδής ερυθρός	
				532 (C 2610)	Χύτρα	Ia	Τμηματικά σωζ.	Σωζ. ύψ. 26,5, Δ. χειλ. 20	Χονδροειδής ερυθρός	
				533 (C 2611)	Χύτρα	Ia	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χειλ. 28- 30	Χονδροειδής ερυθρός	
				534 (C 3859)	Χύτρα	Ia	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χειλ. 15- 20	Χονδροειδής ερυθρός	
				535 (C 3860)	Χύτρα	Ia	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χειλ. 30- 40	Χονδροειδής ερυθρός	
				593 (C 2387)	Χύτρα	Ia	Νεύον χειλ. Σχεδόν ακέραια	Ύψ. 44,2, Δ. χειλ. 35, Δ. βάσ. 16	Χονδροειδής ερυθρός	
				594 (C 3857)	Χύτρα	Ia	Σχεδόν ακέραια	Ύψ. 38, Δ. χειλ. 31,8-35	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΣ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ						
ΕΥΡΗΜ -ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕ Σ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕ Σ

527: Ίχνη φωτιάς εσωτ.			<p>Κύπελλα: 9 με λαβή (596, 634-641), 17 κωνικά (562-4, 619, 621-33). 9 κάθ. τοιχ. (569-577), 1 κωδονόσχημο (578), 1 ημισφαιρικό (582). 17 φιάλες (536-43, 548, 550, 565-8, 587, 590-1). 11 γεφυρόστομα αγγεία (551-2, 598-601, 642-646). 7 πρόχοι (557, 588, 611-15, 649-651). Κλειστά αγγεία (559-61, 592, 581, 584). 6 πιθοειδή (553, 597, 609, 659, 647-8). 3 αμφορείς (554, 579, 610). 9 πιθοί (555-6, 602-608). Δίσκος (558). Λεκάνες (544-47, 586). Ασκός (580). Λύχνος (589)</p> <p>1 υδρία (616). 4 κύπελλα σε β χρήση (657, 595, 617-618, 620). 5 ρυτά (652-6). Λίθ. αγγείο (564). Πώμα (658). 3 δισκοειδείς αγνώθες (13, 52, 81). 4 λίθ. εργαλεία (550, 559, 562, 1174).</p>	Σειρά από πλάκες κατά μήκος του Α τοίχου για την τοποθέτηση των πύλων		MM III		Χώρος αποθήκευσης και γενικής χρήσης	
---------------------------------	--	--	--	---	--	--------	--	--------------------------------------	--

			Τριπτήρας (552). Χαλαζίας (566). Λεπίδα οψιανού (621). 2 χάντρες (7-8). Κονίαμα						
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Betancourt 1990, 101-12, figs. 26-32, pls. 26-39 Shaw & Shaw 1995, 182-3, Vol. I, Part 2						

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXXVIII											
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ	ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου N παράλια ζώνη N ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμός, Κεντρική Κλιτύς	Χώροι 26-27	Τομή 28B	87 (C 2349)	Λοπάδα			Χείλ. και τοιχώμα . Εξομαλ. επιφ. τραχιά κάτω. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 6,8	Χονδροειδής ερυθρός	
				119 (C 4013)	Χύτρα	Ιβ		Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 20	Λεπτός υποκίτρινος	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΣ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ							
ΕΥΡΗΜΑ-ΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
87: ίχνη κάλαθου στη βάση			2 φιάλες (89, 114). Λεκάνη (90). 3 πρόχοι (92-4). 4 κλειστά αγγεία (95-6, 112-3). 6 κύπελλα κωνικά (97-102), 8 με γραπτή διακόσμηση (103-7, 116, 118, 120). 2 ανοιχτά αγγεία (108-9). 3 γεφυρόστομες πρόχοι (110-11, 115). Λύχνος (117). 5 δισκοειδείς αγνύθες (6, 8-9, 14, 27)			MM IB				119: πιθανόν εισηγμένο	Πιθανόν χώροι κατανάλωσης και ύφανσης
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Betancourt 1990, 68-71, figs. 14-5, pls. 4-5; Shaw & Shaw 1995, 185-7, Vol. I, Part 2.									

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XXXIX										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμικός, Κεντρική Κλιτύς	Δομ. 28 (1)	Τομή 35Α	1443 (C 2868)	Χύτρα	Ia	Τμηματικά σωζ.	Δ. χειλ. 24	Χονδροειδής ερυθρός	
				1416 (C 1416)	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 3,6	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΣ			ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜ-ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
			9 κύπελλα κωνικά (1606- 8, 1636, 1638, 1613, 1637, 1639, 1962) 4 ημισφαιρικά (1719, (1299, 1727, 1721), 5 με κάθ. τοιχ. (1694, 1681, 1677, 1689, 1705), ως λύχνος (1462). 2 πρόχοι (1546, 1822). Λεκάνη (1481). Ρυτό (1779). Κλειστό αγγείο (1117). Φιάλη (1815). Λύχνος (1400). 15 λιθ. εργαλεία (698, 1021, 1025-8, 1054, 1066-70, 1146, 1330, 1566). Οστό. Όστρεα. Κάρβουνο. Ωμόπληθος. Κονίαμα 1790			ΜΜ ΙΙΙ			Χώρος προετοιμασίας φαγητού και κατανάλωσης	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Betancourt 1990, 132-3· Shaw & Shaw 1995, 150-3, Vol. I, Part 2.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ ΧΛ										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμιάς, Κεντρική Κλιτύς	Δωμ. 29	Τομή 35Α	813 (C 4545)	Χύτρα	Ia	κάθ. χείλ. με πρόχυση. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 7,3	Χονδροειδής ερυθρός, αμμώδης υφή	
				814 (C 4543)	Χύτρα;	Ia;	Νεύον χείλ., κάθ. τοίχ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 18-22	Χονδροειδής ερυθρός, αμμώδης υφή	
				815 (C 4544)	Χύτρα;	Ia;	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 12-18	Χονδροειδής ερυθρός, αμμώδης υφή	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜ-ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
			Ημισφαιρικό κύπελλο (805), 6 κωνικά κύπελλα (808-12, 820). Πίθος (806). 2 κλειστά αγγεία (807, 818). Φιάλη (816). 2 γεφυρόστομα αγγεία (821-2). Αγγείο τύπου τσαγιέρα (819). 2 δισκοειδείς αγνώθες (59, 116). Λεπίδα οψιανού (685). Χαλαζίας (678). Δίσκοι (686, 817). Λίθ. Εργαλείο. Λίθ. Πόμα. Ακονόπετρα (1326). Σφραγίδα από στεατίτη. Κάρβουνο. Κονίαμα. Όστρεα			MM III			Χώρος αποθήκευσης	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Betancourt 1990, 121-3, fig. 39, pls. 48-50; Shaw & Shaw 1995, 197, Vol. I, Part 2.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ ΧΛΙ										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κεντρική Κλιτύς	Χώροι 35-36, Β πλευρά του Ανατολικού Κτηρίου	Τομή 40Α (72, 89-90). Στρώμα υπό το δάπεδο	158 (C 4709)	Λοπάδα	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 50- 60	Χονδροειδής ερυθρός	
				159 (C 4707)	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 5,8	Χονδροειδής ερυθρός	
				160 (C 4708)	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 5,7	Χονδροειδής ερυθρός	
				161 (C 4483)	Δίσκος	I	Έξωνευον χείλ., Τμηματικά σωζ.	Δ. Χείλ. 35- 60	Χονδροειδής ερυθρός, στιλβωμένο εσωτ.	
				162 (C 4715)	Χύτρα	Iβ	Τμηματικά σωζ. χείλ.	Δ. χείλ. 13	Χονδροειδής ερυθρός	
				163 (C 4716)	Χύτρα	Iβ	Τμηματικά σωζ. χείλ.	Δ. χείλ. 18- 20	Χονδροειδής ερυθρός	
				164 (C 4714)			Πόδι χοντρό ελλειπτ. διατομής. Τμηματικά σωζ.	Σωζ. μήκ. ποδ. 11	Χονδροειδής ερυθρός	
				165 (C 4713)			Πόδι Τμηματικά σωζ.	Σωζ. μήκ. ποδ. 11,0	Χονδροειδής ερυθρός	Σχοινοειδής διακόσμηση
				166 (C 4711)	Χύτρα	IIβ	Κάθετο σώμα, σχεδόν κάθ. τοίχ., επίπεδη βάση.	Σωζ. ύψ. 13,3, Δ. βάσ. 13,8	Χονδροειδής ερυθρός	
167 (C 4710)	Χύτρα	IIβ	Τμηματικά σωζ.	Σωζ. ύψ. 6,3, Δ. βάσ. 5	Χονδροειδής ερυθρός					
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕ Σ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
161: ίχνη καύσης εσωτ. 166 ίχνη καύσης εξωτ.			8 κύπελλα (184- 5, 189-94). 16 φιάλες (168-77, 186-8, 206, 208- 9). 2 αμφορείς (178-9). 2 πίθοι (180-1). 3 πρόχοι (182-3). 2 ανοιχτά αγγεία (195-6). 4 γεφυρόστομες πρόχοι (197-99, 207). 5 κλειστά αγγεία (200-3, 210). Υδρία (204). Λεκάνη (205)			ΜΜ ΙΙΑ			Χώρος κατανάλωσης;
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Betancourt 1990, 75-8, figs. 16-8, pls. 7-9; Shaw & Shaw 1995, 164, Vol. I, Part 2.						

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ ΧΛΙΙ										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κεντρική Κλιτύς	Χώροι 35-36	Τομή 40 Α. Στρώμα υπό το δάπεδο	292 (C 5787)	Λοπάδα	I	Χείλ Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 7,6	Χονδροειδής ερυθρός	
				293 (C 5788)	Λοπάδα	I	Χείλ Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 8,8	Χονδροειδής ερυθρός	
				294 (C 4282)	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 3,8	Χονδροειδής ερυθρός	
				295 (C 5786)	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ	Μέγ. Δ. 4,2	Χονδροειδής ερυθρός	
				296 (C 4197)	Δίσκος	I	Τμηματικά σωζ.	Ύψ. τοιχ. 2,2, Δ. χείλ. 38	Χονδροειδής ερυθρός, υποκίτρινο αλοίφωμα εσωτ., στιλβωμένο	
				297 (C 4205)	Δίσκος	I	1 καθ. λαβή στο χείλ. Τμηματικά σωζ.	Ύψ. τοιχ. 4,1, Δ. χείλ. 29-30, Δ. βάσ. 28	Χονδροειδής ερυθρός	
				298 (C 4196)	Δίσκος	I	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 5, Δ. χείλ. 30	Χονδροειδής ερυθρός	πόδι με 3 σχοινοειδή κάθετα μοτίβα
				299 (C 5780)	Χύτρα	I	Χείλ Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 15-8	Χονδροειδής ερυθρός	
				300 (C 5774)	Χύτρα	I	Χείλ. 1 λαβή Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 23-5	Χονδροειδής ερυθρός	
				301 (C 5782)	Χύτρα	I	Χείλ. με πρόχυση. Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 16-20	Χονδροειδής ερυθρός, υποκίτρινο αλοίφωμα εσωτ., στιλβωμένο	
				302 (C 5783)	Χύτρα	I	Πόδι Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 14-6	Χονδροειδής ερυθρός	
				303 (C 5771)	;		Πόδι Τμηματικά σωζ.	Μέγ. Δ. 12,6	Χονδροειδής ερυθρός	
				422 (C 5794)	Δίσκος;	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 45-50	Ερυθρός σκούρος, στιλβωμένο, αμμώδης υφή	
				423 (C 5775)	Χύτρα	Ιβ	Νεύον χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 15-7	Ερυθρός, στιλβωμένο, αμμώδης υφή	
				424	Χύτρα;	Ια	3 τμήματα καθ.	Δ. χείλ. 17-9	Ερυθρός,	

					(C 5791)			χειλ.		αμμώδης υφή	
					425 (C 5778)	Χύτρα	Ia	Χείλ. με λαβή. Τμηματικά σωζ.	Δ. χειλ. 18- 24	Ερυθρός, αμμώδης υφή	
					426 (C 5781)	Χύτρα	Ia	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χειλ. 20	Ερυθρός, αμμώδης υφή	
					432 (C 5784)	Χύτρα	Ia	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χειλ. 16- 21	Καστανός, αμμώδης υφή	
					433 (C 5785)	Χύτρα	Ia	Χείλ. με λαβή Τμηματικά σωζ.	Δ. χειλ. 18- 22	Καστανός, αμμώδης υφή	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ								ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΥΡΗ Μ-ΑΤΑ	ΧΩΡΟ Σ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕ Σ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕ Σ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕ Σ
			49 κωνικά κύπελλα (330- 6, 351, 353-94, 414). 12 φιάλες (304, -7, 311, 337-50, 427, 431, 435). 4 λεκάνες (308- 10, 312). 9 πρόχοι (323-4, 412-3, 428-9, 434, 438-9) Αμφορέας (313). 12 κλειστά αγγεία (325-9, 415-21, 430). 2 ανοιχτά αγγεία (395-6). 3 λύχνοι (352, 436-7). 9 γεφυρόστομα αγγεία (397- 405). 6 πιθάρια (406-11). 9 πίθοι (314-22).			MM IIB					
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Betancourt 1990, 85-93, figs. 20-3, pls. 15-20 Shaw & Shaw 1995, 164, Vol. I, Part 2.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ ΧΛΠΠ										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμικός, Κεντρική Κλιτύς	Χώρος 38	Τομή 40Α	133 (C 5948)	Λοπάδα	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 30	Χονδροειδής ερυθρός	
				134 (C 5951)	Δίσκος	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ..	Δ. χείλ. 38, Δ. βάσ. 34- 36	Χονδροειδής ερυθρός. Εξομαλ. επιφ. εσωτ., τραχιά εξωτ.	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ		ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ		ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ					ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
Τύχη καύσης εξωτ. (134)			3 κύπελλα κωνικά (135, 147-8, 151-2). 7 φιάλες (136-9, 149-50, 156). 3 πρόχοι γεφυρόστομες (140-2), 3 τραχωτού ρυθμού (143-44, 154). 3 κλειστά αγγεία (145-6, 153). Λύχνος (156). Λεκάνη (157). 6 λίθ. εργαλεία (1007, 1112). Όστρεα			MM IB			Χώρος αποθήκευσης και τροφοκατανάλωσης	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Betancourt 1990, 73-5, figs. 15-6, pls. 6-7 Shaw & Shaw, 1995. 197, Vol. I, Part 2.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ ΧΛΙΥ										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ			ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Χώροι ΝΗΤ14 και 15. Δ του Β Σπιτιού	Τομή 13Α	737 (C 429)	Δίσκος	I	Κυρτό τοίχ. Τμηματικά σωζ.	Ύψ. τοιχ. 2,2, Δ. χειλ. 30-32	Χονδροειδής ερυθρός. Υποκίτρινο αλοίφωμα εσωτ. και επί του χειλ., στιλβωμένος	
				738 (C 485)	Δίσκος	I	Τμηματικά σωζ., ακέραια φόρμα, καθ. χειλ. πόδ. με κυκλική διατομή.	Δ. χειλ. 30-50	Χονδροειδής ερυθρός. Υποκίτρινο αλοίφωμα εσωτ. και επί του χειλ., στιλβωμένος	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΣ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
737: ίχνη καύσης στη βάση του αγγείου			9 φιάλες (739-46, 748). Κάλαθος (747). 4 πιθοειδή (749-50, 753-4). 3 γεφυρόστομα αγγεία (751-2, 791). 2 αμφορείς (755-6). 6 πίθοι (757-62). 5 πρόχοι (763, 792-5). 3 δίσκοι (764-6). 17 κύπελλα κωνικά (767-84), 6 με καθ. τοιχ. (785-9), 1 εισηγμένο από Κυκλάδες (798), 1 ημισφαιρικό (790). Πιθαράκι (792). Λύχνος (796). Αδιάγνωστο (797). Λίθινα εργαλεία			ΜΜ ΙΙΙ			738: κυκλικής διατομής έχουν οι δίσκοι ενώ, ελλειπτ. διατομής οι χύτρες	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Betancourt 1990, 117-21, figs. 34-8, pls. 43-7 Shaw & Shaw 1995, 54-6, Vol. I, Part 2.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XLV										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμός, Κεντρική Κλιτύς	Δομ. 44 (1)	Τομές 45Α, 48Α	1836 (C 6239)	Λοπάδα	I	Διατρήσεις στο χειλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χειλ. 45- 60	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλ. εσωτ. και επί του χειλ.	
				1837 (C 6447)	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.	Δ. χειλ. 16- 20	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ					ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
1836: αποτύπωμα ψάθας στη βάση			Γεφυρόστομο αγγείο (2000). Δίσκος (1847). 4 κύπελλα (1946-7, 1710, 2029). Πίθος (1514). 2 πρόχοι (1548, 1763). Υποστατό (1556). πιθοειδές (1509). Φιάλη (1644). Πυξίδα (1859). 2 δισκοειδείς αγύθες (17-8). 4 λίθινα εργαλεία (1224, 1228, 1304, 1315,). 1 κρουστήρας (1223). Ακονόπετρα (1318) λίθ. δίσκος (1317). Λίθ. πώμα (1301). Κονίαμα. Όστρεα			MM III ή MM III/ΥΜ ΙΑ			Χώρος τροφοκατανάλωσης	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Betancourt 1990, 136, 180 Shaw & Shaw, 1995. 170-2, Vol. I, Part 2.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XLVI											
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ	ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμός, Κεντρική Κλιτύς	Δωμ. 49	Τομή 41Α	1444 (C 4119)	Χύτρα	I	Ia	Κάτω σώμ., αποθραυσμένα πόδια.	Δ. βάσ. 11	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ		ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ		ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ		ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ							ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
			Γεφυρόστομο αγγείο (1742). Οστό. Όστρεο				MM III				Χώρος τροφοκατανάλωσης ;
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Betancourt 1990, 139-40, 166 Shaw & Shaw 1995, 180-1, Vol. I, Part 2.									

III. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΜ ΠΕΡΙΟΔΟ ΣΤΟΝ ΚΟΜΜΟ

Στην Κρήτη, η μετάβαση από τη ΜΜ στην ΥΜ περίοδο γίνεται ομαλά, σύμφωνα με τους ειδικούς, χωρίς να έχει προηγηθεί κάποια σημαντική πολιτισμική τομή²². Γι' αυτό και πολλές φορές είναι δύσκολο έως και αδύνατο να διακρίνει κανείς την κεραμική της πρώιμης ΥΜ ΙΑ από αυτήν της όψιμης ΜΜ ΙΙΙ περιόδου²³. Βέβαια η ΥΜ περίοδος θεωρείται το αποκορύφωμα του Μινωικού πολιτισμού, και το αποτέλεσμα κεκτημένων και καινοτομιών που έλαβαν χώρα στη ΜΜ περίοδο. Η ΥΜ ΙΑ κεραμική συνδέεται συνήθως με διακοσμητικά θέματα σκοτεινού χρώματος σε ανοιχτόχρωμο βάθος σε αγγεία όλων των τύπων και διαμετρημάτων. Στην ΥΜ ΙΒ χαρακτηριστικοί είναι κυρίως ο λεγόμενος θαλάσσιος και ο εναλλασσόμενος ρυθμός.

Οι ΥΜ εγκαταστάσεις συγκροτούν περισσότερο ή λιγότερο εκτεταμένες ανακτορικές και άλλες πόλεις και οικισμούς, των οποίων τα οικιστικά τετράγωνα χωρίζονται από δίκτυο δρόμων. Τα ανάκτορα καταλαμβάνουν συνήθως το κεντρικό τμήμα των αστικών εγκαταστάσεων. Τα Γουρνιά δίνουν μια σχετικά πλήρη εικόνα ενός οικισμού της εποχής: πυκνές οικίες κατά μήκος πλακόστρωτων δρόμων, και στην κορυφή ένα μικρό κεντρικό κτήριο ή «ανάκτορο»²⁴. Αντίθετα στη Ζάκρο, για παράδειγμα, το ανάκτορο καταλαμβάνει το χαμηλό ισόπεδο του παράλιου οικισμού, ενώ στην λιμενική εγκατάσταση του Κομμού αποθήκες και στοές έχουν χτιστεί κοντά στην ακτή και οι οικίες εκτείνονται στις πλαγιές του λόφου.

Στον ΥΜ Ι Κομμό παρατηρείται εντατική ανοικοδόμηση, με ανέγερση νέων κτηρίων που άλλοτε καλύπτουν εξολοκλήρου τα προηγούμενα και άλλοτε εγγράφουν στον σχεδιασμό τους παλιότερους τοίχους και άλλα οικοδομικά κατάλοιπα. Ανακατασκευές πραγματοποιούνται και στην ΥΜ ΙΙΙ περίοδο και αποσκοπούν κυρίως σε νέες διαρρυθμίσεις προηγούμενων χώρων και λιγότερο στην επέκταση του οικισμού. Εμφανής είναι η τάση εκμετάλλευσης κάθε διαθέσιμης υπαίθριας ζώνης και υποδιαίρεσης μεγάλων χώρων σε δύο ή περισσότερους μικρότερους. Αυτές οι παρεμβάσεις συχνά οδηγούν στη ριζική αλλαγή του αρχικού σχεδίου των κτηρίων και της πόλης γενικότερα. Δικαιολογούν, επίσης, την ελλιπή εικόνα μας για τη ΜΜ και την πρώιμη ΥΜ εγκατάσταση. Η αρχαιολογική έρευνα έδειξε, ωστόσο, ότι η κατεξοχήν περίοδος άνθησης του οικισμού πρέπει να ήταν η ΜΜ και διακόπηκε, όπως σημειώθηκε ήδη, από κάποια φυσική καταστροφή που επηρέασε σημαντικά τον χώρο. Τα πολλά ΥΜ ΙΙΙ κτήρια και συγκροτήματα αποτελούν στην πλειονότητά τους χώρους οικιακής χρήσης, που απαρτίζονται από ποικίλο αριθμό δωματίων και αποθηκών και διαθέτουν αυλή ή ακόμα και κήπο²⁵.

Αξιοσημείωτο είναι ότι σε μια εποχή όπου το μαγείρεμα θεωρείται ότι γινόταν σε φορητούς φούρνους και εστίες, στον Κομμό οι κτιστές εστίες ήταν τυπικό μέρος των ΥΜ ΙΙΙ νοικοκυριών. Κλίμακες και παχύτεροι τοίχοι δείχνουν σε κάποιες περιπτώσεις την ύπαρξη ορόφου. Τα σπίτια ποικίλλουν σε διαστάσεις και κάποτε φαίνεται ότι συστεγάζουν περισσότερα νοικοκυριά, ιδιαίτερα τα μεγάλα συγκροτήματα των πρώιμων φάσεων. Ενώ, σε πολλές περιπτώσεις οι ΥΜ ΙΙΙ διαρρυθμίσεις μοιάζουν να εξασφαλίζουν μια αυτοτέλεια που πιθανόν αποσκοπούσε στη δημιουργία ξεχωριστών οικιών.

Χαρακτηριστική της όψιμης Εποχής του Χαλκού είναι η εγκατάλειψη των υψηλών ζωνών στα ανατολικά και η συγκέντρωση σε χαμηλότερα επίπεδα πιο δυτικά στον οικισμό. Έτσι, η πόλη εκτείνεται σε όλο το ισόπεδο της κορυφής και της κλιτύς του λόφου, το κέντρο της όμως φαίνεται να βρίσκεται χαμηλότερα, κοντά στην ακτή. Εκεί αποκαλύφθηκαν πολύ μεγάλα κτήρια μνημειακής κατασκευής με εκτεταμένους πλακόστρωτους εξωτερικούς χώρους,

²²Treuil κ. ά. 1996, 303.

²³Ο Evans υποστήριξε πως αυτές οι δύο φάσεις, συνθέτουν μαζί τη μεταβατική ΜΜ ΙΙΒ-ΥΜ ΙΑ περίοδο.

²⁴Treuil κ. ά. 1996, 315.

²⁵Shaw & Shaw 1995, 1-5.

καθώς και ένας φαρδύς πλακόστρωτος δρόμος που εξυπηρετούσε προφανώς τις ανάγκες ενός πολυσύχναστου εμπορικού λιμανιού.

Το Βόρειο Κτήριο υπήρξε ένα από τα πιο μεγάλα, καλοχτισμένα και 'εύπορα' σπίτια της κορυφής, με μακρόχρονη χρήση και δραστικές οικοδομικές διαρρυθμίσεις. Είναι περίπου τετράγωνο, με κανονικό σχέδιο και σταθερό προσανατολισμό των τοίχων. Αποτελείται από 19 χώρους, από τους οποίους οι 13 τουλάχιστον ήταν εσωτερικοί, ενώ η παρουσία κλιμάκων μαρτυρά την ύπαρξη ορόφου. Διακρίνονται τρεις οικοδομικές φάσεις. Στην πρώτη (MM I-II) ανήκουν λίγοι τοίχοι που θεμελιώνονται απευθείας στον φυσικό βράχο και στην επόμενη (MM III-YM IA) κάποιοι ακόμη, ενώ στην τρίτη (YM IIIA2-B1) παρατηρούνται σημαντικές αλλαγές και προσθήκες που οδηγούν στον χωρισμό του κτηρίου σε τρεις σχεδόν ισομερείς κτηριακές ενότητες με παρόμοια αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά²⁶.

Το Διαγώνιο Κτήριο έχει πλευρική θέση στην κορυφή και είναι απομακρυσμένο από όλα σχεδόν τα υπόλοιπα εκεί κτήρια. Η κύρια κατασκευή του έχει οικιακό χαρακτήρα και πραγματοποιήθηκε στην YM I περίοδο. Ο χώρος ήταν σε χρήση στην YM IIIB1 περίοδο, όταν διέθετε περίπου 17 δωμάτια με επιμέρους εξωτερικά παραρτήματα, και εγκαταλείφθηκε περί το τέλος της Εποχής του Χαλκού.

Χαμηλότερα, στην πλαγιά του λόφου, οι YM οικίες εγκαθίστανται σε MM ερείπια και μετασκευάζονται πριν από την τελική εγκατάλειψή τους στα τέλη της YM III. Μόνο στην Α πλευρά της κλιτύς, όπου ο χώρος παρέμεινε ανοιχτός κατά τη Μετανακτορική περίοδο, διατηρήθηκε μια MM III αποθήκη (Δελτίο XXXVII), που απέδωσε το μοναδικό κλειστό σύνολο ευρημάτων από την περίοδο αυτή στον Κομμό (Εικ. 29-32). Πρόκειται για ένα ομοιογενές MM III σύνολο από περισσότερα από 50 ολόκληρα αγγεία, από μικρά κύπελλα έως και ένα μεγάλο πίθο. Τα μεγαλύτερα αγγεία βρέθηκαν κατά μήκος των τοίχων, ενώ ανάμεσά τους ήταν στοιβαγμένα πολλά άλλα μικρότερα. Ανάλογη θέση πρέπει να είχαν και τα αγγεία του ορόφου. Αξιοσημείωτο επιπλέον εύρημα υπήρξε ένα σύνολο λίθινων εργαλείων. Η αποθήκη εγκαταλείφθηκε μετά την κατάρρευση της οροφής της, που προκλήθηκε πιθανόν από κάποιον ισχυρό σεισμό.

Στα χαμηλότερα επίπεδα της πλαγιάς προϋπήρχε μάλλον μια ομάδα από μεγάλα MM κτήρια, πιθανόν «δημόσιου» χαρακτήρα, τα οποία εγκαταλείφθηκαν στην YM IIIB περίοδο. Πολύ κοντά στην ακτή, που υπάρχει ένας αριθμός κτιρίων της YM περιόδου, που ξεχωρίζουν από τις υπόλοιπες καθαρά οικιακού χαρακτήρα κατασκευές του λόφου εξαιτίας του μεγέθους, της προσεγγμένης κατασκευής από τετραγωνισμένες πέτρες, και του συχνά ασυνήθιστου σχεδιασμού τους²⁷. Ανάμεσά τους διακρίνεται ένα συγκρότημα κτιρίων, το ένα από τα οποία αποτελεί λίγο μεταγενέστερη επέκταση των άλλων και ανήκει στην YM I περίοδο. Το ΒΔ τμήμα του συγκροτεί μια ομάδα δωματίων που καταλήγει σε μια απλόχωρη στοά στα βόρεια, ενώ στο Α και ΝΑ τμήμα του εκτείνεται μια σειρά από δωμάτια που αποτελούσαν πιθανόν αποθήκες. Τα δωμάτια αυτά περιβάλλονται στις τρεις πλευρές από μια εξαιρετικά μεγάλη πλακόστρωτη αυλή. Το συγκεκριμένο κτηριακό συγκρότημα αποτελούσε μάλλον το κέντρο του οικισμού²⁸.

Στην Α πτέρυγα του εν λόγω κτηρίου στην YM III, δηλαδή πολύ μετά την εγκατάλειψή του, ιδρύθηκε ένα συγκρότημα με ιδιαίτερο χαρακτήρα, που κατασκευάστηκε από το παλιότερο οικοδομικό υλικό και περιλαμβάνει έξι στεγασμένες στοές, όλες ανοιχτές προς τη θάλασσα. Πρόκειται για νεώσοικους όπου στεγάζονταν τα πλοία κατά τους χειμερινούς μήνες.

²⁶ Shaw & Shaw 1995, 17-24.

²⁷ Δεν περιέλαβα στην εργασία την περιοχή αυτή, ακριβώς γιατί τα κτίρια δεν είναι οικιακού αλλά περισσότερο «δημόσιου» χαρακτήρα.

²⁸ Shaw & Shaw 1995, 1-7.

Βορειοδυτικά του οικοδομήματος, στην ίδια ΥΜ ΙΙΙ περίοδο ανεγέρθηκε ένα κτίριο επίσης «δημόσιου» χαρακτήρα που εγγράφει ένα μικρό αίθριο, και στο οποίο είναι εμφανής η παρουσία οικοδομικού υλικού σε δεύτερη χρήση από το προγενέστερο «εμπορικό κέντρο». Στην παραθαλάσσια ζώνη βρίσκεται και ένα από τα σημαντικότερα κτήρια του Κομμού, περίπου 205 τ.μ. Έχει 12-13 κύρια δωμάτια, κλίμακες, διαδρόμους και βοηθητικούς χώρους. Ανάγεται στην ΥΜ ΙΑ και παραμένει σε χρήση έως και το τέλος της ΥΜ ΙΙΑ2, όταν εγκαταλείπεται. Έχει πολλές αρχιτεκτονικές ιδιαιτερότητες, απέδωσε κομμάτια από πολύχρωμα κονιάματα που κάλυπταν κάποιους τοίχους και πλήθος κινητών ευρημάτων, πολλά από τα οποία είναι με βεβαιότητα εισηγμένα. Είναι οικιακού χαρακτήρα και βρίσκεται σε προνομιακή θέση, κοντά στα «δημόσια» κτήρια του κέντρου, από τα οποία το χωρίζει η κεντρική οδός που περνά ανάμεσά τους.

Η κεντρική οδός είναι εξαιρετικά πλατιά και καλοκατασκευασμένη. Εδράζεται στον βράχο, τον οποίο αξιοποιεί, και ορίζεται κυρίως από μεγάλες ακανόνιστες ασβεστολιθικές πλάκες και πέτρες. Φαίνεται να διασχίζει την πόλη ξεκινώντας από χαμηλά στην ακτή. Κατευθύνεται ψηλότερα, περνώντας μπροστά από τα «δημόσια» κτήρια και κάτω από το ιερό, διαχωρίζοντας το κέντρο και την κατοικήσιμη περιοχή. Είχε μάλλον Α κατεύθυνση και θα κατέληγε στη Φαιστό²⁹.

Η υπόθεση αυτή συνάδει με την πρόμηση άποψη του Evans – ότι ο Κομμός αποτελούσε το κύριο λιμενικό κέντρο της πεδιάδας της Μεσαράς και συνδεόταν με πλακόστρωτο δρόμο με τη μεγάλη ανακτορική πόλη της Κνωσού. Η πυκνή κεραμική και τα άλλα ευρήματα από την εγκατάσταση δείχνουν την επικοινωνία της με τα άλλα δύο μεγάλα μινωικά κέντρα της Μεσαράς, την Αγία Τριάδα και τη Φαιστό, όσο και με τα Χανιά αλλά και τη Γαύδο, καθώς και με εγκαταστάσεις της ηπειρωτικής Ελλάδας, των Κυκλάδων, της Κύπρου, και της Μέσης Ανατολής³⁰.

Α. Είδη αγγείων και σκευών για τη φωτιά

Στον Κομμό κυριαρχούν αριθμητικά οι τριποδικές χύτρες κατά την ΥΜ Ι περίοδο. Οι διαστάσεις τους ποικίλλουν, έχουν άλλοτε κυρτά και άλλοτε κάθετα τοιχώματα, και φέρουν συνήθως δύο κάθετες λαβές. Το εσωτερικό τους είναι κατά κανόνα αλοιφωμένο και κάποτε στιλβωμένο. Τα χείλη είναι χονδρά, έξω νεύοντα και φέρουν συχνά μικρή πρόχυση. Τα πόδια των τριποδικών αγγείων στην ΥΜ Ι περίοδο έχουν κυρίως κυκλική αλλά και ελλειπτική διατομή, με αναλογία 57/21 – μια παρατήρηση που αποδυναμώνει την παλαιότερη άποψη ότι το σχήμα των ποδιών μπορεί να χρονολογήσει τα μαγειρικά αγγεία.

Οι λοπάδες της εποχής σώζουν συνήθως μόνο το άνω σώμα τους, επειδή αυτό είναι πιο παχύ σε σχέση με το κάτω, που κατασκευάζεται εσκεμμένα πιο λεπτό, πιθανόν για να διευκολύνεται η μετάδοση της θερμότητας στο σκεύος και το περιεχόμενό του. Έχουν συχνά εξομαλυσμένη εσωτερική και τραχιά εξωτερική επιφάνεια και φέρουν πρόχυση. Οι δίσκοι και τα πύραυνα είναι λιγότερο συχνά αυτήν την περίοδο.

Οι ΥΜ ΙΙ τριποδικές χύτρες και λοπάδες είναι τα κυρίαρχα ποσοτικά μαγειρικά σκεύη. Τα τριποδικά αγγεία έχουν τώρα πιο κυρτό σώμα, νεύοντα χείλη, και διάμετρο που κυμαίνεται από 10 έως και 44 εκ. Τα περισσότερα πόδια έχουν κυκλική διατομή, σε αναλογία 24/13 ως προς τα ελλειπτικά. Οι λοπάδες έχουν πιο παχύ χείλος και διάμετρο από 36 ως 46 εκ. Δίσκοι και πύραυνα παραμένουν λιγότερο συχνά και αυτήν την περίοδο.

²⁹ Shaw & Shaw 1995, 1-15.

³⁰ Watrous 1992, 169-83.

Οι σχεδόν ακέραιες ΥΜ ΙΙΙ χύτρες 581 και 926 (ΔΕΛΤΙΑ LV, LXII) δείχνουν ότι δεν υπάρχει σημαντική αλλαγή στο σχήμα αυτό. Οι λοπάδες είναι άφθονες, με ένα μόνο παράδειγμα που σώζει όλο το σχήμα (ΔΕΛΤΙΟ LXVIII) και βοηθάει να το κατανοήσουμε. Ένα μοναδικό πύραυλο (το 950, ΔΕΛΤΙΟ LXIV) δείχνει ότι, αν και σπάνιο, το σκεύος συνεχίζει να χρησιμοποιείται και διατηρεί το τυπικό μινωικό σχήμα.

B. Χωρική κατανομή και αρχαιολογικές συνάψεις

Η αποδελτίωση των ΥΜ αγγείων και σκευών για τη φωτιά από τον Κομμό (ΔΕΛΤΙΑ XLVII-LXXIX) έδειξε ότι αυτά συνδέονται με

1. Υπαίθριους χώρους

Μια χύτρα που βρέθηκε στην Αυλή Α του Κτηρίου J (Κτήριο N), (ΔΕΛΤΙΟ XLVII) έφερε ίχνη φωτιάς και δείχνει ότι ο χώρος φιλοξενούσε πιθανόν το μαγείρεμα της τροφής. Η περιοχή Β της 'Οικίας με το Σωληνωτό σκεύος' (ΔΕΛΤΙΟ XLVIII) ήταν φαίνεται μια 'υπαίθρια κουζίνα', αφού συνδέεται με η μεγαλύτερη ποσότητα όστρεων που βρέθηκε στον οικισμό, σε συνάφεια με αγγεία μικρού και μέσου μεγέθους και με ένα θρανίο που χρησίμευε ίσως ως κάθισμα ή επιφάνεια εργασίας για την προετοιμασία του φαγητού. Η Αυλή 013 (ΔΕΛΤΙΟ XLIX) λειτουργούσε ανάλογα, κατά τους ανασκαφείς, αφού σώζει εστία και απέδωσε δίσκο με εσωτερικά ίχνη φωτιάς πιθανόν από την καύση του λίπους του φαγητού. Πολλές λοπάδες, μικρού και μέσου μεγέθους αγγεία, ένα τεφρό στρώμα και ίχνη καύσης κάνουν τη ΝΑ γωνία της Αυλής 21 (ΔΕΛΤΙΟ LVII) επίσης μια ζώνη προετοιμασίας και κατανάλωσης τροφής (Εικ. 33). Με ανοιχτό χώρο εργασίας και παράλληλα τροφοπαράγωγής και τροφοκατανάλωσης έχει ταυτιστεί και η Αυλή 2 (ΔΕΛΤΙΟ LXXI), καθώς και ο Διάδρομος 4-7 (ΔΕΛΤΙΟ LVI).

2. Χώρους διαμονής και προετοιμασίας φαγητού

Χύτρες και δίσκους απέδωσαν ο Χώρος διαμονής και τροφοπαράσκευής 14Α και ο Χώρος 15 (ΔΕΛΤΙΟ L), ίσως αποθήκευσης ή απόρριψης αν κρίνουμε από τα ευρήματα στους αποθέτες. Το ίδιο και ο αποθηκευτικός Χώρος Ν13, αλλά και ο παράπλευρός του Ν12 που φιλοξενούσε μάλλον τον ύπνο όπως δείχνει μια λίθινη κρηπίδα που ίσως χρησιμοποιήθηκε για την ξεκούραση των χρηστών του.

3. Χώρους κατανάλωσης φαγητού

Ο μαγειρικός δίσκος στο Δωμάτιο 17 (ΔΕΛΤΙΟ LI) φέρει εσωτερικά ίχνη καύσης και υποδηλώνει ένα χώρο τροφοκατανάλωσης αν όχι προετοιμασίας της τροφής. Αυτός ο δίσκος έχει ένα παράλληλο από τη Μίλητο όπου υποστηρίζεται ότι έφτασε ο τύπος του μαζί με τους ανθρώπους που μετοίκησαν εκεί από την Κρήτη. Ο μεγάλος αριθμός λοπάδων (Εικ. 34) σε συνδυασμό με μικρού και μέσου μεγέθους αγγεία και κατάλοιπα οστών και οστρέων κάνουν το Δωμάτιο 10 της 'Οικίας με το Σωληνωτό σκεύος' (ΔΕΛΤΙΟ LIV) χώρο τουλάχιστον τροφοκατανάλωσης, και πιθανόν υφαντικής δραστηριότητας όπως δείχνουν τα υφαντικά βάρη. Οι πλάκες στη ΒΑ γωνία του Δωματίου 14b (ΔΕΛΤΙΟ LXXIII) σε συνδυασμό με την εστία, τα ίχνη καύσης σε μερικά αγγεία αλλά και τα λίθινα εργαλεία προτείνουν πως ο χώρος φιλοξένησε την προετοιμασία, την όπτηση και την κατανάλωση τροφής (Εικ. 35). Οι λίθινες πλάκες στη ΒΑ γωνία του Δωματίου 6 (ΔΕΛΤΙΟ LXXV, Εικ. 36) και τα γειτονικά τους λίθινα εργαλεία προτείνουν μια επιφάνεια εργασίας για την επεξεργασία τροφής της οποίας βρέθηκαν τα υπολείμματα δηλαδή οστά και όστρεα.

4. Χώρους όπτησης ή/και προετοιμασίας φαγητού

Στη 'sottoscala' στο Ν τμήμα του Κτηρίου J (ΔΕΛΤΙΟ LII), οι χύτρες φέρουν ίχνη φωτιάς εσωτερικά και εξωτερικά, αν και ήταν μάλλον αποθηκευμένες εκεί. Το Δωμάτιο 012 (ΔΕΛΤΙΟ LXI) ταυτίζεται με κουζίνα, με δύο εστίες, καμένο στρώμα χώματος και ίχνη φωτιάς στα αγγεία. Αναλόγως, το Δωμάτιο Ν17α της Β Οικίας (ΔΕΛΤΙΟ LXV) φιλοξένησε κουζίνα, σύμφωνα με τα ίχνη φωτιάς στο μαγειρικό αγγείο και τις δύο εστίες, στον Β και στον Α τοίχο του αντίστοιχα: δίπλα στη δεύτερη, μια κροκάλα ήταν ίσως καπάκι ή βάση για απόθεση σχετικών εργαλείων. Μέσα στην εστία αυτή βρέθηκε η χύτρα C 1271, ενώ η πρώτη εστία περιείχε τη χύτρα C 2607 και ένα λίθινο εργαλείο (S 620). Στο Δωμάτιο 2 της 'Οικίας του Σωληνωτού Σκεύους' (ΔΕΛΤΙΟ LXVIII), η προετοιμασία και η όπτηση του φαγητού ήταν φαίνεται η κύρια δραστηριότητα, όπως δείχνει μια εστία με στάχτες στο εσωτερικό της. Ανάλογη χρήση είχε και το Δωμάτιο 3 της ίδιας οικίας (ΔΕΛΤΙΟ LXIX), όπου βρέθηκαν μια εστία πάνω σε πλάκες και όλα τα είδη των αγγείων που μελετούμε, πολλά με ίχνη φωτιάς.

Ενώ, στο Δωμάτιο 5 της ίδιας Οικίας (ΔΕΛΤΙΟ LXXVII, Εικ. 37) βρέθηκαν: τρεις χτιστές εστίες, μια από τις οποίες περιείχε δύο λίθινα εργαλεία, τη χύτρα 1663 και παρακείμενα της εστίας υπήρχε σωρός από στάχτη, πιθανόν προερχόταν από τον καθαρισμό της. Τέλος, μια εστία βρέθηκε με καμένο ερυθρό χρώμα και παράπλευρες πλάκες ίσως καθίσματα, σε σχέση με τη χύτρα 1664. Ο Shaw αναγνωρίζει στο δωμάτιο αυτό ένα μεγάλο χώρο ποικίλων δραστηριοτήτων, εκ των οποίων ορατή είναι μόνο η μαγειρική.

Στο Δωμάτιο 019 (ΔΕΛΤΙΟ LXXVIII) όπου βρέθηκαν λοπάδες (Εικ. 38) και χύτρες με ίχνη φωτιάς εσωτερικά και εξωτερικά αλλά όχι εστία ή σημάδια καύσης, πιστεύεται ότι λάμβανε χώρα η προετοιμασία και όχι το ψήσιμο του φαγητού. Ανάλογη χρήση αποδίδουν οι ανασκαφείς στο Δωμάτιο 53 (ΔΕΛΤΙΟ LXXIX), όπου όμως ανιχνεύτηκαν ίχνη καύσης που παραπέμπουν πιθανόν σε εστία. Για τον λόγο αυτό συμπεριλάβαμε τα εκεί θραύσματα χύτρας (C 1736) στην εργασία μας.

5. Χώρους προετοιμασίας φαγητού και αποθήκευσης

Όπως είναι μάλλον ο χώρος πάνω από τα Δωμάτια 35, 38, 39 (ΔΕΛΤΙΟ LXII), όπου οι ανασκαφείς τοποθετούν μια αποθήκη κρασιού και, παράλληλα, μια ζώνη προετοιμασίας φαγητού αφού εκεί βρέθηκαν χύτρες και λοπάδες

6. Με αποθέτες

Όπως αυτόν στα Ν της 'Οικίας με το Σωληνωτό Σκεύος' (ΔΕΛΤΙΟ LIII, Εικ. 39), όπου βρέθηκαν χύτρες, λοπάδες και δίσκοι.

7. Αποθηκευτικούς χώρους

Το Δωμάτιο Ν6-8 της Βόρειας Οικίας (ΔΕΛΤΙΟ LV) αν και είχε αποθηκευτική χρήση απέδωσε μια χύτρα με ίχνη φωτιάς (Εικ. 40), χωρίς ωστόσο εστία ή ίχνη καύσης στο χώρο. Το ίδιο και το Δωμάτιο 10b, 'της Οικίας του Ληνού' (ΔΕΛΤΙΟ LIX), όπου πλάκες στον Β τοίχο σχημάτιζαν μια επιφάνεια ίσως για κάθισμα ή εργασία. Ο χώρος κάτω από τη κλίμακα Ν21 της 'Βόρειας Οικίας' απέδωσε μια χύτρα (ΔΕΛΤΙΟ LVIII) και πολλά λίθινα εργαλεία (γουδί, χειρόμηλος κλ.π) που συνδέονται με την επεξεργασία της τροφής.

8. Βιοτεχνικούς χώρους

Στο Δωμάτιο 5 της 'Οικίας του Ληνού' όπου βρέθηκε μια χύτρα (ΔΕΛΤΙΟ LXXIV, Εικ. 47), υπήρχαν τρεις δομές: μια μικρή κρηπίδα στη ΒΔ γωνία, μια μακριά κρηπίδα στη ΒΑ γωνία και μια στερεωμένη πλάκα-πιεστήριο για ελιές και την παραγωγή λαδιού. Να μην ξεχνάμε πως

ακόμα και σήμερα στα ελαιοτριβεία χρειάζεται ζεστό νερό, που ίσως θερμαινόταν στην υπό μελέτη χύτρα.

Εξάλλου, στο Δωμάτιο 30 (ΔΕΛΤΙΟ LX), με ευρήματα κομμάτια χαλκού, σκωρίες και τμήμα χοάνης που συνδέονται με την επεξεργασία του μετάλλου, εντοπίστηκαν επίσης μια χτιστή εστία, οστά ζώων και όστρεα που προτείνουν και παράλληλες δραστηριότητες προετοιμασίας του φαγητού. Ανάλογη είναι και η περίπτωση του Δωματίου N11, στη Βόρεια Οικία (ΔΕΛΤΙΟ LXIII), που συνδεόταν και αυτό με μεταλλουργικές εργασίες.

9. Βοηθητικούς χώρους

Το Δωμάτιο 20 που θεωρείται βοηθητικός χώρος του Δωματίου 6, περιείχε τεφρό χώμα και απέδωσε ένα δίσκο με ίχνη φωτιάς (ΔΕΛΤΙΟ LXVII). Δεν αποκλείεται η προετοιμασία του φαγητού να γινόταν εδώ, και η κατανάλωσή του στο Δωμάτιο 6.

10. Λατρευτικούς χώρους

Το πύραυνο, οι χύτρες και το σύνολο της κεραμικής από το Δωμάτιο 4 ‘της Οικίας του Σωληνωτού Σκεύους’ (ΔΕΛΤΙΟ LXXVI, Εικ. 41) συσχετίζονται με σκεύη ενός μικρού ιερού με παράλληλα στην περιοχή των Χανίων και στην Κύπρο. Ο χώρος περιλαμβάνει επίσης μια ημικυκλική κρηπίδα, μια μεγάλη λίθινη πλάκα πιθανόν κάθισμα, και μια κλειστή περιμετρικά κατασκευή πάνω στην οποία βρέθηκε το πύραυνο. Οι δύο χύτρες έφεραν έντονα ίχνη φωτιάς στα πόδια και εξωτερικά.

11. Αταύτιστους χώρους

Στο Κτήριο J (ΔΕΛΤΙΟ LXX, Εικ. 42), όπου βρέθηκαν αρκετες χύτρες.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ (XLVII- LXXIX)

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XLVII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Ν περιοχή	Αυλή Α του Κτηρίου J (Κτήριο Ν)	Στο δάπεδο	1337 (C 6408)	Χύτρα		Σχεδόν ακέραια. Έξωνευον χείλος. Τμηματικά σωζ. πόδι κυκλ. διατομής	Δ. χείλ. 28, βάσ. 28, Δ. πόδ. 4,3	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ		ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ		ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜ-ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ		ΥΜ ΠΑ2-B			ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
Ίχνη φωτιάς εξωτ.			Κύπελλα (1308-11, 1316). Κύλικες (1312-4). Φιάλη (1315). Λεκάνες (1322-3). Κλειστό αγγείο (1331). Αμφορείς (1324-7). Πιθοειδή (1317-21, 1330, 1332, 1334-6). Πίθος (1328). Ηθμός (1329). Πώμα (1333). Εισηγμένα: Ιταλία (φιάλη 1339, πιθοειδές 1343). Κύπρο (φιάλη 1340, αμφορέας 1344). Χαναάν (πιθοειδές 1341). Κυκλάδες (πίθος 1342) άγνωστης προέλευσης (πίθος 1338),							
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 76-8.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XLVIII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΛΙΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κεντρική Κλιτύς του Λόφου	Β της 'Οικίας με το Σωληνωτό Σκεύος'	Τομή 19Α	153 (C 2435)	Δίσκος ή πώμα		Τμηματικά σωζ. χειλ.	Ύψ. 2, Δ. χειλ. 22	Χονδροειδής, εξομαλυμένη επιφ. εσωτ., τραχιά επιφ. εξωτ.	
				154 (C 929)	Χύτρα	Πβ;	Τμηματικά σωζ. χειλ. και αποτύπωμα οριζ. λαβής		Χονδροειδής ερυθρός, παχύ υπόλευκο επίχρυσμα εσωτ.	
				155 (C 950)	Χύτρα	Ιβ	Τμηματικά σωζ. και πόδ.		Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλυμένη επιφ. εξωτ.	
				156 (C 2436)	Χύτρα	Πβ;	Τμηματικά σωζ. χειλ.		Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλυμένη επιφ. εξωτ.	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ		
ΕΥΡΗΜ-ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
			Κύπελλα (50-60, 68-70, 78-107). Πρόχοι (108, 111-2, 114-22). Γεφυρόστομα αγγεία (124-6). Φιάλες (128-35). Αμφορέας (145-8). Λεκάνες (149-51). Ρυτό (137). Πιθαράκι (136). Πιθοειδή (138-40, 142, 144), Πίθοι (141, 143). Αδιάγνωστο (152). Μεγάλη ποσότητα όστρεων	Θρανίο		ΥΜ ΙΑ-Β			Εξωτ. χώρος όπτησης. Συνδέεται με το μεγαλύτερη ποσότητα όστρεων στον οικισμό. Τροφοκατανάλωση.	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 4-9, fig. 1, pls. 13-5.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ XLIX										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμμός, Κορυφή του Λόφου	Αυλή 013	ΝΔ της αυλής	187 (C 5215)	Δίσκος		Τμηματικά σωζ. χείλ.	Μέγ. σωζ. Δ. 9,6	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ		
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
Ίχνη φοτιάς εσωτ.			Κύπελλα (158-74). Πρόχοι (175-9). Φιάλες (180-2). Λεκάνες (185-6). Πιθοειδή (183-4). Πίθος (188)			ΥΜ Ι			Υπαίθρια περιοχή όπτωσης και τροφοκατανάλωσης	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 10-1, fig. 16, pl. 20 Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 65.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ L										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Χώροι 14Α και 15	Πάνω από συμπαγές ΜΜ στρώμα	218 (C 816)	Χύτρα	Ia	Σώμα σώζει χείλος με πρόχυση και αποτύπωμα ποδιού. Τμηματικά σωζ.	Ύψ. 15	Χονδροειδής ερυθρός	
				219 (C 817)	Δίσκος					
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΣ				ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
218: Ίχνη φωτιάς εξωτ.			Κύπελλα (189-202). Φιάλες (211-3). Γεφυρόστομα αγγεία (203-4). Πρόχοι (206-9). Αμφορείς (215-6). Πιθοειδή (210, 217). Πιθαράκι (214). Εισηγμένο κύπελλο (200 Κνωσό). Οστά ζώων. Όστρεα			ΥΜ I			Χώρος διαμονής με μια περιοχή μαγειρικής (14). Για το χώρο 15 δε γίνεται σαφής αναφορά, ίσως να ήταν αποθηκευτικός χώρος αν κρίνουμε από τα ευρήματα των αποθετών	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Watrous 1992, 11-2, fig. 16, pl. 5. Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 65.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ ΛΙ										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δομ. 17	Στην επιφ. του δαπέδου	251 (C 784)	Δίσκος		Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 28, ύψ. 3,2, Δ. χείλ. 44	Χονδροειδής ερυθρός, στιλβωμένο εσωτ., τραχιά εξωτ. επιφ.	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
Ίχνη φωτιάς εσωτ.			Κύπελλα (220-38). Φιάλες (246- 7). Πρόχοι (239-44). Λεκάνη (249). Αμφορέας (248). Πιθοειδές (250). Λιθίνο αγγείο (S 66). 3 λεπίδες οψιμανού (S119-21). 1 λειασμένο βότσαλο (S 1389). Οστέινο εργαλείο (B 38). Χάντρα (F 4). Χάλκινο έλασμα (B 34). Οστά. Όστρεα			ΥΜ Ι	Παράλληλο από τη Μίλητο. Το εισήγαγαν Μινωίτες που εγκαταστάθηκαν εκεί		Τουλάχιστον χώρος κατανάλωσης αν όχι μαγειρικής	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 13-4, fig. 2 Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 97-99 Kaiser 2005, 194.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Ν Περιοχή	Κτήριο J, 'Sottoscala'	Ν χώρο του Κτηρίου J	273 (C 2760)	Χύτρα	Ιβ	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. Δ. χείλ. 38	Χονδροειδής ερυθρός	
				274 (C 2848)	Χύτρα	Ιβ	Ακέραια φόρμα χωρίς πόδια	Μέγ. σωζ. ύψ. 18,5, Δ. χείλ. 23, Δ. βάσ. 16	Χονδροειδής ερυθρός	
				275 (C 3534)	Χύτρα	Ιβ	Τμηματικά σωζ. χείλ. και σώμ. με αποτύπωμα λαβής	Μέγ. σωζ. ύψ. 15, Δ. χείλ. 38	Χονδροειδής ερυθρός, υποκίτρινο αλοιφόωμα εσωτ.	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
273: Ίχνη φωτιάς εσωτ. 274: ίχνη φωτιάς εσωτ. κ εξωτ.			Κύπελλα (252-63, 269). Φιάλες (266-7). Πρόχοι (264-5). Αλάβαστρο (270). Λεκάνη (271). Πιθοειδές (272). Εισηγμένα: (276) Κυκλάδες, 277 Αίγυπτο, 278 Κύπρος)			ΥΜ ΙΒ				Χώρος προετοιμασίας φαγητού.
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Watrous 1992, 14-6, fig. 4, pl. 7 Shaw & Shaw 1995, Vol. V, 470.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ ΛΠΠ											
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΙΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ	
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά του Λόφου	Αποθέτης Ν του 'Σπιτιού με το Σωληνωτό Σκεύος'	Αμέσως Ν της εισόδου	419 (C 734)	Χύτρα		Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 4,5. Δ. χειλ. 19	Χονδροειδής ερυθρός		
				420 (C 882)	Χύτρα		Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 4. Δ. χειλ. 14-18	Χονδροειδής ερυθρός		
				421 (C 2268)	Χύτρα		Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 18,5. Δ. χειλ. 27	Χονδροειδής ερυθρός		
				422 (C 733)	Λοπάδα		Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 5,3. Δ. χειλ. 44	Χονδροειδής ερυθρός		
				423 (C 890)	Λοπάδα		Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 13. Δ. χειλ. 40	Χονδροειδής ερυθρός		
				424 (C 246)	πόμα χύτρας		Τμηματικά σωζ.	Δ. 22	Χονδροειδής ερυθρός		
				425 (C 895)	Χύτρα		Χείλος, Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 9,8. Δ. χειλ. 23-27	Χονδροειδής ερυθρός		
				426 (C 428)	Δίσκος	II	Χείλος με αποτύπωμα οριζ. λαβής, Τμηματικά σωζ.	Ύψ. 2. Δ. χειλ. 5	Χονδροειδής ερυθρός, αλοιφωμα εσωτ.		
				428 (C 2323)	Λοπάδα			Μέγ. σωζ. Δ. 3,5. Δ. χειλ. 20	Χονδροειδής ερυθρός, στιλβωμένο		
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ		ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ		ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ					ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	
420-421, 425, 428: Ίχνη φωτιάς εξωτ. 424: περιμετρικά			40 Κύπελλα (341-81). 7 κύλικες (382-8). 10 φιάλες (389-99). 11 πρόχοι (400-2, 404-409). 1 κλειστό αγγείο (403). 2 γεφυρόστομα (410-11). 3 λεκάνες (416-8). 4 πιθοειδή (412-5)			ΥΜ II					
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 14-6, fig. 21, pl. 6.									

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LIV										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κλιτύς του Λόφου	Δομ. 10, της (‘Οικίας με το Σωληνωτό σκεύος’)	Πάνω στο δάπεδο	561 (C 903)	Λοπάδα	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 21, Δ. χείλ. 44	Χονδροειδής ερυθρός	
				562 (C 904)	Λοπάδα	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 3,5	Χονδροειδής ερυθρός	
				563 (C 905)	Λοπάδα	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 40- 50	Χονδροειδής ερυθρός	
				564 (C 906)	Λοπάδα	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 6	Χονδροειδής ερυθρός	
				565 (C 907)	Λοπάδα	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 31, Δ. βάσ. 27	Χονδροειδής ερυθρός	
				566 (C 909)	Λοπάδα	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 4,5, Δ. χείλ. 30-35	Χονδροειδής ερυθρός	
				567 (C 910)	Λοπάδα	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 37	Χονδροειδής ερυθρός	
				568 (C 911)	Λοπάδα	I	Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 30	Χονδροειδής ερυθρός	
				569 (C 900)	Χύτρα		Χείλ. Τμηματικά σωζ. Λαβή	Μέγ. σωζ. ύψ. 20 Δ. χείλ. 29	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ		ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ		ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜ-ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ					ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
569: Ίχνη φωτιάς			18 Κύπελλα (526-7, 531- 47). 4 κύλικες (548-51). 3 πρόχοι (528, 552, 557). Αμφορέας (529). Λεκάνη (530). Φιάλη (553). Αλάβαστρο (554). 2 πιθοειδή (555,			ΥΜ ΙΙΑ1				Χώρος κατανάλωσης

			559). 1 αγγείο ανακτορικού ρυθμού (556), εισηγμένα (κυπριακό 570, Χαναναϊτικό 571). Λίθ. εργαλείο (S 297). 2 υφαντικά βάρη (C 261, 272). Οστά ζώων. Όστρεα						
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Watrous 1992, 31-3, figs. 3, 25, pl. 14; Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 214-5.						

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LV										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμικός, Κορυφή του Λόφου	Δομ. Ν6-8, Β Σπίτι	Στο δάπεδο	581 (C 103)	Χύτρα	Ια	Σχεδόν ακέραια, 2 οριζ. λαβές, 1 κομβίωσημη	Δ. χείλ. 20, βάσ. 16	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΣ				ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ		ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΥΡΗΜ-ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΥΜ ΠΙΑ1		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ		ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
Ίχνη φωτιάς εξωτ.			5 Κύπελλα (578-80, 582-3). 1 Φιάλη (584). 2 αμπορείς (585-6). Εισηγμένα: (587 Αίγυπτο, 588 Χανααντικό). 1 γυναικείο ειδώλιο (C 6). 1 υφαντικό βάρος (C 17)					Αποθηκευτικοί χώροι		
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Watrous 1992, 34-5, fig. 26, pl. 14 Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 44.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ ΛVI										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμός, Κορυφή του Λόφου	Διάδρομος 4-7	Στο δάπεδο	614 (C 5423)	Λοπάδα	II	Ακέραια φόρμα	Μέγ. σωζ. Δ. 7.6, Δ. χείλ. 48	Χονδροειδής ερυθρός. Εξομαλ. επιφ. εσωτ., τραχιά εξωτ.	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗ Μ-ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
			10 Κύπελλα (589-609). 2 κύλικες (611-2). Κρατήρας (612). Φλασκί (613)			ΥΜ IIIA1/2				Χώρος κατανάλωσης;
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 36-7, fig. 27.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LVII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Αυλή 21	ΝΑ γωνία	668 (C 5259)	Λοπάδα		Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 6.2, Δ. χείλ. 38	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλ. επιφ. εσωτ., τραχιά εξωτ.	
				669 (C 5260)	Λοπάδα		Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 6.1, Δ. χείλ. 26	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλ. επιφ. εσωτ., τραχιά εξωτ.	
				670 (C 4955)	Λοπάδα		Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 5	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλ. επιφ. εσωτ., τραχιά εξωτ.	
				671 (C 5258)	Λοπάδα		Χείλ. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 9.7, Δ. χείλ. 44	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλ. επιφ. εσωτ., τραχιά εξωτ.	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ		ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ		ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΥΡΗΜΑΤ Α	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡ ΕΣ					ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕ Σ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
668: Ίχνη φωτιάς εξωτ.	Τεφρό στρώμα		25 Κύπελλα (615-640). 7κύλικες (641- 7). 6 πρόχοι (649-54). 3 φιάλες (655-6, 658). Κάλαθος (657). Υποστατό (659). 3 πιθοειδή (660, 663-4). Σαλτσιέρα (661). Λεκάνη (662). Πίθος (666). Κρατήρας (667), εισηγμένο κύπελλο από Ιταλία 672)			ΥΜ ΠΙΑ1/2				Χώρος Κατανάλωσης
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Watrous 1992, 36-9, fig. 27 Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 92.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LVIII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμός, Κορυφή του Λόφου	Δομ. Ν21 του Β Σπιτιού	Κάτω από τις σκάλες	700 (C 1963)	Χύτρα		Χείλ. και σώμα με αποτύπωμα οριζ. λαβής. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 12.5, Δ. χείλ. 23	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ					ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ			
ΕΥΡΗΜ-ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
			17 Κύπελλα (673-690). Κύλικα (691). 3 πιθοειδή (694, 696, 699), 2 αμφορείς (695, 698). Λεκάνη (697). Γουδί (S 177), χειρόμυλος (S 647), διάφορα εργαλεία για την επεξεργασία της τροφής (S 178, S 183, S 185, S 191, S 195, S 196), λίθ. εργαλείο για σφυρηλάτηση ή στίλβωση (S 182)			ΥΜ ΙΙΑ1/2				.
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 39-40· Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 51.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LIX										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. 10b (' Το Σπίτι του Ληνού')	ΝΔ γωνία	840 (C 5332)	Χύτρα		Χείλος, Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 15.8, Δ. χείλ. 31	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ		ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ		ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ		ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΥΡΗΜ-ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ					ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
Ίχνη φωτιάς εσωτ. και εξωτ.			Κύπελλο (836). Κύλικα (837). Αμφορέας (839). Πιθοειδές (838 ανακτορικού ρυθμού).	Στο Β τοίχο κάθισμα ή επιφ. εργασίας		ΥΜ ΙΙΑ1/2			Αποθηκευτικός χώρος	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 48 Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 114.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LX										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά	Δομ. 30	Στο δάπεδο	862 (C 3176)	Χύτρα	I	Σχεδόν ακέραια, λείπουν τα πόδια	Μέγ. σωζ. ύψ. 24.4, Δ. χείλ. 33.3, βάσ. 19	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ		ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ		ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ		ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΥΡΗΜ-ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ					ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
			Κύπελλα (851-6). Κύλικα (857). Φλασκί (858). Θήλαστρο (859). Λεκάνη (860). Πιθοειδές (861). Λίθινα εργαλεία (S779-83, GS 79, GS 328, GS 80, GS 81). Χάλκινος λίχνος (B 129). Χάλκινα θραύσματα (B 130, B 143). Σκορία (B131). Τμήμα χοάνης (C 3215). Οστά ζώων. Όστρεα	Χτιστή εστία		ΥΜ IIIA1/2			Βιοτεχνικός χώρος επεξεργασίας μετάλλων και τροφοπαρασκευής	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 49-50, pl. 20` Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 219.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXI										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ			ΑΓΓΕΙΟ			ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑ ΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙ Σ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμός, Κορυφή του Λόφου	Δομ. 012	Χαμηλότερο δάπεδο	872 (C 5221)	Λοπάδα ;	Ia	Χείλος με πρόχυση Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 16,3, Δ. χειλ. 38	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλ. επιφ. εσωτ., τραχιά εξωτ.	
			Χαμηλότερο δάπεδο	884 (C 5225)	Λοπάδα		Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 14.5, πάχ. 0.5	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλ. επιφ. εσωτ., τραχιά εξωτ.	
			Υψηλότερο δάπεδο	916 (C 5227)	Δίσκος		Τμηματικά σωζ.	Ύψ. 3.4, Δ. χειλ. 35	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλ. άνω επιφ., τραχιά κάτω	
			Υψηλότερο δάπεδο	918 (C 5228)	Δίσκος		Τμηματικά σωζ.	Ύψ. 2.5, Δ. χειλ. 31	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλ. άνω επιφ., τραχιά κάτω	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ					ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜ -ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛ Α	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕ Σ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ			ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕ Σ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
872, 916: Ίχνη φωτιάς	Καμένο στρώμα		Κύπελλα (863-66, 885-94). Ρυτό (868). Κρατήρας (869). Αμφορέας (870. Πώμα (871). Εισηγμένα: (Κύπρο 6 πρόχοι 873, 895-9, 3 κύλικες 900-2, 5 πιθοειδή (903-5, 912, 915), 2 φιάλες 906-7, 2 αμφορείς 908, 910, 2 κάλαθοι 911, 913, 1 κρατήρας 914, 1 λεκάνη 919)	2 χτιστές εστίες		ΥΜ ΙΙΑ2-Β1			Χώρος τροφοπαρασκευής, κουζίνα	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 50-3` Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 65.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμιάς, Κεντρική Πλαγιά	Χώρος πάνω από τα Δωμ. 35, 38, 39	Πάνω στο δάπεδο	926 (C 3983)	Χύτρα	ΙΒ	Σχεδόν ακέραια	Μέγ. σωζ. ύψ. 29, Δ. χειλ. 19	Χονδροειδής ερυθρός	
				933 (C3900)	Χύτρα		Χείλος και λαβή. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 11, Δ. χειλ. 19	Χονδροειδής ερυθρός	
				934 (C 5861)	Λοπάδα					
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ		
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
926: Ίχνη φωτιάς εξωτ.			2 κύπελλα (920-1). 3 πιθοειδή (922-3, 925). Πίθος (924). Προχοίσκη (927) Λίθινα εργαλεία (B 212-14), (S 942, S 903), 1 εισηγμένο από Κύπρο (C 3947)	Εστία, πλατφόρμα (ΒΔ γωνία)		ΥΜ ΙΙΑ2-Β1			Κύρια δραστηριότητα η τροφοπαρασκευή. Ίσως και παράλληλα αποθήκευση κρασιού.	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 53-4, pl. 21` Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 221.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXIII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμός, Κορυφή του Λόφου	Δομ. Ν11 του Β Σπιτιού	Στο δάπεδο	944 (C 2124)	Πύραυνο	II	Τμηματικά σωζ.	Υψ. 5.4, Δ. χειλ. 14	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ				ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ		ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ		ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ
Άχνη φωτιάς στην πρόχυση			3 κύπελλα (940-2). 1 κύλικα (943). Εισηγμένα: (χανανανικά 2 πιθοειδή 945-6) 1 υφαντικό βάρος (C 27). Όστρεα			ΥΜ IIIA2				Δεν αποκλείεται να σχετίζεται με μεταλλουργικές δραστηριότητες οι οποίες εισάγονται αυτή τη περίοδο.
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Watrous 1992, 55, fig. 38, pl.22 Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 45.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXIV										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Β Σπίτι, Χώροι N12-13	Στο δάπεδο	950 (C 55)	Πύραυνο	II	Σχεδόν ακέραιο	Μέγ. σωζ. ύψ. 5, μέγ. σωζ. Δ. 19.5	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ				ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
			4 κύπελλα (947-9, 952). 1 κρατήρας (953). 1 αμφορέας (954). Εισηγμένα: (Κύπρο 1 προχοίσκη 951), (Αίγυπτο 1 πιθοειδές 955). Λίθινα εργαλεία (S 151, S 157-9, S 1313, S 156, S 1151, S 1141). 1 υφαντικό βάρος (C 4565). 1 ελαφρόπετρα. Όστρεα	Λίθινο θρανίο στο N12		ΥΜΙΙΙ Α2-Β1			N 12 χώρος ύπνου και N13 αποθηκευτικός χώρος	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 55, pl.22; Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 49-50.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXV										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Β Σπίτι, Δωμ. Ν17α του	Στο δάπεδο	977 (C 2607)	Χύτρα	Ια	Τμηματικά σωζ.	Δ. χείλ. 21, βάσ. 13.5	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ		
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
Ίχνη φωτιάς περιμετρικά της βάσης		Ίχνη φωτιάς εσωτ. των εστιών	2 κύπελλα (978-9). 1 λεκάνη (976). 1 πρόχους (980). 1 κύλικα (981). 2 πιθοειδή (982-3). 1 κρατήρας (984). Εισηγμένα: (Κύπρο 1 όστρακο 985). Λίθινο εργαλείο (S 620)	2 χτιστές εστίες Β και Α τοίχο, κροκάλα δίπλα στην εστία		ΥΜΙΙΙ Α2-Β1			Η Β εστία συνδέεται με τη χύτρα (C 1271), η οποία βρέθηκε μέσα της. Δίπλα της μια κροκάλα πιθανόν για κατάκι ή επιφάνεια για να ακουμπούν τα εργαλεία. Η Α εστία περιείχε το (C 2607) και ένα λίθινο εργαλείο (S 620)	Αναφέρονται και λοπάδες αλλά δεν καταλογρά- φονται όπως και η χύτρα C1271
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 57, pl. 23` Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, pls 2.47, 2.50, 48-9.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXVI										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΛΙΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμός, Κορυφή του Λόφου	Αυλή 013	Στο δάπεδο	1098 (C 4142)	Χύτρα		Αποτύπωμα λαβής. Τμηματικά σωζ.,	Μέγ. σωζ. ύψ. 10, Δ. χείλ. 20	Χονδροειδής με γκριζοπυρήνα	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜ-ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
			8 Κύπελλα (1077-84). 3 κύλικες (1085-7). 2 φιάλες (1091-2). 4 πιθοειδή (1088-9, 1095-6). 1 αμφορέας (1094). 1 κουτάλα (1090). 1 κρατήρας (1093). 1 πίθος (1099). εισηγμένα (χανααντική πρόχους 1097. Όστρεα	Χτιστή εστία στη ΒΑ γωνία		ΥΜΙΙ Α2-Β			Πιθανόν εισηγμένη από Σίφνο ή Λίγυρα. Ανοιχτή περιοχή τροφοπαρασκευής και κατανάλωσης	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 64-5, pl. 23` Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 65.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXVII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δομ. 20	Κάτω από το δάπεδο	1138 (C 792)	Δίσκος	I	Πόδι με ελλειπτική διατομή. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 15.8, Δ. χειλ. 34	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλ. εσωτ.	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΣ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ		
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
Ίχνη φωτιάς	Τεφρό στρώμα		2 κύπελλα (1134-5). 1 αμφορέας (1137). 1 πιθοειδές (1136)			ΥΜΙΙ Α2-Β			Βοηθητικός χώρος του Δομ. 6	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 67-8, pl. 27 Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 88.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXVIII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κλιτύς του Λόφου	Δομ. 2 του (Ήπιτιού με το Σωληνωτό σκεύος)	Στο δάπεδο	1194 (C3533)	Λοπάδα		Χείλος. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 27	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
		Στάχτες; Στην εστία	Κύπελλα (1170-3, 1182), πρόχους (1174, 1190, 1193), κύλικες (1175-7), πιθοειδές (1178, 1188), φιάλες (1179-81, 1183-85), ασκός (1186), Σωλήνας των Οφείων (1187), αμφορείς (1191-2), 2 λίθινα εργαλεία (S 613), οστά, όστρεα	Ανοιχτή εστία		ΥΜΙΙΙ Α2-Β			Η τροφοπαρασκευή είναι η κύρια δραστηριότητα του Δομ.	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Watrous 1992, 70-1, pl. 28' Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 225-226.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXIX										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙ ΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙ Σ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κλιτύς του Λόφου	Δωμ. 3 του (‘Σπιτιού με το Σωληνωτό Σκεύος’)	Στο δάπεδο	1285 (C1472)	Λοπάδα		Χείλος. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 18.9, Δ. χείλ. 55	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλυμένη επιφ. εσωτ., τραχιά εξωτ.	
				1287 (C1847)	Χύτρα		Λαβή. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 4.8	Χονδροειδής ερυθρός με προσμίξεις, στιλβωμένο	
				1288 (C5089)	Χύτρα		Χείλος Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 7.6	Χονδροειδής ερυθρός	
				1289 (C5090)	Χύτρα		Χείλος. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 11, Δ. χείλ. 18	Χονδροειδής ερυθρός, με προσμίξεις μίκας	
				1290 (C5091)	Λοπάδα		Χείλος. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 15, Δ. χείλ. 44	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ					ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΥΡΗΜ - ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕ Σ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
Ίχνη καύσης στη βάσ. (1285)			Κύπελλα (1195-1236, 1265-6), πρόχοι (1237-41), κύλικες (1242-5), φιάλες (1246-60), προχοίσκοι (1260-1, 1278-2), πιθοειδή (1263-4), κουτάλες (1268-9), κρατήρες (1270-1), αμφορείς (1272-75), λεκάνες			ΥΜΙΠ Α2-Β			Σπάνια η στιλβωση σε χύτρα, μεγάλο ποσοστό λοπάδων	Χώρος κατανάλωσης;

			(1276-7), πόματα (1283-4), κλειστό αγγείο (1286), εισηγμένα πιθοειδή (Αίγυπτο 1291,4, Ιταλία 1293, 5-6)						
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Watrous 1992, 70-1, fig. 47, pl. 29 Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 220.						

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXX										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΛΙΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Ν Περιοχή	Κτήριο J	Από τον όροφο	1346 (C2501)	Χύτρα	Ιβ	Σχεδόν ακέραια	Μέγ. σωζ. ύψ. 46, Δ. 42, χειλ. 30 βάσ. 21	Χονδροειδής ερυθρός	Κάθετες εγχαραξίς στα πόδια
				1352 (C1352)	Χύτρα		Σχεδόν ακέραια, λείπει η βάση	Μέγ. σωζ. ύψ. 30, Δ. χειλ. 32	Χονδροειδής ερυθρός	
				1362 (C2497)	Χύτρα		Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 24, Δ. χειλ. 28	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
1352, 1362: Ίχνη φωτιάς εξωτ.			2 κύπελλα (1347, 1349). 3 φιάλες (1350, 1353, 1357). 1 λεκάνη (1348). 1 Κρατήρας (1355). 1 αμφορέας (1359). 5 πιθοειδή (1345, 1351, 1357, 1360-1). 1 θήλαστρο (1354). Εισηγμένα: (Ιταλία: 1 πιθοειδές 1363, 1 φιάλη 1364)			ΥΜ ΙΙΒ				
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 78-9, fig. 50, pls. 32-4; Shaw & Shaw 1995, Vol. V, 65-7.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXXI										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμός, Κορυφή του Λόφου	Αυλή 2	Στο δάπεδο	1419 (C673)	Δίσκος	I	Ακέραια φόρμα, λείπουν τα πόδια, οριζ. λαβές	Ύψ. 3.5, Δ. χειλ. 40	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλυμένη επιφ. εσωτ., τραχιά εξωτ.	
				1420 (C5393)	Χύτρα		Τμηματικά σωζ. χειλ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 4.7, Δ. χειλ. 16	Χονδροειδής ερυθρός	
				1421 (C5396)	Χύτρα		Τμηματικά σωζ. χειλ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 8.4, Δ. χειλ. 20	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΣ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕ Σ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕ Σ
1419: Καμένο			11 κύπελλα (1378-89). 5 πιθοειδή (1390, 1397-8, 1407- 8). 6 κύλικες (1391-6). 1 κουτάλα (1399). 5 φιάλες (1400-4). 2 κρατήρες (1405-6). 8 αμπορείς (1409-16). 2 λεκάνες (1517- 8). Εισηγμένα: (Ιταλία 5 πιθοειδή (1423, 1426-9, 2 φιάλες (1424-5)			ΥΜ ΙΙΒ			Χώρος εργασίας στον οποίο παράλληλα λάμβανε χώρα η τροφοπαρασκευή και κατανάλωση	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 79-82, fig. 53, pl. 36 Shaw & Shaw 1995, 121-3. Vol. I, Part 2,								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXXII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤ Α- ΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙ Σ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. 3	Στο δάπεδο	1532 (C517)	Λοπάδα		Χείλ. με πρόχυση. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 3.3, Δ. χείλ. 54-56	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλυμένη επιφ. εσωτ., τραχιά εξωτ.	
				1533 (C532)	Δίσκος		Χείλος και βάσ. με κομβιόσημη λαβή. Τμηματικά σωζ.	Ύψ. 5, Δ. χείλ. 44-54, βάσ. 45-55	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλυμένη επιφ. εσωτ. και εξωτ.	
				1534 (C494)	Δίσκος		Χείλ. και βάσ. με κομβιόσημη λαβή. Τμηματικά σωζ.	Ύψ. 4.2, Δ. χείλ. 28-32, βάσ. 27-31	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλυμένη επιφ. εσωτ. τραχιά εξωτ.	
				1535 (C164)	Λοπάδα		Τμηματικά σωζ. .	Μέγ. σωζ. ύψ. 5.3, Δ. χείλ. 50-52	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλυμένη επιφ. εσωτ., τραχιά εξωτ.	
				1536 (C464)	Λοπάδα		Χείλ. με πρόχυση. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 3, Δ. χείλ. 40- 50	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλυμένη επιφ. εσωτ., τραχιά εξωτ.	
				1537 (C646)	Χύτρα		Χείλ. και καθ. λαβή Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 10.5, Δ. χείλ. 17	Χονδροειδής ερυθρός	
				1538 (C1538)	Πώμα		Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 8, Δ. χείλ. 24	Χονδροειδής ερυθρός	
				ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ					

ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛ Α	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕ Σ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕ Σ
1532: ίχνη φωτιάς εσωτ., 1535-6: εξωτ. και εσωτ. 1538: περιμετρικά			46 κύπελλα (1430-71, 1502-4, 1510, 1514).11 κύλικες (1472- 81, 1511). 19 φιάλες (1482- 95, 1495-6, 1496, 1499- 501). 2 πρόχοι (1505-6). 8 πιθοειδή (1508-9, 1517- 22). 2 κρατήρες (1512, 1530). 1 ρυτό (1513). 4 πώματα (1523- 6, 1528-1529, 1531). 5 αμφορείς (1527-1531). 1 ανοιχτό αγγείο (1539). Εισηγμένα: Ιταλία 3 πιθοειδή 1540, 1543, 1542, 1 φιάλη 1545). Αίγυπτος 1 φλασκί (1541). Κύπρο: 1 προχούσκη (1544)	Ανοιχτή εστία σε πλάκα		ΥΜ ΙΙΒ		Κύρια δραστηριότητα η τροφοπαρασκευή	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 83-8, fig. 57, pl. 38 Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 223-5.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXXIII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμιάς, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. 14b	Χαμηλότερο καστανό στρώμα και καμένο στρώμα	1560 (C730)	Λοπάδα		Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. Δ. 5.5, Δ. χειλ. 49	Χονδροειδής ερυθρός	
				1588 (C3958)	Λοπάδα		Χείλ. με πρόχυση. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 6.5, Δ. χειλ. 49	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλ. επιφ. εσωτ. τραχιά εξωτ.	
				1596 (C3956)	Χύτρα		Χείλ. με σώμ. με οριζ. λαβές. Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 14.6, Δ. χειλ. 18	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ					ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ			
ΕΥΡΗ- ΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚ ΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
1596: ίχνη φωτιάς εξωτ.	Στο κέντρο του Δωμ. αποτύπωμα εστίας		7 κύπελλα (1546-52).4 κύλικες (1553-6). 1 φιάλη (1557). 1 κάλαθος (1558). 1 πιθοειδές (1559). Λίθ. εργαλεία (S 344-S 348, S 644, S 1286, S 355, S1117). 2 χάντρες (S 3- S 4, F 2). Εισηγμένα: Ιταλία 1 φιάλη (1561), 1 πιθοειδές (1597). Κνωσσό 1 κύλικα (1574), 1	Στη ΒΑ γωνία θρανίου		ΥΜ ΙΙΙΒ				Χώρος προετοιμασίας και κατανάλωσης

		<p>αμφορέας (1584), 12 κύπελλα (1562-73). 1 κύλικα (1575), 4 φιάλες (1576-79), 2 πρόχοι (1580-1), 4 πιθοειδή (1582, 1590- 1, 1595), 1 ρυτό (1583), 5 αμφορείς (1584-7, 1589), 1 λεκάνη (1593), 1 πίθος (1594).</p>							
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 88-91, fig. 58` Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 87-8.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXXIV										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δομ. 5, του ('Σπιτιού του Ληνού'	Στο Δάπεδο	1606 (C5344)	Χύτρα		Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 14.6, Δ. χείλ. 18	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλυμένη επιφ. εξωτ.	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
			2 κύπελλα (1598, 1601). 2 φιάλες (1599-600). 2 πιθοειδή (1603-4). 1 κρατήρας (1605). 1 λίθινο εργαλείο (S 244). Οστρεα	Θρανίο στη ΒΔ γωνία μα. Ληνός στη ΒΑ γωνία.		ΥΜ ΙΙΒ				Παραγωγή λαδιού;
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Watrous 1992, 91, fig. 60' Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 116-9, pls. 2.165-8, 2.170, 2.174-77, 2.179.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXXV										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κοιμιάς, Κορυφή του Λόφου	Δομ. 6	Στο δάπεδο	1616 (C128)	Χύτρα		Σχεδόν ακέραιο, λείπει η βάση. 2 αντικριστά ζευγάρια οπών.	Μέγ. σωζ. ύψ. 43.2, Δ. χειλ. 36	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜ-ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
			7 κύπελλα (1607-12, 1617). 1 κύλικα (1613). 3 φιάλες (1614, 1618-9). 7 πιθοειδή (1615, 1621-6). 1 πρόχους (1620). 1 υποστατό (1627). 4 λίθινα εργαλεία (S 46-S 49). Οστά και Όστρεα	Πλάκες στη ΒΑ γωνία, δίπλα βρέθηκαν τα εργαλεία		ΥΜ ΙΙΒ			Περιστασιακός χώρος τροφοκατανάλωσης και επεξεργασίας της τροφής	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 92-3, fig. 60, pl. 41 Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 229.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXXVI										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. 4 'του(Σπιτιού με το σωληνωτό σκεύος')	Στο δάπεδο	1653 (C5)	Πύραυνο	II	Σχεδόν ακέραια	Ύψ. 7.2, Δ. σώμ. 18.5, βάσ. 8.3	Χονδροειδής ερυθρός	
				1654 (C45)	Χύτρα	Ιβ	Σχεδόν ακέραια	Μέγ. σωζ. ύψ. 52.5, Δ. χείλ. 23.5, βάσ. 21	Χονδροειδής ερυθρός	Κάθετη εγχάραξη στη κορυφή του ποδιού
				1655 (C104)	Χύτρα	ΙΙβ	Σχεδόν ακέραια με αποτύπωμα λαβής	Μέγ. σωζ. ύψ. 34, Δ. χείλ. 16, βάσ. 15.5	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΣ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜ-ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
1654-1655: έντονα ίχνη φωτιάς στα πόδια και εξωτ.			3 κύπελλα (1651, 1657-8). 1 φιάλη (1656). Σωληνωτό σκεύος (1652). 2 λίθινα εργαλεία (S 856, S855). 1 σπασμένη λεπίδα μαχαριού δίπλα στο θρανίο	1 θρανίο. 1 μεγάλη λίθινη πλάκα στη ΝΔ γωνία πιθανόν χρησίμευε για κάθισμα. Χτιστή και περιμετρικά κλειστή κατασκευή πάνω στην οποία βρέθηκε το πύραυνο		ΥΜ ΙΙΒ	Ως προς τη χρήση του χώρου παράλληλα έχουμε από Χανιά και Κύπρο		Η κεραμική αποτελεί σύνολο σκευών που συνδέονται με ένα μικρό ιερό.	Δεν βρέθηκε εστία ή ίχνη φωτιάς
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Watrous 1992, 95-6, fig. 62, pl. 42' Shaw & Shaw 1995, 226-9, Vol. I, Part 2.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXXVII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ			ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. 5 'της Οικίας με το σωληνωτό σκεύος'	Στο δάπεδο	1663 (C1179)	Χύτρα	I	Σχεδόν ακέραιο, λείπουν τα πόδια	Μέγ. σωζ. ύψ. 28.2, Δ. χείλ. 18, βάσ. 13.2	Χονδροειδής ερυθρός, εξομαλ. επιφ. εσωτ., τραχιά εξωτ.	
				1664 (C998)	Χύτρα	II	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 13.2, Δ. χείλ. 14.9, βάσ. 13.2	Χονδροειδής ερυθρός	
				1670 (C967)	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ.	Μέγ. σωζ. ύψ. 19.6, Δ. χείλ. 58	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ						ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ		
ΕΥΡΗΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΆΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
			4 κύπελλα (1659, 1665-7). 1 λεκάνη (1660). 1 αμφορέας (1661). 1 πρόχους (1662). 1 φιάλη (1668). 1 πιθοειδής (1669). εισηγμένες φιάλες από Μυκήνες (1671). Ιταλία (1672). Λίθ. εργαλεία: (S 267- S 268, S 475). Λίθ. πλάκα S 578 σταμνοστάτη). Όστά και όστρεα (μέσα στη στάχτη)	1 χτιστή και περιμετρικά κλειστή κατασκευή (μέσα βρέθηκαν τα 2 εργαλεία (267-S268 και η χύτρα 1663. 1 χτιστή, κλειστή στις τρεις πλευρές κατασκευή χρησιμοποιήθηκε ως εστία (στάχτες βρέθηκαν δίπλα, πιθανόν καθαρίστηκε πριν εγκαταλειφθεί το Δωμ.). 1 χτιστή εστία στη Δ πλευρά (εσωτ. καμένο ερυθρό στρώμα) δίπλα της 2 πλάκες πιθανόν ως κάθισμα, σχετίζεται με τη χύτρα (1664)		ΥΜ IIIΒ			Η κεραμική παραπέμπει σε μεγάλο χώρο εργασίας με διάφορες δραστηριότητες με την πιο εμφανή αυτή της τροφοπαρασκευής. Ο Shaw παρατηρεί πως το είδος των εστιών περιορίζει τη μαγειρική σε ένα συγκεκριμένο τρόπο που πρέπει να ερευνηθεί.	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Watrous 1992, 97, fig. 63, pl. 43 Shaw & Shaw 1995, 230-2 Vol. I, Part 2.								

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXXVIII										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου Ν παράλια ζώνη Ν ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δομ. 019	Δάπεδο	1718 (C5171)	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ. χειλ.	Μέγ. σωζ. Δ. 16.5, Δ. χειλ. 40	Χονδροειδής ερυθρός	
				1719 (C5172)	Λοπάδα	I	Τμηματικά σωζ. χειλ.	Μέγ. σωζ. Δ. 10.3, Δ. χειλ. 40	Χονδροειδής ερυθρός. Εξομαλυσμένη επιφ. εσωτ	
				1728 (C2164)	Χύτρα		Τμηματικά σωζ. χειλ.	Μέγ. σωζ. Δ. 10.3, Δ. χειλ. 35, πλάχ. 1.2	Χονδροειδής ερυθρός	
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΕΣ							ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
ΕΥΡΗΜ-ΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
1718: Ίχνη φωτιάς εσωτ. και εξωτ. 1728: ίχνη φωτιάς εξωτ.			8 κύπελλα (1699-1707). 2 κύλικες (1708-9). 2 φιάλες (1710, 1712). 1 πρόχους (1711). 2 κρατήρες (1714-5). 1 αμφορέας (1716). 1 πιθοειδές (1717). 1 πώμα (1720). Εισηγμένα: Ιταλία 2 κύπελλα (1723-4). 2 κλειστά αγγεία (1721- 2). 1 φιάλη (1725). 2 πιθοειδή (1726-7)			ΥΜ ΠΙΒ			Χώρος τροφοπαρασκευής	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			Watrous 1992, 99-100, fig. 64, pl. 44 Shaw & Shaw 1995, 62, Vol. I, Part 2.							

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ LXXIX										
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ				ΑΓΓΕΙΟ		ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΓΚΑΤΑΣΤ Α-ΣΗ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΣΗ	ΑΚ	ΕΙΔΟΣ	ΤΥΠΟΣ/ ΥΠΟΤΥΠΟΣ	ΜΟΡΦΗ/ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΗΛΟΣ	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
Νομός Ηρακλείου N παράλια ζώνη N ακτή πεδιάδας της Μεσσαράς	Κομμός, Κεντρική Κλιτύς	Δωμ. 53		C 1736	Χύτρα	I				
ΙΧΝΗ ΧΡΗΣΗΣ		ΣΥΝΑΦΕΙΣ					ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ			
ΕΥΡΗΜ -ΑΙΑ	ΧΩΡΟΣ	ΑΛΛΑ	ΚΙΝΗΤΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ	ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡ. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
	Ίχνη φωτιάς δυτικά του αγγείου, πιθανόν εστία					ΥΜ ΙΙΙ Β			Παρόμοιο με 1654 (C45) και 1663 (C1179)	Δεν έχει πάρει ΑΚ στη δημοσίευση, αναφέρεται ως εύρημα στην περιγραφή του Δωμ. Σημαντικό στοιχείο ότι στο Δωμ. 53 αποδίδεται χρήση τροφοπαρασκευής
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		Shaw & Shaw, 1995. 62, Vol. I, Part 2.								

IV. ΟΙΚΙΑΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΦΩΤΙΑ ΣΤΟΝ ΠΜ Η ΜΥΡΤΟ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΜΜ-ΥΜ ΚΟΜΜΟ

Στον ΠΜ οικισμό του Μύρτου Φούρνου Κορυφή απαντώνται τρεις τύποι εστιών (Εικ. 43). Ο πρώτος περιλαμβάνει τις λακοειδείς εστίες, δηλαδή κοιλότητες για τη φωτιά στο δάπεδο ή στον φυσικό βράχο, όπως αυτές στους Τομείς 15, 31, 44 και στα Δωμάτια 57 και 88³¹. Οι πρώτες τρεις χρησιμοποιούνταν και για την αποθήκευση σκευών³² - μια πρακτική που υπάρχει ακόμη στις μέρες μας, παρόλη την τεχνολογική εξέλιξη: όταν δεν χρησιμοποιούμε την κουζίνα μας, αποθηκεύουμε στο εσωτερικό της διάφορα σκεύη όπως ταψιά, τηγάνια κ.λπ. Μόνο οι εστίες που βρέθηκαν στα Δωμάτια 57 (ΔΕΛΤΙΟ XIV) και 88 (ΔΕΛΤΙΟ XXIII) χρησιμοποιήθηκαν με βεβαιότητα ως τέτοιες³³. Ο δεύτερος τύπος αντιστοιχεί στη χτιστή εστία που είναι κάποτε υπερυψωμένη σε κρηπίδα ή φούρνο, όπως η δομή στο Δωμάτιο 20 (ΔΕΛΤΙΟ V) στο Β τοίχο, την οποία καλύπτει το ήμισυ πίθου που την κάνει να μοιάζει με φούρνο³⁴. Μια εστία βρίσκεται ανάμεσα σε δυο χαμηλά θρανία-στον Α τοίχο του Δωματίου 89 (ΔΕΛΤΙΟ XXIV)³⁵. Ο τρίτος τύπος είναι αυτός της ελεύθερης εστίας στην επιφάνεια του εδάφους, που επιβεβαιώνεται από τα ίχνη καύσης και τις στάχτες.

Στον ΜΜ Κομμό ανιχνεύθηκαν τα κατάλοιπα μόνο μιας ελεύθερης εστίας στο δάπεδο (Δωμάτιο 15, ΔΕΛΤΙΟ XXXIII)³⁶. Χτιστές εστίες δεν σώθηκαν ή δεν βρέθηκαν ή δεν ήταν ακόμη σε χρήση εκείνη την περίοδο³⁷. Αυτή η υποτιθέμενη απουσία οφείλεται εν πολλοίς, σύμφωνα με την P. Muhly, στην έλλειψη προσοχής των ανασκαφών για τις χτιστές εστίες και στη συχνή παρερμηνεία τους, κυρίως μετά την υπόθεση του Evans ότι οι μόνιμες εστίες έπαψαν να χρησιμοποιούνται στο τέλος της Νεολιθικής περιόδου και αντικαταστάθηκαν από φορητές, τριποδικές και άλλες εστίες³⁸.

Για παράδειγμα, στη Φαιστό πύραυλα που βρέθηκαν μέσα σε χτιστές εστίες θεωρήθηκαν μέχρι και πρόσφατα τράπεζες προσφορών ή υποστατά, ενώ οι παραλληλόγραμμες πήλινες εστίες-δίσκοι συνδέονται ακόμα με θυσιαστική σκευή³⁹.

Στον ΥΜ I Κομμό υπάρχουν χτιστές εστίες στο Δωμάτιο 6 (ΔΕΛΤΙΟ LXXV)⁴⁰, στην Κορυφή του Λόφου, με μορφή παραλληλεπίπεδης κρηπίδας από μικρές πλάκες δίπλα στον τοίχο. Ενώ στο Δωμάτιο 2 της Βόρειας Οικίας και στο Δωμάτιο 17α της 'Οικίας του Ληνού', μικρές πέτρες όριζαν περιορισμένη ζώνη φωτιάς στο δάπεδο, στο κέντρο των χώρων⁴¹ - στη μια περίπτωση η εστία βρισκόταν δίπλα στη βάση κολώνας.

Στην ΥΜ III περίοδο, οι εστίες διαμορφώνονται συνήθως από τρεις πλακοειδείς λίθους σε σχήμα Π και είναι γωνιακές. Μια τέτοια κατασκευή στη ΒΔ γωνία του Δωματίου N16 της Βόρειας Οικίας σώζει καμπυλούμενο στρώμα πηλού που κάλυπτε το άνω τμήμα της δημιουργώντας ένα είδους θόλου (Εικ. 44), εστίες αυτού του τύπου ερμηνεύθηκαν ως φούρνοι⁴².

³¹Warren 1972, 259.

³²Οπ.π., 81.

³³Οπ.π., 82.

³⁴Οπ.π., 35.

³⁵Οπ.π., 82.

³⁶Shaw & Shaw 1996, 144-5.

³⁷Muhly 1984, 107-22.

³⁸PM II, 2, 20.

³⁹Shaw 1990, 231-54

⁴⁰Shaw & Shaw 1996, 229.

⁴¹Shaw & Shaw 1996, pls 2.47, 2.50. 48-9.

⁴²Shaw 1990, 231-254

Εστίες σε σχήμα Π βρέθηκαν στην Κορυφή του Λόφου όσο και στην Κεντρική Κλιτύ. Στα ίδια δωμάτια εντοπίζονται συχνά παρόμοιες δομές με τρεις όρθιες πλάκες τοποθετημένες κάθετα σε σχήμα Π, χωρίς όμως κανένα ίχνος καύσης. Πρόκειται μάλλον για μικρούς χώρους για την αποθήκευση οικοσκευής. Σε αυτή την περίπτωση οι κατασκευές χρησιμοποιούνταν ως μικροί αποθηκευτικοί χώροι της οικοσκευής του δωματίου. Ένα τέτοιο παράδειγμα έχουμε από το Δωμάτιο 5 της ‘Οικίας με το Σωληνωτό Σκεύος’, ενώ μια τριποδική χύτρα (C 1179, Εικ. 45) βρέθηκε μέσα σε μια τέτοια κατασκευή⁴³. Στον Κομμό ανιχνεύτηκαν και αρκετές ελεύθερες εστίες στο δάπεδο, για παράδειγμα στην Αυλή 21, (ΔΕΛΤΙΟ LVII) και στο Δωμάτιο 012 (ΔΕΛΤΙΟ LXI).

⁴³Shaw 1990, 231-254

V. ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡΙΚΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΠΥΡΙΜΑΧΩΝ ΑΓΓΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΜΥΡΤΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΜΜΟ

Αρχαιομετρία ονομάζεται η μελέτη αρχαίων ανόργανων και οργανικών υλικών με φυσικοχημικές εργαστηριακές μεθόδους που για την κεραμική θέτουν ως στόχο τον χαρακτηρισμό των ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων της σύστασης και της δομής των πηλών⁴⁴. Οι αναλύσεις οργανικών υλικών (δηλ. καταλοίπων) έχουν ως στόχο τη διερεύνηση του περιεχομένου των αγγείων

Οι βασικές αρχαιομετρικές μέθοδοι είναι: α) η Νετρονική Ενεργοποίηση (NAA), β) η Περίθλασιμετρία των ακτινών -X (XRD), γ) η Φασματοσκοπία φθορισμού ακτινών -X (XRF), δ) η Ηλεκτρική μικροσκοπία σάρωσης (SEM) και ε) η Πετρογραφική μικροσκοπία. Αυτές στοχεύουν στον εντοπισμό της προέλευσης και της σύστασης των κεραμικών υλών και στη διερεύνηση των τεχνολογικών χαρακτηριστικών των αγγείων, καθώς και προτύπων στην παραγωγή, την κατανάλωση και τη διακίνησή τους. Οι αρχαιομετρικές αναλύσεις στον Αιγαιακό χώρο έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο τα τελευταία 20 χρόνια παρέχοντας πληθώρα πληροφοριών στις αρχαιολογικές μελέτες⁴⁵.

Από την εγκατάσταση του Μύρτου έχουν εξεταστεί 370 αγγεία που ήταν σε χρήση όταν καταστράφηκε ο οικισμός. Η πετρογραφική ανάλυση των πηλών έδειξε ότι το 96% αυτών ανήκει σε τρεις κεραμικές παραδόσεις. Το 47% των αγγείων ήταν ως προς τη σύστασή τους συμβατά με τη γεωλογία της ευρύτερης περιοχής του Μύρτου (κεραμικές ύλες νότιας ακτής) όπως έδειξε η σχετική γεωλογική δειγματοληψία⁴⁶. Το 49% με τη Ν πλευρά του κόλπου του Μιραμπέλλου.

Για τα αγγεία που προορίζονταν για τη φωτιά χρησιμοποιήθηκε αποκλειστικά μη ασβεστιούχος πηλός από πηγή στη γειτονική ενδοχώρα, τρία χιλιόμετρα Δ του Μυρτου, και η όπτησή του έγινε σε ουδέτερη ατμόσφαιρα κάτω των 750° C. Μαγειρικά αγγεία υπάρχουν και στην άλλη κεραμική ύλη, αυτή με τα γρανοδιοριστικά εγκλείσματα που προέρχονται από την περιοχή του Μιραμπέλλου (Γουρνια-Καλό χωριό), επίσης κατασκευασμένα με μη ασβεστιούχους αργίλους και ψημένα σε χαμηλές θερμοκρασίες, 750-850° C⁴⁷

Εξάλλου, σύμφωνα με τους ειδικούς, οι διαφορετικοί πηλοί παραπέμπουν συχνά σε διαφορετικά χαρακτηριστικά που αφορούν τη μορφολογία των αγγείων, όπως δείχνουν καλά οι πρόχοι από τον οικισμό και ως ένα βαθμό και τα πυρίμαχα που μελετούμε. Για παράδειγμα, το καμπυλούμενο τοίχωμα που έχουν μερικοί μαγειρικοί δίσκοι είναι κοινό και στους δύο τύπους πηλών, δηλαδή αυτούς της Ν κρητικής ακτής και στους πηλούς που προέχονται από το νότιο άκρο του Μιραμπέλλου, ενώ το γωνιούμενο σώμα συνδυάζεται μόνο με την τεχνολογική παράδοση του πηλού της ακτής⁴⁸. Η χρήση του μη ασβεστιούχου πηλού, όπτηση σε χαμηλές θερμοκρασίες και η υιοθέτηση κοινών κατασκευαστικών τεχνικών, όπως η χρήση καλουπιών για την κατασκευή των δίσκων, αποτελούν στοιχεία που συνδέουν τα μαγειρικά σκεύη στη νότια Κρήτη κατά την ΠΜ ΙΙ περίοδο. Να θυμηθούμε εδώ ότι στον Κομμό συναντάμε πολύ συχνά ίχνη ψάθας στη βάση των λοπάδων, που πιθανόν κατασκευάζονταν σε ψάθινο καλούπι.

⁴⁴ Νοδάρου 2010, 72.

⁴⁵ Ο.π. π., 72-5.

⁴⁶ Whitelaw κ.ά. 1997, 268

⁴⁷ Ο.π. π., 270

⁴⁸ Ο.π. πίν. CIV.

Στον Κομμό, σημαντικές πληροφορίες αντλούνται από τη μελέτη των αγγείων και του ΥΜ Ι κλιβάνου⁴⁹. Συγκεκριμένα οι πετρογραφικές αναλύσεις των αγγείων που χρονολογούνται σε αυτή την περίοδο έδειξαν ότι αυτά έχουν κατασκευαστεί από ένα κοινό μίγμα ασβεστιούχου και μη ασβεστιούχου αργίλου που είναι γνωστό σε όλη τη Μεσαρά. Πηγές του μίγματος είναι οι Νεογενείς αποθέσεις ασβεστιούχου αργίλου και οι ερυθρωπές αλλουβιακές αποθέσεις που είναι συχνές στην περιοχή του Κομμού και στην ευρύτερη πεδιάδα έως τους πρόποδες των Αστερουσίων. Οι σχιστόλιθοι, οφιόλιθοι και τα άλλα πετρώματα που χρησιμοποιήθηκαν ως προσμίξεις, ανιχνεύονται στους πρόποδες των Αστερουσίων και του Ψηλορείτη, ενώ κόκκοι άμμου κάνουν το μίγμα πιο ανθεκτικό στις θερμοκρασίες όπτησης⁵⁰. Η τεχνολογική αυτή πρακτική είναι χαρακτηριστική στην κεραμική της Μεσαράς σε όλη την Εποχή του Χαλκού, όπως δείχνουν και τα ευρήματα του ΥΜ κεραμικού κλιβάνου της Αγίας Τριάδας.

Η έρευνα του κλιβάνου στον Κομμό έδειξε ότι από τις συνάφειές του απουσιάζουν εντελώς τα αγγεία για τη φωτιά και φαίνεται ότι δεν είχε χρησιμοποιηθεί ποτέ για την όπτηση τέτοιων αγγείων. Το γεγονός αυτό είναι παράδοξο αφού ο ίδιος κλίβανος χρησιμοποιήθηκε για την όπτηση οικιακής κυρίως σκευής. Αποτελεί συγχρόνως μια σημαντική ένδειξη για την πιο εξειδικευμένη παραγωγή της σκευής που προοριζόταν για τη φωτιά, η οποία χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση.

⁴⁹ Shaw κ.ά. 2001.

⁵⁰ Όπ.π. 118-20.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τη μελέτη που προηγήθηκε προκύπτει ότι τα αγγεία και σκεύη που προορίζονταν για τη φωτιά έχουν γενικά μια πολύ συντηρητική μορφολογική εξέλιξη. Από την εγκατάσταση του Μύρτου Φούρνου Κορυφή μελετήθηκαν περίπου 30 χύτρες. 10 από αυτές ανήκουν στον υποτύπο Ιβ και οι υπόλοιπες στον υποτύπο ΙΙβ.

Από την εγκατάσταση του Κομμίου μελετήθηκαν συνολικά 86 χύτρες, 47 από τη ΜΜ και 39 από την ΥΜ περίοδο. Οι χύτρες κατατάσσονται σε δύο τύπους, τον Α και τον Β τύπο⁵¹. Οι χύτρες του τύπου Α έχουν βαθύ σώμα με τοίχωμα σε σχήμα S, εξωνεύον χείλος, επίπεδη ή ελαφρώς καμπυλούμενη βάση και τρία πόδια. Φέρουν συνήθως δύο λαβές στον ώμο. Το μέγεθός τους ποικίλλει, με διάμετρο χείλους μεταξύ 10 και 25 εκ. Αυτός ο τύπος είναι πιο διαδεδομένος κατά την ΥΜ ΙΙΙ περίοδο.

Οι χύτρες που εγγράφονται στον τύπο Β έχουν πιο κάθετο τοίχωμα, πλατύτερο στόμιο, με διάμετρο χείλους που καμιά φορά ξεπερνά τα 30 εκ., έχουν πρόχυση και, απέναντι, ένα κομβίοσχημο τένοντα. Αυτός ο τύπος είναι πιο διαδεδομένος κατά τη ΜΜ και την ΥΜ Ι περίοδο. Ωστόσο, και στους δυο τύπους οι λαβές είναι κυκλικής διατομής και συνήθως οριζόντιες αντί για κάθετες. Οι επιφάνειες είναι κατά κανόνα εξομαλυμένες, αλειφόμενες με ροδόχρωμο αλοίφωμα και συχνά στιλβωμένες. Όσον αφορά τη διακόσμηση, ελάχιστα πόδια φέρουν κάθετη ταινία με σχοινοειδή διακόσμηση, μερικά δύο εμπιέσεις δακτύλων, και κάποια κάθετες εγχαράξεις.

Μια χρονολογική εξέλιξη μπορεί κανείς να διακρίνει στο σχήμα των ποδιών. Στον ΠΜ Μύρτο και στον πρώιμο ΜΜ Κομμό (C 554, ΔΕΛΤΙΟ XXVII) τα πόδια είναι λεπτά με ελλειπτική διατομή. Παχύτερα πόδια εμφανίζονται αμέσως την επόμενη ΜΜ ΙΒ/ΙΙ (C 845), στην ύστερη ΜΜ και στην πρώιμη ΥΜ περίοδο, όταν τα λεπτά πόδια ελλειπτικής τομής σπανίζουν, ενώ τα χονδρά ελλειπτικά (C 885) συνυπάρχουν με τα σχεδόν κυκλικής και κυκλικής διατομής (C 950, ΔΕΛΤΙΟ XLVIII, C 1058). Ένα άλλο στοιχείο ενδεικτικό χρονολογικής εξέλιξης είναι το χείλος των χυτρών. Στα ΠΜ αγγεία τα χείλη είναι κάθετα. Ενώ στον Τύπο Α, στον ΜΜ Κομμό είναι ελαφρά εξωνεύοντα (C 555, ΔΕΛΤΙΟ XXVII) και στην ΥΜ Ι-ΙΙ εγκατάσταση πιο έντονα εξωνεύοντα σε διάφορες παραλλαγές (C 878, C 882, ΔΕΛΤΙΟ LIII, C 897). Λιγότερη ποικιλία βρίσκουμε στην ΥΜ ΙΙΒ, όταν το χείλος είναι κατά κανόνα μεγάλο και έντονα εξωνεύον. Οι χύτρες του τύπου Β δεν εμφανίζουν διαφοροποιήσεις στον χρόνο. Υπερέχουν ποσοτικά εκείνων του τύπου Α στην ΥΜ Ι και φέρουν συνήθως ελαφρώς εξωνεύον χείλος, μερικές φορές κυρτούμενο και παχύ (C816, ΔΕΛΤΙΟ L, C 929, ΔΕΛΤΙΟ XLVIII, C 150, C 985).

23 λοπάδες μελετήθηκαν από τη θέση του Μύρτου Φούρνου Κορυφή. Όλες ανήκουν στον τύπο Ι και 2 στον υποτύπο Ιβ. Από την εγκατάσταση του Κομμίου μελετήθηκαν συνολικά 57 λοπάδες, 28 από τη ΜΜ και 29 από την ΥΜ περίοδο. Οι λοπάδες και οι δίσκοι, εξελίσσονται ελάχιστα. Οι λοπάδες έχουν παχύ άνω και πολύ λεπτό κάτω σώμα, με καμπυλούμενη συνήθως βάση, τόσο λεπτή που δεν έχει βρεθεί κανένα ακέραιο δείγμα. Μερικές λοπάδες φέρουν μεγάλη ανοιχτή πρόχυση, ενώ η διαμόρφωση του χείλους, που είναι ελαφρώς εξωνεύον, διευκολύνει φαίνεται τη μεταφορά τους και γι' αυτό δεν φέρουν λαβές⁵². Το εσωτερικό τους είναι συνήθως εξομαλυμένο ή αλοιφωμένο και στιλβωμένο, ενώ η εξωτερική επιφάνεια είναι πάντα τραχιά. Είναι πολύ πιθανόν για την κατασκευή τους να χρησιμοποιήθηκε καλούπι - ίσως μια καμπυλωτή πήλινη λοπάδα ή ένα ψάθινο καλούπι.

⁵¹ Betancourt 1980, 3.

⁵² Εκτός από ένα δείγμα που φέρει δύο κοιλότητες προφανώς για τη μεταφορά του

Από την εγκατάσταση του Μύρτου Φούρνου Κορυφή μελετήθηκαν συνολικά 8 μαγειρικοί δίσκοι. Οι 7 ανήκουν στον τύπο II και 1 στον τύπο I. Οι μαγειρικοί δίσκοι είναι λιγότερο συχνοί συγκριτικά με τα δύο προηγούμενα σκεύη και εμφανίζονται σε πολλές παραλλαγές. Συνολικά από τον Κομμό μελετήθηκαν 23 δίσκοι, 13 από τη MM περίοδο και 10 από την YM περίοδο. Έχουν επίπεδη βάση, πιο παχιά από αυτή των λοπάδων και τρία πόδια (C 485, C 697⁵³). Οι λαβές τους είναι κομβιόσχημες (C 532, C 494, ΔΕΛΤΙΟ LXXII, Εικ. 45) ή έχουν κυκλική διατομή (C 673 ΔΕΛΤΙΟ LXXI, C 697) και τοποθετούνται οριζόντια ή κάθετα ξεκινώντας από το χείλος. Το εσωτερικό και το χείλος τους είναι συχνά αλοιφωμένα και στιλβωμένα ή μόνο εξομαλυσμένα.

Τα πύραυλα είναι σπανιότερα. Αυτά του Μύρτου δεν διαφέρουν σημαντικά ως προς τη μορφή τους (P314-P317, ΔΕΛΤΙΑ XVIII, IX, XXV, XXI). Συνολικά μελετήθηκαν 4 και όλοι ανήκουν στον τύπο II. Από τον Κομμό μελετήθηκαν συνολικά 5 πύραυλα: ένα από τη MM και τρία από την YM περίοδο, εκ των οποίων ένα δείγμα της YMIII A2-B1 έχει πρόχυση (950, ΔΕΛΤΙΟ LXIV). Κανένα από τα σκεύη που μελετήθηκαν δεν φέρει πόδια. Τα πύραυλα κατατάσσονται γενικά σε τρεις τύπους (I-III)⁵⁴, που αναγνωρίζονται κυρίως στα στρώματα της MM II-YM I περιόδου στην Κρήτη. Συνεπώς, και στην περίπτωση των πυραύλων η εξέλιξη είναι δυσδιάκριτη, είτε γιατί ο αριθμός τους είναι πολύ μικρός, είτε γιατί δεν έχουν τύχει συστηματικής μελέτης.

Η μορφολογική προσέγγιση των αγγείων και σκευών για τη φωτιά παρέχει σημαντικές πληροφορίες για τους τρόπους με τους οποίους μαγείρευαν οι άνθρωποι στον Μύρτο και στον Κομμό⁵⁵. Μέσα από τη διαχρονική μας εμπειρία και εθνογραφικές αναλογίες οδηγούν σε κάποιες υποθέσεις για ένα καταρχήν «συνταγολόγιο» τους.

Να θυμηθούμε ότι τα αγγεία από μαγειρικούς πηλούς δεν συνδέονται αποκλειστικά με το μαγείρεμα φαγητού⁵⁶. Όπως είδαμε, χρησιμοποιήθηκαν επίσης σε βιοτεχνικές συνάψεις, όπως η εριουργία και η μεταλλουργία, καθώς και για την επεξεργασία της τροφής και την παρασκευή διατροφικών ειδών, τη ζύμωση σταφυλιών και άλλων ίσως φρούτων για την παραγωγή κρασιού⁵⁷, αλλά και τη συντήρηση πριν από την αποθήκευση, κυρίως το κάπνισμα, το πάστωμα και γενικά την αποξήρανση⁵⁸.

Οι τριποδικές χύτρες είναι αναμφίβολα τα πιο διαδεδομένα μαγειρικά σκεύη στην Κρήτη⁵⁹ αλλά και στον υπόλοιπο αιγαιακό χώρο⁶⁰ την Εποχή του Χαλκού. Υπερισχύουν αριθμητικά όλων των άλλων αγγείων που προορίζονται για τη φωτιά. Πού οφείλεται αυτή η προτίμηση; Πρόκειται για ένα ευέλικτο αγγείο και εύκολο στην κατασκευή του. Οι τριποδικές χύτρες μένουν σταθερές ακόμα και σε ανώμαλες επιφάνειες και δεν απαιτούν χτιστή εστία, αφού μπορούν να τοποθετηθούν κατευθείαν πάνω σε μια πρόχειρη φωτιά, γεγονός που συνεπάγεται και καλύτερη και πιο ομοιόμορφη διάδοση της θερμότητας. Οι χύτρες χωρίς πρόχυση (Υποτύπος Ιβ) είναι κατάλληλες για το βράσιμο⁶¹, αφού το περιεχόμενο τους μπορεί να αφαιρεθεί εύκολα από το υγρό, το οποίο ενδέχεται να χρησιμοποιηθεί ξανά, όπως συμβαίνει διαχρονικά. Σήμερα,

⁵³ Yasur-Landau 2006, 233-49. Έχει παράλληλα από τον Χαλασμένο της Ιεράπετρας,

⁵⁴ Evely 2000, II, 538.

⁵⁵ Παρόμοια προσπάθεια έχει κάνει και ο Yasur-Landau αλλά με έμφαση στα αποτυπώματα καύσης που βρέθηκαν σε αγγεία που προορίζονται για τη φωτιά (Yasur-Landau 2006, 233-49).

⁵⁶ Sophronidou-Tsirtsoni 2007, 247-69.

⁵⁷ Warren 1999, 159-60.

⁵⁸ Cavanagh 2007, 109-22.

⁵⁹ Martlew 1983, 421-4.

⁶⁰ Touchais 2000, 421-31.

⁶¹ Βαλαμώτη 1998, 249-57.

για παράδειγμα, ο ζωμός του κρέατος χρησιμοποιείται και για το συνακόλουθο βράσιμο λαχανικών, οσπρίων, ζυμαρικών κ.λπ.

Οι χύτρες που έχουν έντονα καμπυλούμενο σώμα θα έκλειναν καλά εμποδίζοντας την έξοδο του ατμού και είναι κατάλληλες για φαγητά όπως αυτά που ονομάζουμε 'φαγητά της κατσαρόλας'. Δύο τέτοιες χύτρες βρέθηκαν κλειστές με καπάκι στη θέση τους, σε ΜΜ ΠΑ στρώμα στη Φαιστό (F. 1777), και σε ΥΜ ΙΒ στρώμα στο Παλαίκαστρο (N 120)⁶². Οι χύτρες με πρόχυση (Υποτύπος Ια) δεν δέχονταν καπάκι και ήταν κατάλληλες για φαγητά που χρειάζονται έλεγχο των υγρών συστατικών τους κατά την όπτηση και παρέχουν τη δυνατότητα να αφαιρεί ή να προσθέτει εύκολα κανείς άλλα προϊόντα όποτε χρειάζεται, όπως κατά το τσιγάρισμα και το τηγάνισμα⁶³.

Οι λοπάδες μπορούν εύκολα να τοποθετηθούν μέσα σε φούρνο, όπως το παράδειγμα που βρέθηκε κατά χώρα στο Δωμάτιο 73 στο Καρφί ΔΕΛΤΙΟ⁶⁴. ή σε εστίες-κοιλότητες (π.χ. εκείνες από τα Δωμάτια 57 [ΔΕΛΤΙΟ XIV] και 88 [ΔΕΛΤΙΟ XXIII]) στον Μύρτο· και σε χτιστές εστίες (π.χ. αυτές από το Δωμάτιο 2 της 'Οικίας του Ληνού', το Δωμάτιο 17a (ΔΕΛΤΙΟ LXV) και το Δωμάτιο 6 (ΔΕΛΤΙΟ LXXV)· ή ακόμη και να χρησιμοποιηθούν οι ίδιες ως καπάκι. Πρόκειται για ένα πολυχρηστικό αγγείο για τη φωτιά, λίγο όπως το σημερινό γουόκ, στο οποίο η θερμότητα μεταδίδεται γρήγορα και είναι συνεπώς κατάλληλο για τροφές που δεν χρειάζονται πολλή ώρα ψήσιμο.

Οι μαγειρικοί δίσκοι είναι ρηχοί, με επίπεδο και λεπτό πυθμένα, για αυτό, όπως και οι λοπάδες, δεν βρίσκονται ποτέ ακέραιοι. Όπως προαναφέρθηκε, ο λεπτός πυθμένας εξυπηρετεί τη γρήγορη μετάδοση της θερμότητας στο αγγείο και κατ'επέκταση στο περιεχόμενό του. Θα μπορούσαν να χρησιμοποιούνται όπως τα σημερινά τηγάνια, π.χ. για το τηγάνισμα ψαριών., Είναι επίσης κατάλληλοι για το ψήσιμο άζυμου ψωμιού και παρασκευασμάτων χυλού, όπως είναι οι σημερινές 'κρέπες'.

Για τα πύραυλα η επιστημονική συζήτηση βρίσκεται σε εξέλιξη. Παρουσιάζεται συνοπτικά από τον D. Evely⁶⁵, με βάση την πρώτη συστηματική μελέτη και δημοσίευσή τους από τη Χ. Γεωργίου⁶⁶. Η Γεωργίου βλέπει μια πηγή θερμότητας κάτω ή γύρω από το σκεύος· και λάδι από αρωματικά φυτά ή καρπούς τοποθετημένα στην εσωτερική του κοιλότητα. Η θερμότητα διαπερνούσε έτσι το σώμα, με αποτέλεσμα την απόσταξη των προϊόντων και την παραγωγή αρωματικών ελαίων. Η ερμηνεία αυτή συνάδει με την άποψη του Warren, ο οποίος θεωρεί ότι τα πύραυλα του Μύρτου χρησιμοποιήθηκαν για να ανανεώνουν την ατμόσφαιρα του χώρου στον οποίο βρέθηκαν⁶⁷. Προέρχονται κατά κανόνα από χώρους με τελετουργικό χαρακτήρα (Δωμάτιο 91 [το «Θησαυροφυλάκιο»]⁶⁸ στον Μύρτο (ΔΕΛΤΙΟ XXV), καθώς και το Δωμάτιο 4⁶⁹ (ΔΕΛΤΙΟ LXXVI), την αποθήκη που συνδέεται με ένα μικρό ΥΜ ιερό στον Κομμό)· χώρους συνεστίασης (Δωμάτιο 72⁷⁰, ΔΕΛΤΙΟ XVIII)· χώρους ύπνου όπως το Δωμάτιο N12⁷¹ της «Β Οικίας, (ΔΕΛΤΙΟ LXIV)· την αποθήκη λαδιού (Δωμάτιο 80⁷², ΔΕΛΤΙΟ XXI)· και, σε μια περίπτωση, από βιοτεχνικό χώρο (Δωμάτιο N11 της «Β Οικίας»⁷³, ΔΕΛΤΙΟ LXIII).

⁶² Martlew 1983, 425

⁶³ Martlew 1983, 426

⁶⁴ Οπ. π., 427

⁶⁵ Evely 2000, II, 540

⁶⁶ Georgiou 1980, 123-92

⁶⁷ Warren 1972, 122-3.

⁶⁸ Οπ. π., 84-5, fig. 28· Martlew 1983, 238, 274.

⁶⁹ Watrous 1992, 95-6, fig. 62, pl. 42· Shaw & Shaw 1996, 226-9.

⁷⁰ Οπ. π., 99-100, fig. 64, pl. 44· Shaw & Shaw 1996, 62.

⁷¹ Οπ. π., 55, pl.22· Shaw & Shaw 1996, 49-50.

Μέσα από αυτή την εργασία έγινε μια σύντομη παρουσίαση των βασικών πυρίμαχων αγγείων και σκευών της Εποχής του Χαλκού από τη Νότια Κρήτη, και ειδικά από τον Μύρτο Φούρνου Κορυφή. Αρχικά, το επιθυμητό ήταν να παρουσιαστεί υλικό από περισσότερες θέσεις, όμως αυτό δεν κατέστη εφικτό, εξαιτίας κυρίως του όγκου του σχετικού υλικού και της σπάνης των συστηματικών δημοσιεύσεών του. Έμφαση δόθηκε στις αρχαιολογικές συνάφειες, ώστε να γίνει καλύτερα κατανοητή η χρήση των σκευών που μελετήθηκαν, των οποίων η σπουδαιότητα για την κατανόηση του παρελθόντος θα αναδειχθεί, ελπίζω, καλύτερα με τον χρόνο και τη συνέχιση της έρευνας σε αυτό το πεδίο.

⁷² Warren 1972, 72-5, 123-5, 234, fig. 26, pls. 24B, 25A-B, 27B; Martlew 1983, 236-8; Warren 1999, 142-5, 159-61.

⁷³ Watrous 1992, 55, fig. 38, pl. 22; Shaw & Shaw 1996, 45.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΛΤΙΩΝ

ΑΑ / ΔΕΛΤΙΟ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΧΩΡΟΣ
I	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 5
II	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 10 ('Δωμ. της Υδρίας»)
III	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 17 ("Δωμ. του Πίθου και της Λεκάνης")
IV	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 18
V	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 20 ("Δωμ. της Υπερψωμένης Εστίας")
VI	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 22
VII	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 27
VIII	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 28
IX	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 34
X	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 35
XI	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 36
XII	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 37
XIII	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμάτιο 54 ("Νοτιοανατολική Αποθήκη των Πίθων")
XIV	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 57 ("ΝΑ Κουζίνα")
XV	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 59 ("ΝΑ Δωμ. της λεκάνης")
XVI	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 66
XVII	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 69
XVIII	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 72
XIX	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 77
XX	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 79 ("Μακρύ Δωμ.")
XXI	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 80 ("Δωμ. της Κεντρικής Κατασκευής")
XXII	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 83
XXIII	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 88 ("Δωμ. με το Μακρύ Θρανίο")
XXIV	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 89 ("Δωμ. της Εστίας και του Κρανίου")
XXV	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 91 ("Θησαυροφυλάκιο")
XXVI	Μύρτος Φούρνου Κορυφή	Δωμ. 92 ("Ιερό")
XXVII	Κομμός, Κεντρική κλιτύς	Δοκ. Τομή 11Α (context 5)

XXVIII	Κομμός	Τομή 20B (Context 7)
XXIX	Κομμός	Τομή 20B (Context 10)
XXX	Κομμός	Τομή 20B, (Context 11)
XXXI	Κομμός	Τομή 20B, (Context 12)
XXXII	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά	ΒΑ της Κεντρικής Πλαγιάς
XXXIII	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά	Δωμ. 15
XXXIV	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά	Χώρος 16
XXXV	Κομμός, Περιοχή Ν της Κορυφής του Λόφου	Δωμ. 23
XXXVI	Κομμός	Δωμ. 24
XXXVII	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά	Χώρος 25, “Δωμ. των Πίθων”
XXXVIII	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά	Χώροι 26-27
XXXIX	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά	Δωμ. 28 (1)
XL	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά	Δωμ. 29
XLI	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά	Χώροι 35-36
XLII	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά	Χώροι 35-36
XLIII	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά	Χώρος 38
XLIV	Κομμός, Κορυφή της Πλαγιάς	-Δωμ. ΝΗΤ14 και 15, Δ της Βόρειας Οικίας
XLV	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά	Δωμ. 44 (1)
XLVI	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά	Δωμ. 49
XLVII	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά	Δωμ. 51
XLVIII	Κομμός, Ν περιοχή	Αυλή Α Κτηρίου J (Κτήριο Ν)
XLIX	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά του Λόφου	Β της ‘Οικίας με το Σωληνωτό σκεύος’
L	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Αυλή 013
LI	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Περιοχές 14Α και 15
LII	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. 17
LIII	Κομμός, Ν. Περιοχή	Κτήριο J, sottoscala
LIV	Κομμός, Πλαγιά του Λόφου	Ν της ‘Οικίας με το Σωληνωτό σκεύος’
LV	Κομμός, Πλαγιά του Λόφου	Δωμ. 10
LVI	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. Ν6-8, Βόρεια Οικία
LVII	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Διάδρομος 4-7
LVIII	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Αυλή 21
LIX	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. Ν21, Βόρεια Οικία??
LX	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. 10b, ‘Οικία του Ληνού’
LXI	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά	Δωμ. 30
LXII	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. 012

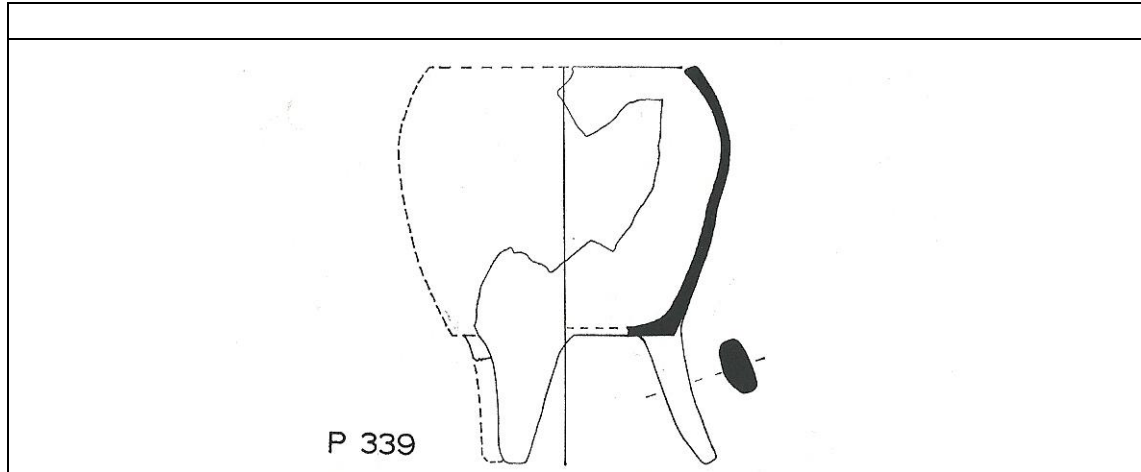
LXIII	Κομμός, Κεντρική Πλαγιά	Χώρος πάνω από τα Δωμ. 35, 38, 39
LXIV	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Χώροι Ν12-13 Βόρεια Οικία
LXV	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Β Οικία, Δωμ. Ν17α
LXVI	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Αυλή 013
LXVII	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. 20
LXVIII	Κομμός, Πλαγιά του Λόφου	Δωμ. 2, 'Οικία με το σωληνωτό σκεύος'
LXIX	Κομμός, Πλαγιά του Λόφου	Δωμ. 3, 'Οικία με το σωληνωτό σκεύος'
LXX	Κομμός, Ν Περιοχή	Κτήριο J
LXXI	Κομμός, Πλαγιά του Λόφου	Αυλή 2
LXXII	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Αυλή Α του Κτηρίου Ν (Κτήριο J)
LXXIII	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. 14b
LXXIV	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. 5, 'Οικία του Ληνού'
LXXV	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. 6
LXXVI	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. 4, 'Οικία με το σωληνωτό σκεύος'
LXXVII	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. 5, 'Οικία με το σωληνωτό σκεύος'
LXXVIII	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. 019
LXXIX	Κομμός, Κορυφή του Λόφου	Δωμ. 53

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

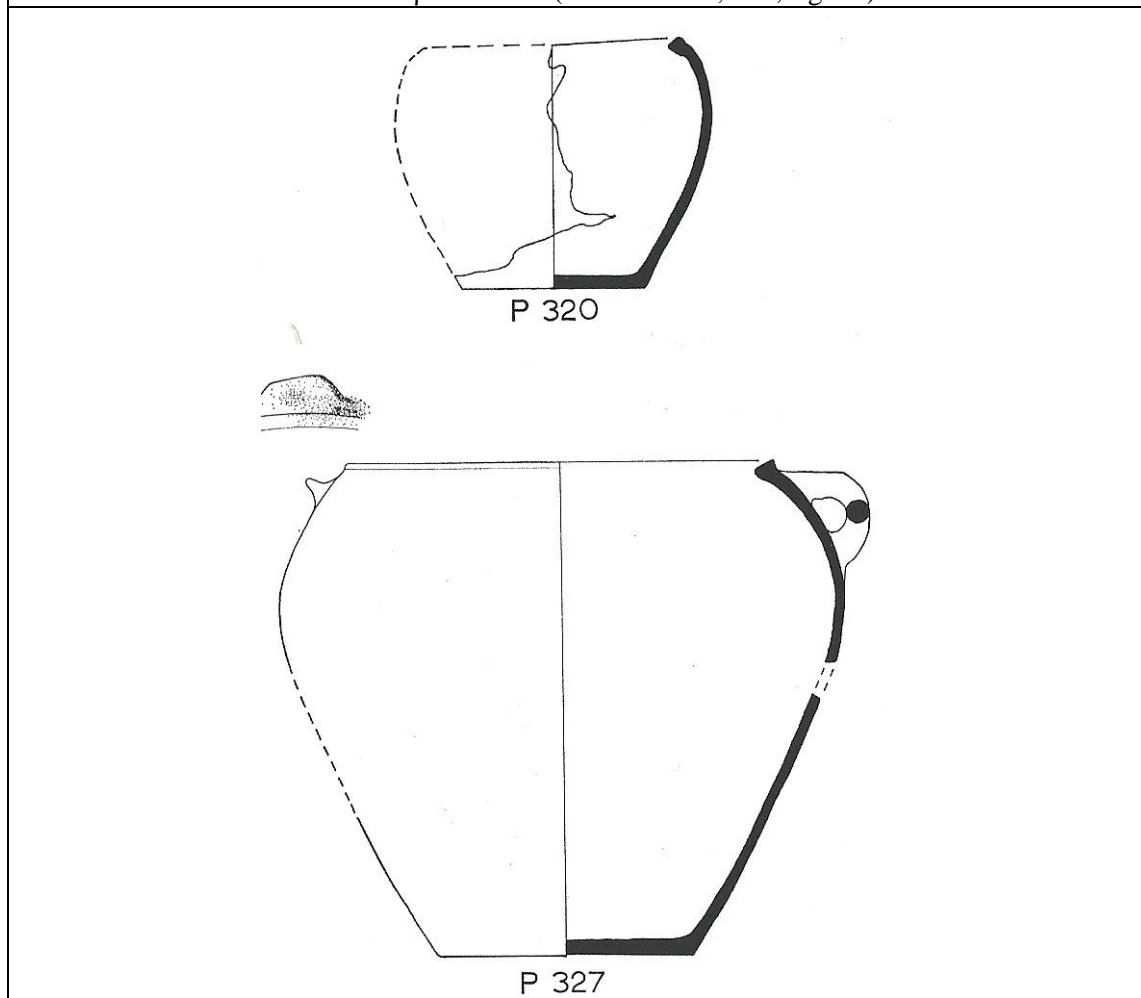
- Αλεξίου Σ., 1980. *Μινωικός Πολιτισμός: με οδηγό των ανακτόρων Κνωσού, Φαιστού, Μαλίων*. Ηράκλειο Κρήτης.
- Βαλαμώτη Σ. Μ., 1998. 'Η επεξεργασία της τροφής κατά τη Νεολιθική και την Εποχή του Χαλκού: τα αρχαιοβοτανικά δεδομένα', Τεχνικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, Αρχαία Ελληνική Τεχνολογία II, Θεσσαλονίκη 249-57.
- Betancourt P., 1980. 'Cooking vessels from Minoan Kommos: A preliminary report', Institute of Archaeology, University of California, Los Angeles.
- Betancourt P., 1985. *The History of Minoan Pottery*, Princeton.
- Betancourt P., 1990. *Kommos II. An Excavation on the South Coast of Crete. The Final Neolithic Through Middle Minoan III Pottery*, Princeton.
- Borgna E., 2000. "Food preparation and ritual activity in LM III C Crete" *Πεπραγμένα του Η' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, Ηράκλειο, 147-59.
- Evans A. J., 1921 (PM I). *The Palace of Minos at Knossos I*, London.
- Evans A. J., 1928 (PM II). *The Palace of Minos at Knossos II. I*. London.
- Evely R.D.G., 2000. Minoan Crafts: Tools and Techniques. Vol. II. *Studies in Mediterranean Archaeology* 92, Göteborg.
- Cavanagh W., 2007. "Food Preservation in Greece During the Late and Final Neolithic Periods", στο C. Mee & J. Renard (eds.), *Cooking up the Past: Food and Culinary Practices in the Neolithic and Bronze Age*, London, 247-69.
- Georgiou, H. S., 1980. "Minoan fireboxes: A study of form and function," *SMEA* 21, 123-92.
- Γεροντάκου Ε., 2000. 'Λεκάνες σε σχήμα σκάφης από τη Ζάκρο', *Πεπραγμένα του Η' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, Ηράκλειο, 211-22.
- Hood S., Warren P., Cadogan G., 1964. 'Travels in Crete, 1962', *BSA* 59, 50-99.
- Kaiser I., "Minoan Miletus: a view from the kitchen", στο R. Laffineyr, E. Greco (eds.), *Emporia. Aegeans in the Central and Eastern Mediterranean, Proceedings of the 10th International Aegean Conference*, Athens, Italian School of Archaeology 14-18 April 2004, *Aegaeum* 25, Liège 2005, 193-97.
- Levi D., Laviosa C., 1979 – 80. "Il forno minoico da vasaio di Agia Triada", *Annuario*, 57-8, 7-47.
- Levi D., 1976. *Festos e la civiltà minoica*, I, Roma.
- Martlew C. H., 1983. *Domestic Coarse Pottery in Bronze Age-Crete*, Dissertation for PhD Department of Classics and Archeology, University of Bristol.
- Martlew H., 1988. "Domestic Coarse Pottery in Bronze Age Crete," στο French, E. B. - Wardle K.A. (eds), *Problems in Greek Prehistory*, Bristol, 421-4.
- Muhly P. M., 1984. "Minoan Hearths", *AJA* 88, 107-22.
- Νοδάρου Ε., 2010. "Ανάλυση Αρχαίας Κεραμικής: Χαρακτηρισμός, Προέλευση, Τεχνολογία", στο Λυριτζής Ι. & Ζαχαριάς Ν. (επιμ.), *ΑΡΧΑΙΟΪΛΙΚΑ*. Αρχαιολογικές, Αρχαιομετρικές και Πολιτισμικές Προσεγγίσεις, Αθήνα, 63-102.

- Popham M.R., 1974. ‘Trial KV (1969), A Middle Minoan Building at Knossos’, *BSA* 69, 181-94.
- Seiradaki M., 1960. ‘Pottery from Karphi’, *BSA* 55, 1-37.
- Shaw J. W., Shaw M. C., 1995. *KOMMOS An Excavation on the South Coast of Crete*, I-IV, Princeton, New Jersey, Princeton University Press.
- Shaw J. W., Shaw M. C., 2006. *Kommos V, The Monumental Minoan Buildings*, Princeton.
- Shaw J.W., Moortel A., Day P.M., Kilikoglou V. (eds) 2001. *A LM IA Ceramic Kiln in South-Central Crete*, Hesperia Supplement 30, Athens.
- Shaw M., 1990. “Late Minoan hearths and ovens at Kommos, Crete,” στο P. Darcque, R. Treuil (eds), *L'habitat égéen préhistorique*, BCH Suppl. 19, Athens, 231-254.
- Sophronidou M., Tsirtsoni Z., 2007. “What are legs for? Vessels with legs in the Neolithic and Early Bronze Age”, στο C. Mee & J. Renard (eds), *Cooking up the Past: Food and Culinary Practices in the Neolithic and Bronze Age*, London, 247-69.
- Tenwolde C., 1992. “Myrtos revisited. The role of relative function of ceramic typologies in Bronze Age Settlement Analysis”, *OJA*, 111, 1-24
- Touchais A. Φ., 2000. “Η τριποδική χύτρα στον αιγαιακό χώρο κατά τη Μέση Χαλκοκρατία: Διάδοση και Σημασία”, *Πεπραγμένα του Θ΄Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, 1996, Α3, Ηράκλειο, 421-36.
- Treuil R., Darcque P., Poursat J.Cl., G. Touchais 1996, *Οι Πολιτισμοί του Αιγαίου*, (ελλην. Μτφρ. Πολυχρονοπούλου Ο. Touchais Α.Φ., Αθήνα.
- Van Effenterre H., 1980. *Les palais de Mallia et la cite minoenne*, Roma.
- Warren P., 1999. “Ο Πρωτομινωικός οικισμός στη Μύρτο-Φούρνου Κορυφή (περ. 2900-2200 π. Χ.). Η ανασκαφική έρευνα”, στο Τζεδάκης Γ., Martlew H.(eds), *Μινωιτών και Μυκηναίων Γεύσεις*, Αθήνα, 142-45.
- Warren P., 1972. *Myrtos: An Early Bronze Age Settlement in Crete*, BSA Suppl. 7, London.
- Whitelaw T.M., 1983. “The settlement at Fournou Korifi Myrtos and aspects of Early Minoan social organisation”, στο O. Krzyszowska & L. Nixon (eds), *Minoan Society, Proceedings of the Cambridge Colloquium 1981*, Bristol, 323-45.
- Whitelaw T.M., Day P., Kiriati E., Kilikoglou V., Wilson D., 1997. “Ceramic production traditions at Myrtos Fournou Korifi”, Laffineur R. & Betancourt P. (eds), *TEXNH, Craftsmen, Craftswomen and Craftsmanship in the Aegean Bronze Age, Proceedings of the 6th International Aegean Conference*, University of Liege 18-21 April 1996, Aegaeum 16, 265-74.
- Yasur-Landau A., 2006. “Halasmeno fagito: Burnt dishes and scorched pots. Some preliminary observations on LMIII C cooking ware”, *Πεπραγμένα του Θ΄Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, Ελούντα, Α1, 1-6 Οκτωβρίου 2001, Ηράκλειο, 233-51.
- Ζάχος Γ. Α., 1998. ‘Μαγειρικά σκεύη από την Κέα. Ονοματολογία- Τυπολογία- Εξέλιξη- Χρονολόγηση’, στο Mendoni L. G., Mazarakis-Ainian A. J. (eds), *Kea-Kythnos: History and Archeology, Μελετήματα 27*, Αθήνα, 517-37.

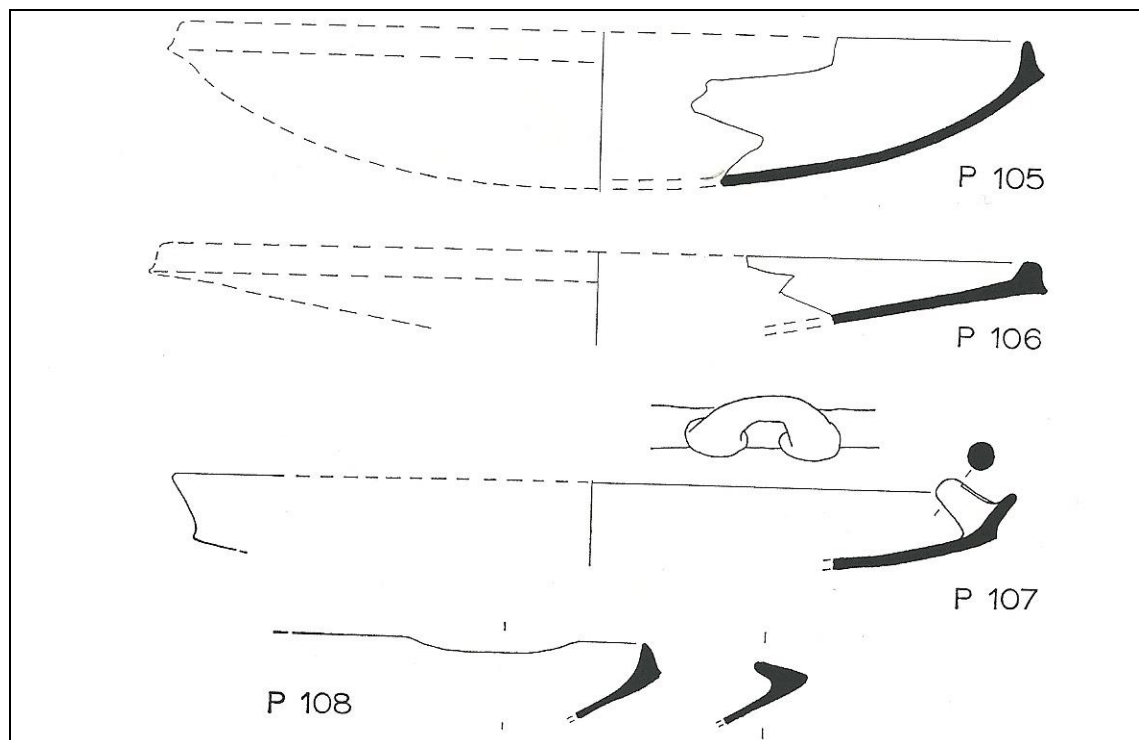
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

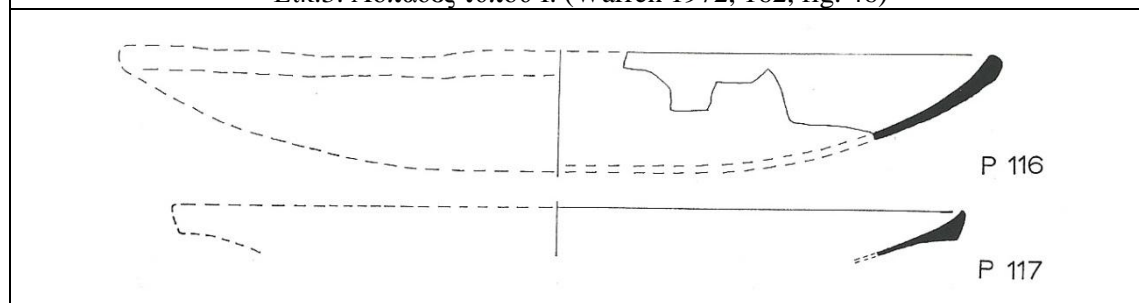
Εικ. 1. Χύτρα τύπου I. (Warren 1972, 178, fig. 62)

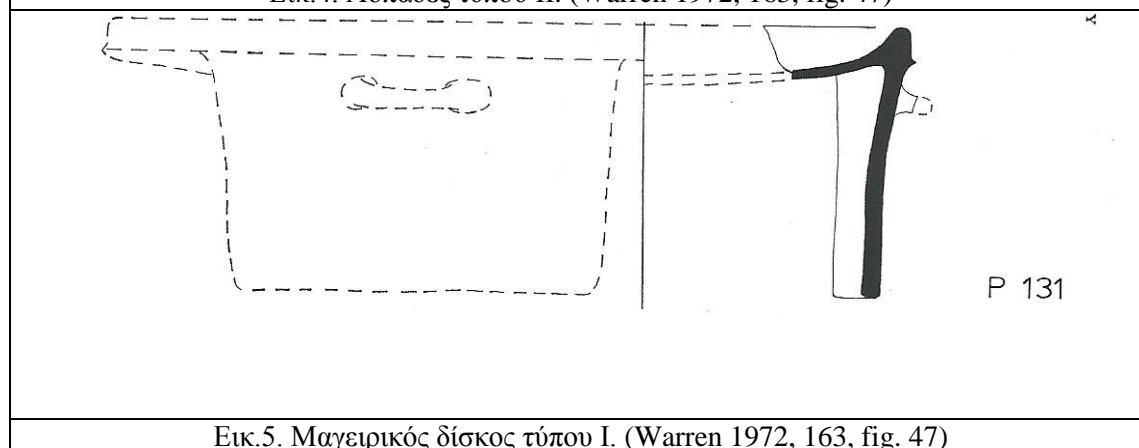
Εικ. 2. Χύτρες τύπου II. (Warren 1972, 176, fig. 60)

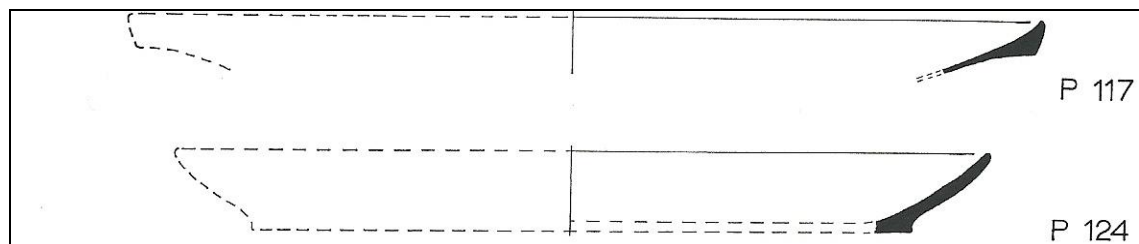
Εικ.3. Λοπάδες τύπου Ι. (Warren 1972, 162, fig. 46)

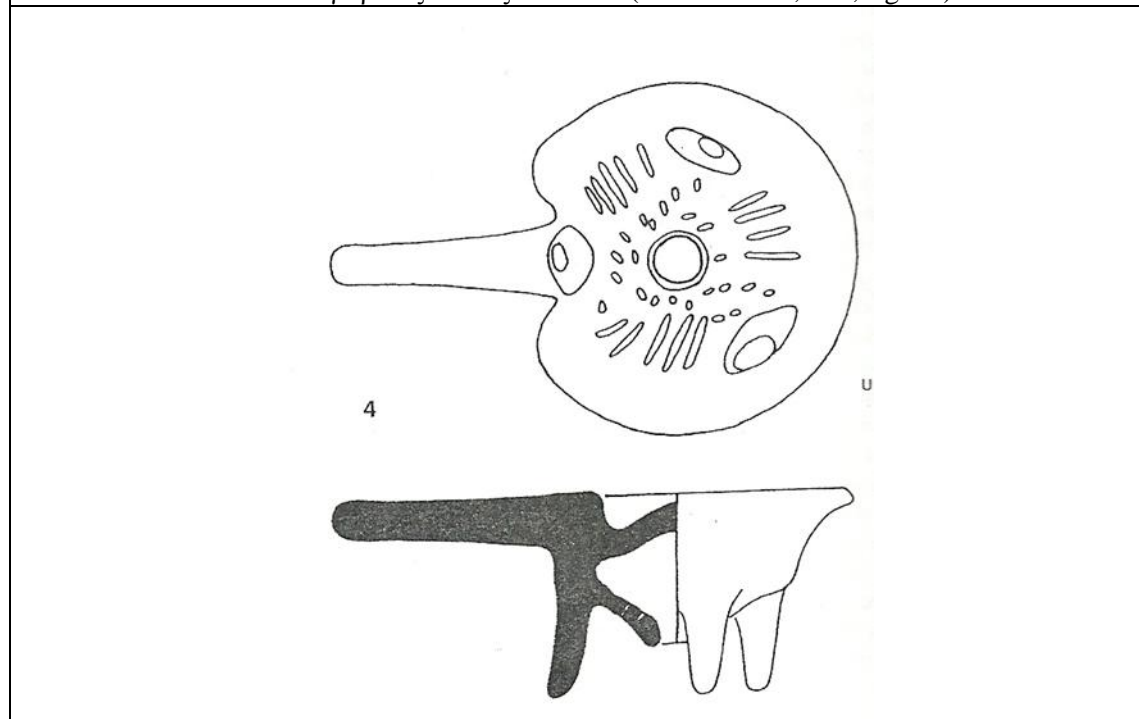
Εικ.4. Λοπάδες τύπου ΙΙ. (Warren 1972, 163, fig. 47)

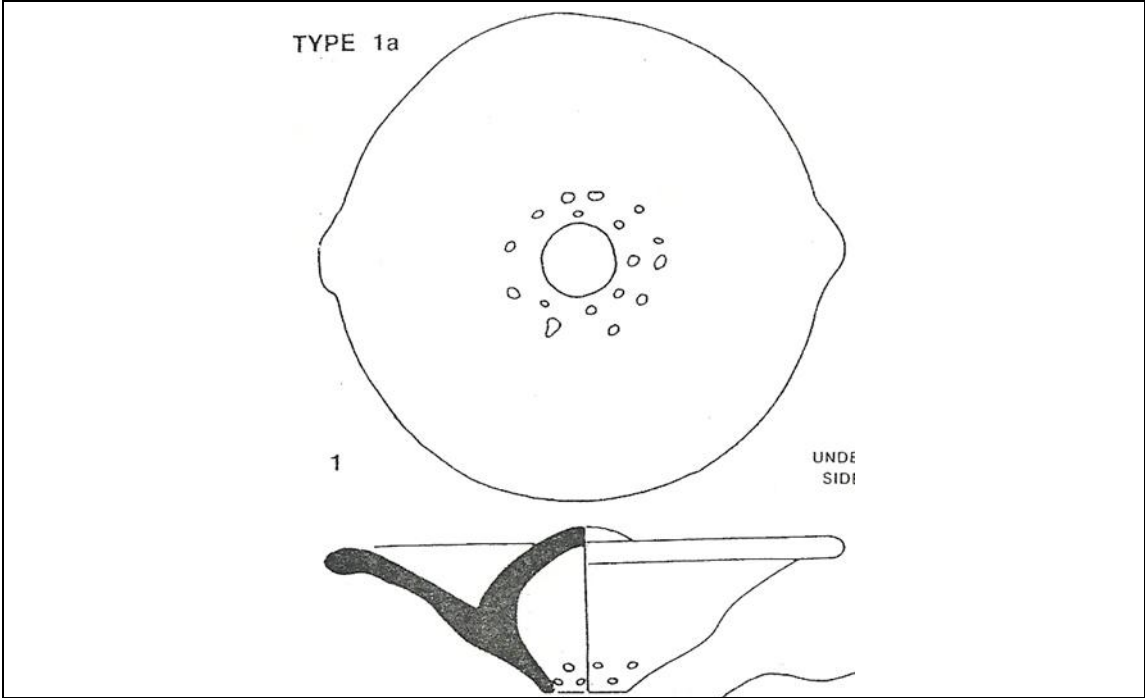
Εικ.5. Μαγειρικός δίσκος τύπου Ι. (Warren 1972, 163, fig. 47)

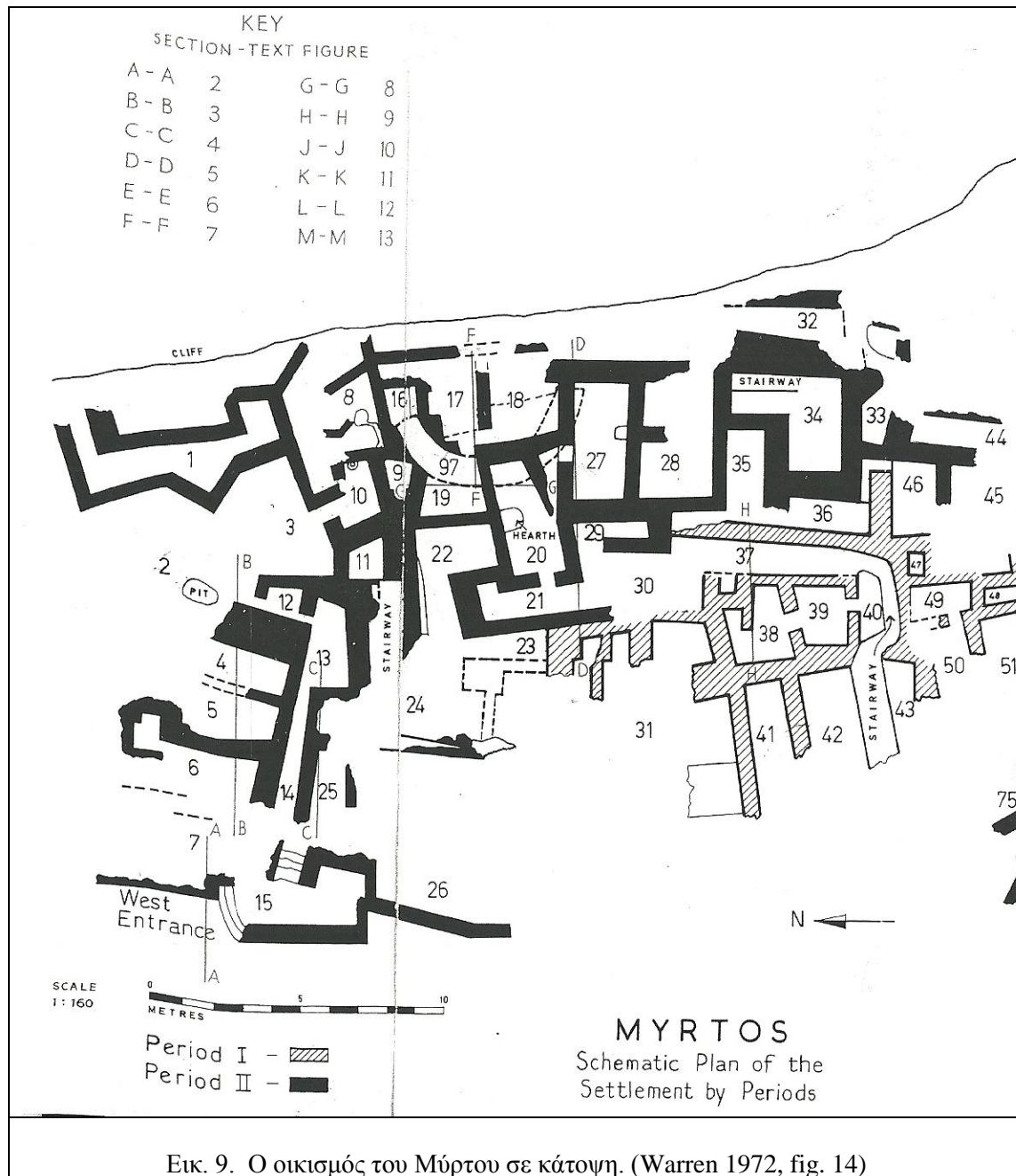
Εικ.6. Μαγειρικός δίσκος τύπου II. (Warren 1972, 163, fig. 47)

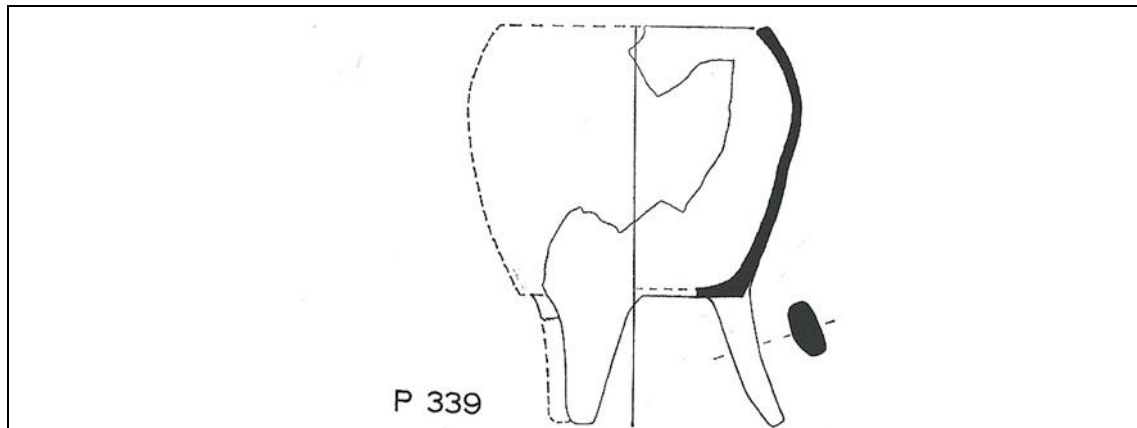
Εικ.7. Πύρανο τύπου I. (Evely 2000, II, 541)

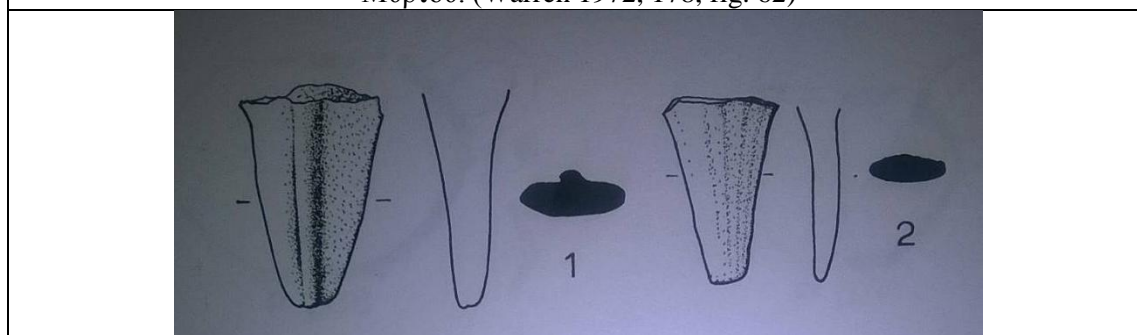
Εικ.8. Πύραυνο τύπου II. Evely 2000, II, 542

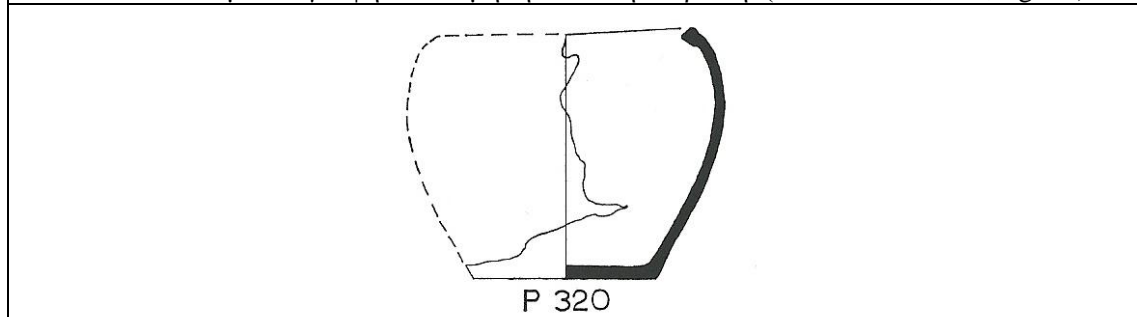
Εικ. 9. Ο οικισμός του Μύρτου σε κάτοψη. (Warren 1972, fig. 14)

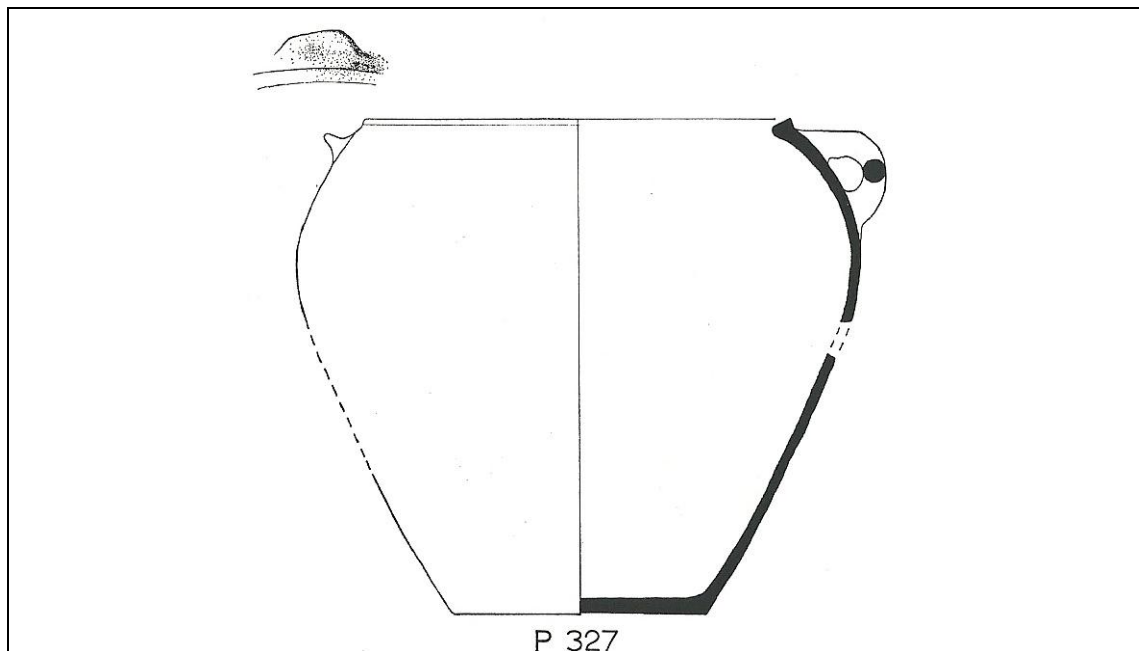
Εικ. 10. Χύτρα P339. Αντιπροσωπευτικό δείγμα του κυρίαρχου σχήματος στον οικισμό του Μύρτου. (Warren 1972, 178, fig. 62)

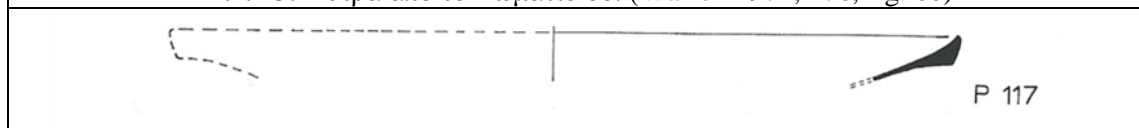
Εικ.11. Πόδι με ανάγλυφη διακόσμηση. Κάθετη νεύρωση. (Warren 1972, 178, fig. 62)

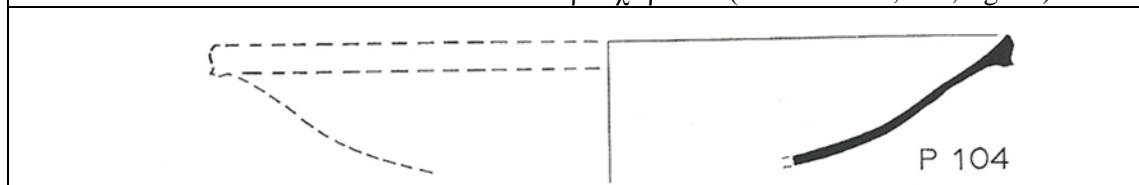
Εικ.12. Χύτρα από το Δωμάτιο 57 που έχει ταυτιστεί με τη 'ΝΑ Κουζίνα'. (Warren 1972, 176, fig. 60)

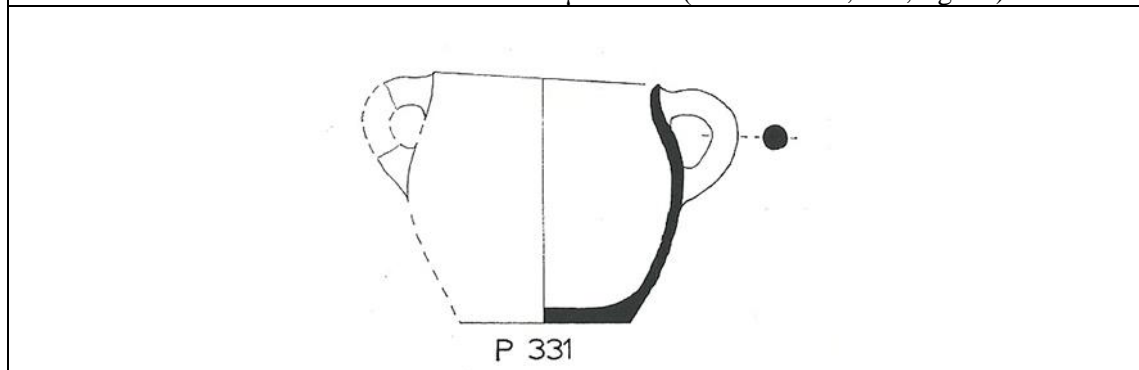
Εικ. 13. Χύτρα από το Δωμάτιο 88. (Warren 1972, 176, fig. 60)

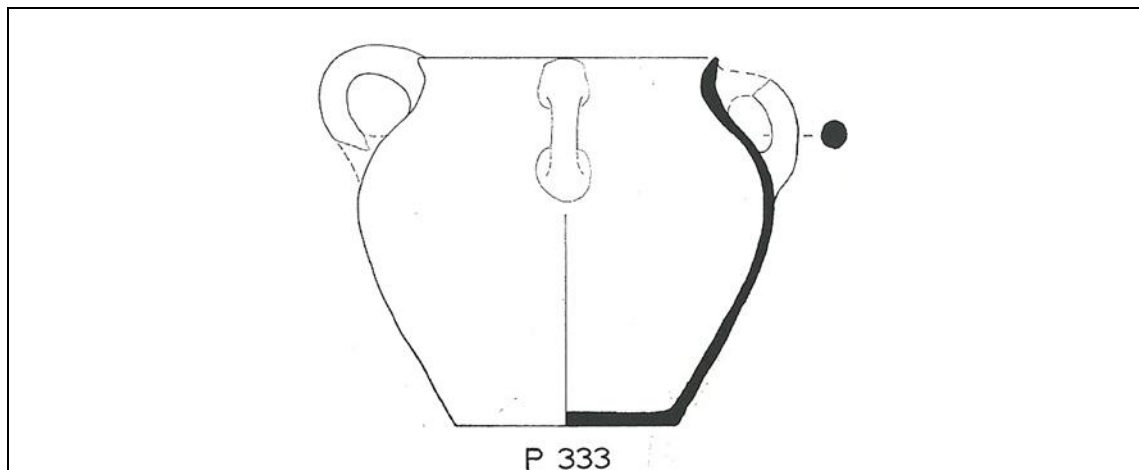
Εικ.14. Λοπάδα τύπου II από τον υπαίθριο χώρο 69. (Warren 1972, 177, fig. 61)

Εικ.15. Λοπάδα τύπου I από το Δωμάτιο 59. (Warren 1972, 177, fig. 61)

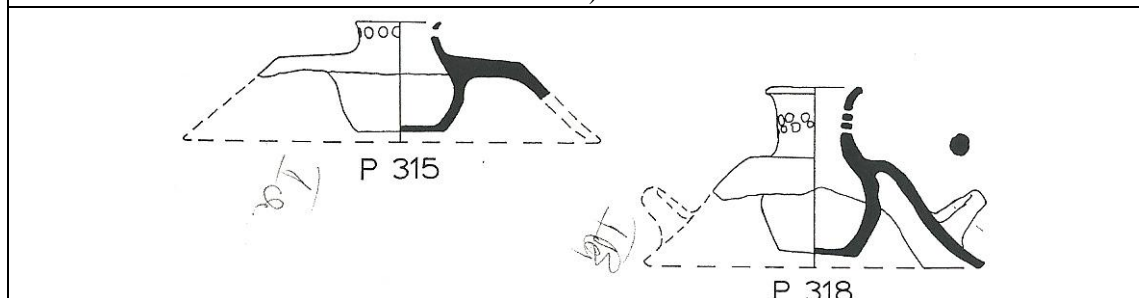

Εικ. 16. Χύτρα από το Δωμάτιο 80. (Warren 1972, 161, fig. 45)

P 333

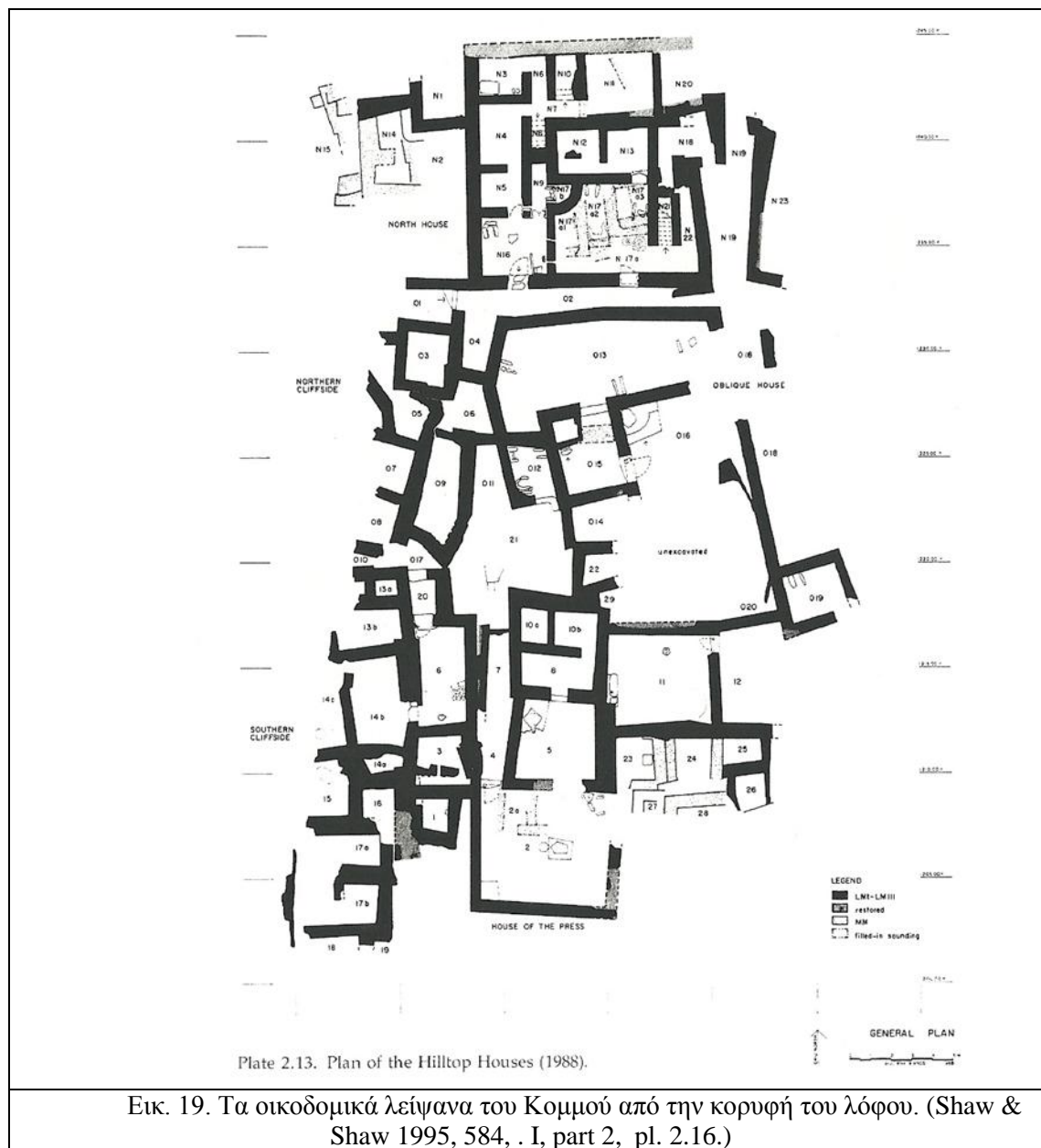
Εικ.17. Χύτρα από το 'Θησαυροφυλάκιο' με τέσσερις κάθετες λαβές. (Warren 1972, 162, fig. 46)

P 315

P 318

Εικ.18. Θραύσματα πυράντων από το Χώρο 34. (Warren 1972, 175, fig. 59)

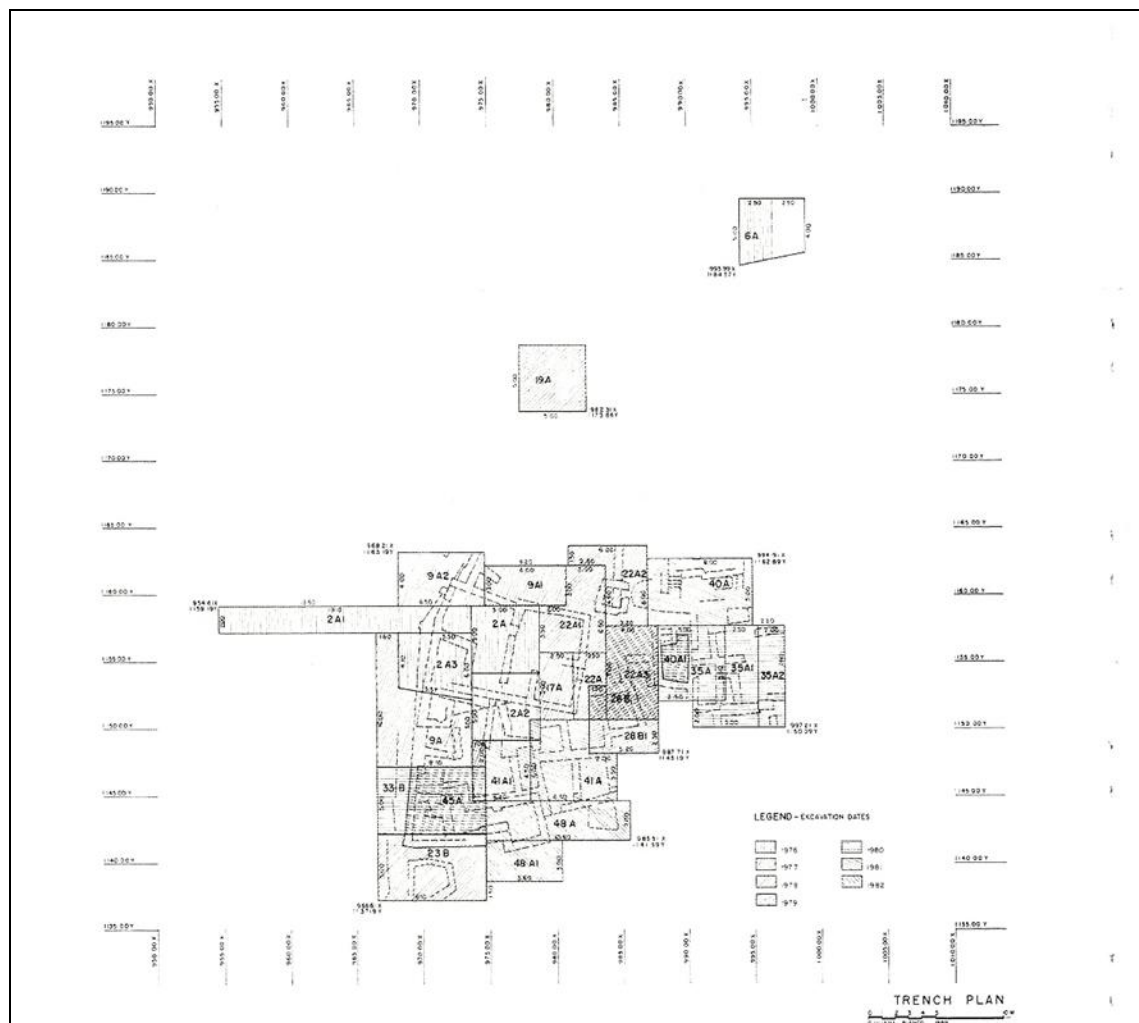

Plate 2.16. Trench plan of the Central Hillside (1989).

Εικ.20. Τα ανασκαφικά τετράγωνα από την Κεντρική Κλιτύς. (Shaw & Shaw 1995, Vol. I, Part 2, 581, pl. 2.13)

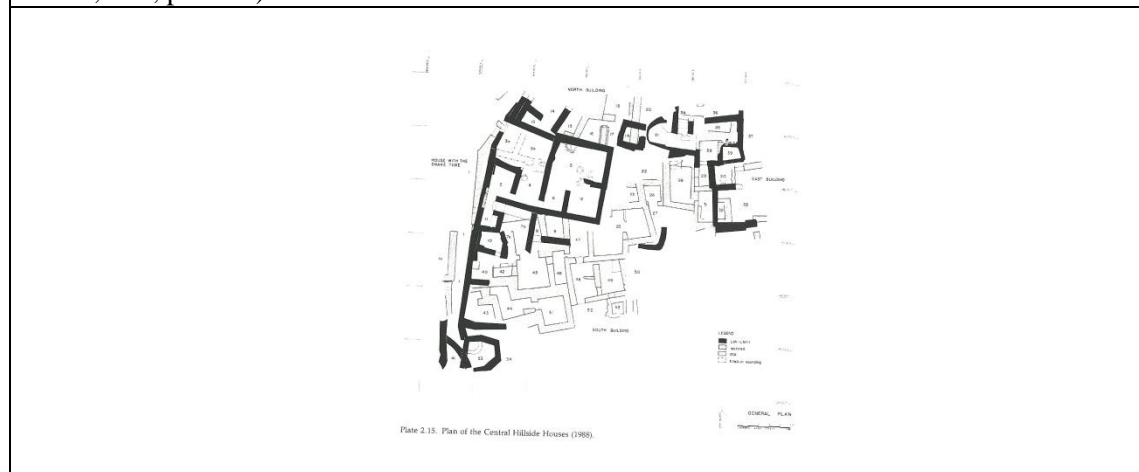
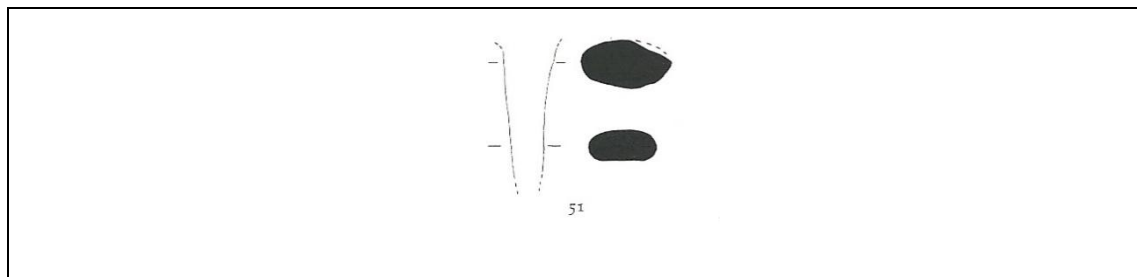
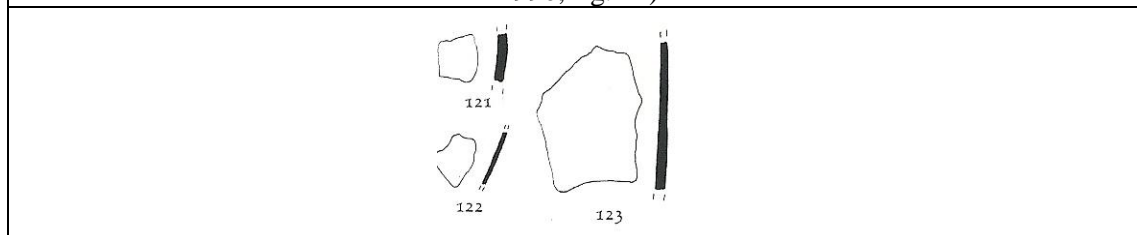

Plate 2.15. Plan of the Central Hillside Houses (1988).

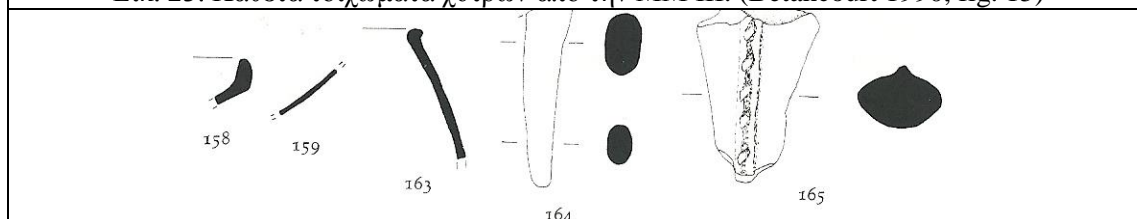
Εικ.21. Τα οικοδομικά λείψανα από την Κεντρική Κλιτύς. (Shaw & Shaw 1995, 582, Vol. I, Part 2, pl. 2.15)

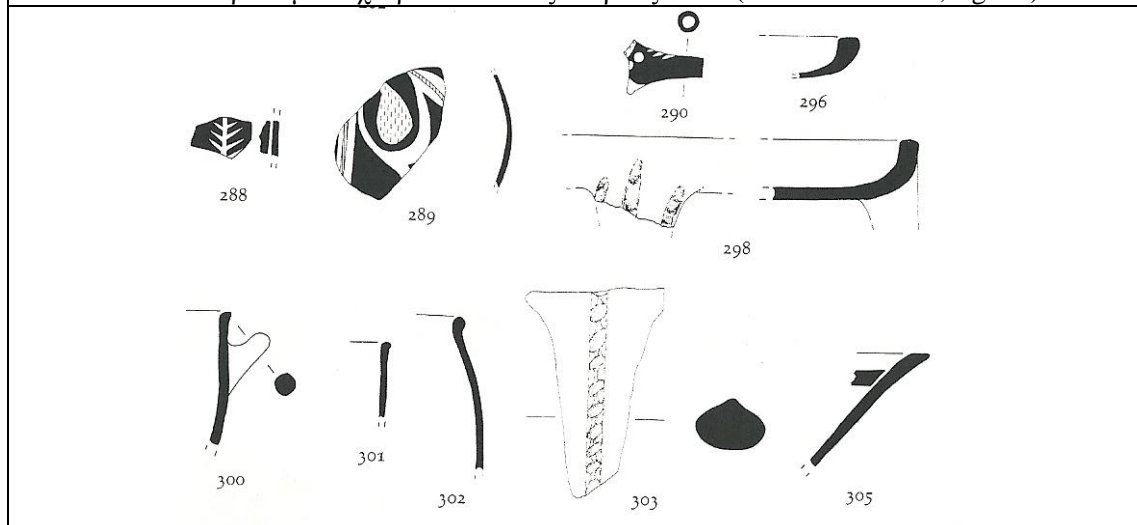
Εικ. 22. Πόδι λεπτό, ελλειπτικής διατομής από την MM IB περίοδο του Κομμού. (Betancourt 1990, fig. 12)

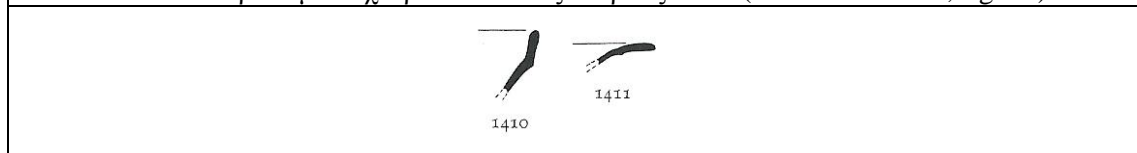
Εικ. 23. Κάθετα τοιχώματα χυτρών από την MM III. (Betancourt 1990, fig. 15)

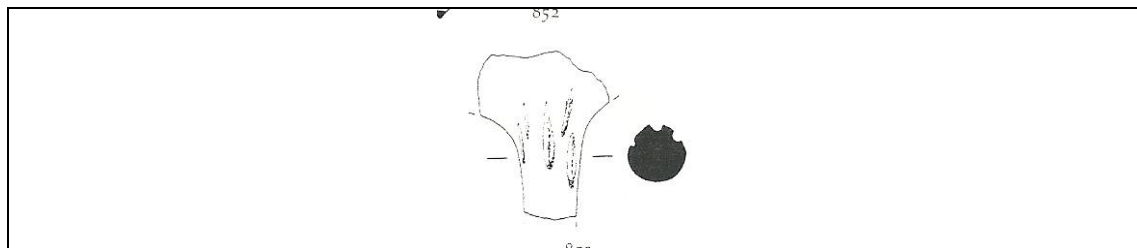
Εικ.24. Θραύσματα χυτρών από τους Χώρους 35-6. (Betancourt 1990, fig. 16)

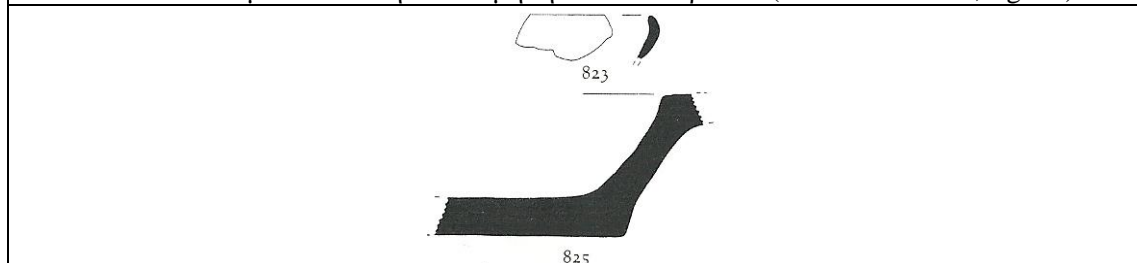
Εικ. 25. Θραύσματα χυτρών από τους Χώρους 35-6. (Betancourt 1990, fig. 17)

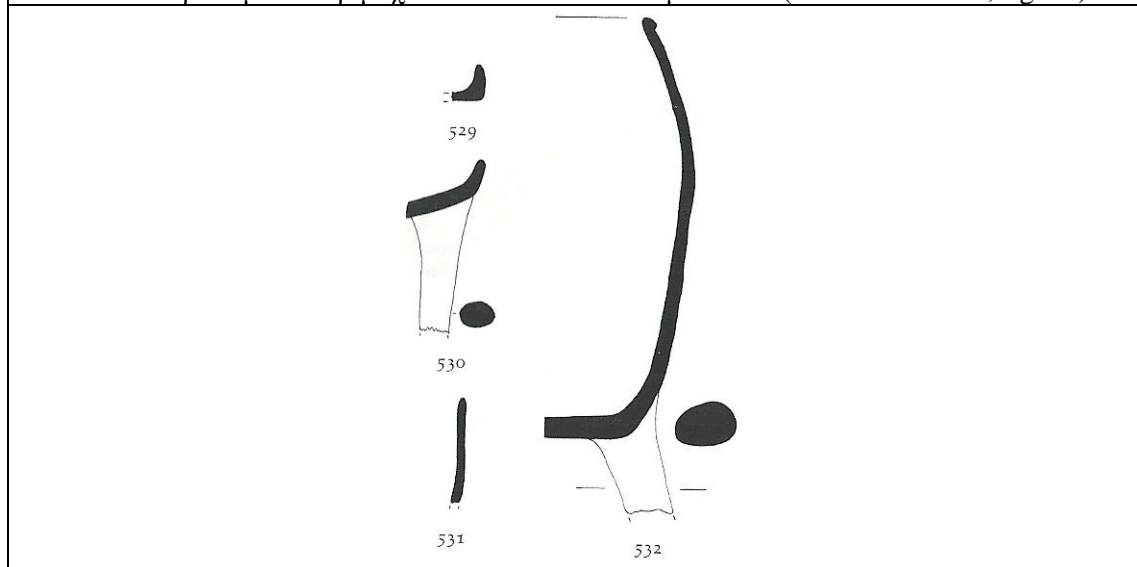
Εικ. 26. Θραύσματα λοπάδων από το Δωμάτιο 15. (Betancourt 1990, fig. 55)

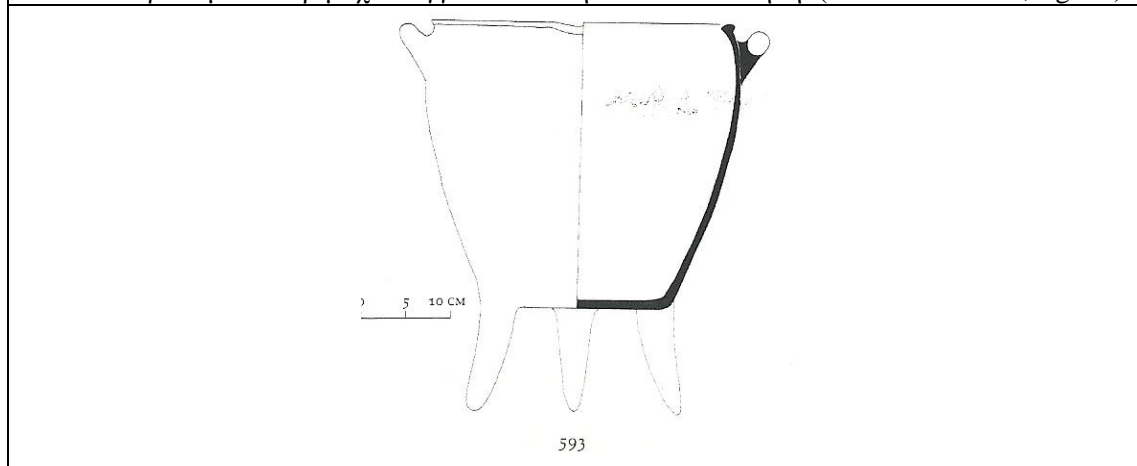
Εικ. 27. Πόδι με αυλακωτή διακόσμηση από το Χώρο 16. (Betancourt 1990, fig. 41)

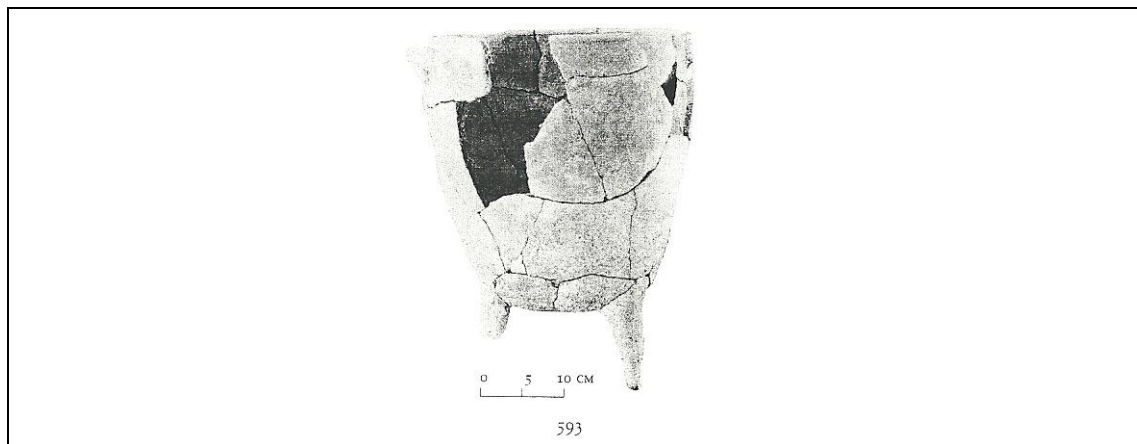
Εικ.28. Θραύσματα πυρίμαχων σκευών από το Δωμάτιο 24. (Betancourt 1990, fig. 40)

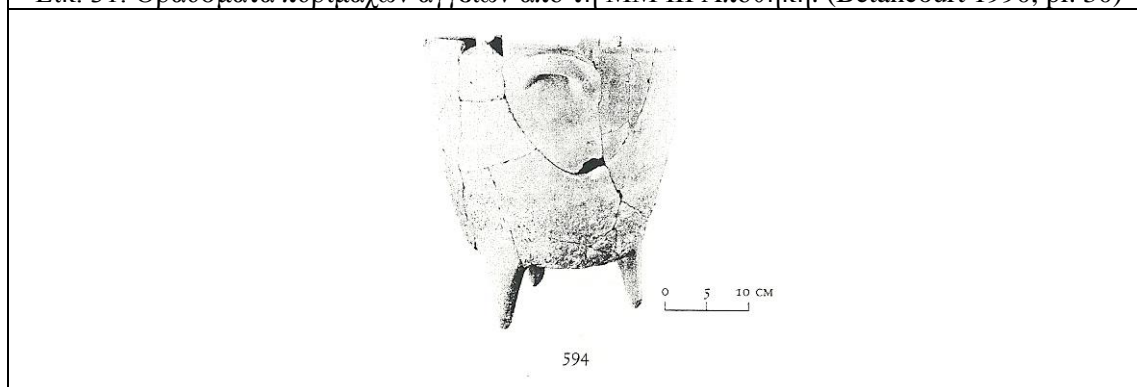
Εικ.29. Θραύσματα πυρίμαχων αγγείων από τη ΜΜ ΙΙΙ Αποθήκη. (Betancourt 1990, fig. 26)

Εικ. 30. Θραύσματα πυρίμαχων αγγείων από τη ΜΜ ΙΙΙ Αποθήκη. (Betancourt 1990, fig. 27)

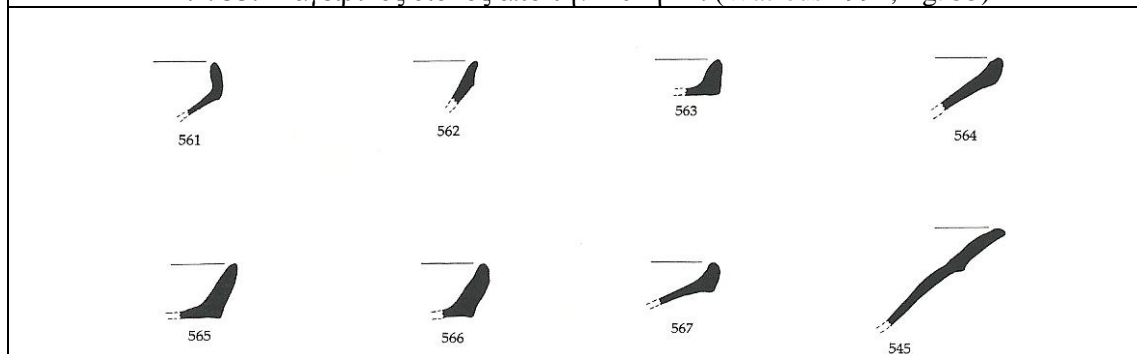
Εικ. 31. Θραύσματα πυρίμαχων αγγείων από τη ΜΜ ΙΙΙ Αποθήκη. (Betancourt 1990, pl. 30)

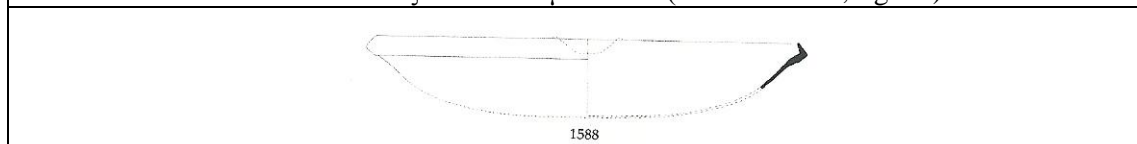
Εικ. 32. Θραύσματα πυρίμαχων αγγείων από τη ΜΜ ΙΙΙ Αποθήκη. (Betancourt 1990, pl. 31)

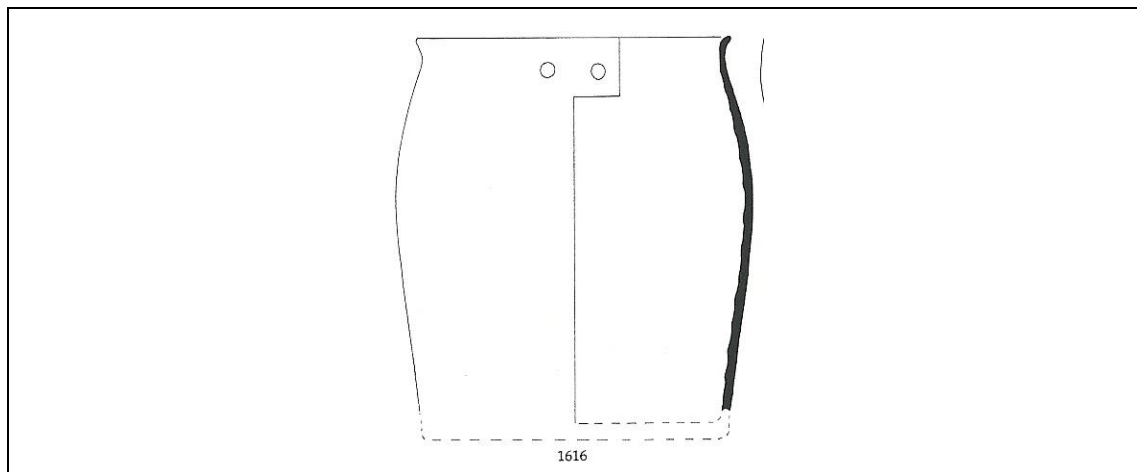
Εικ. 33. Μαγειρικός δίσκος από την Αυλή 21. (Watrous 1992, fig. 53)

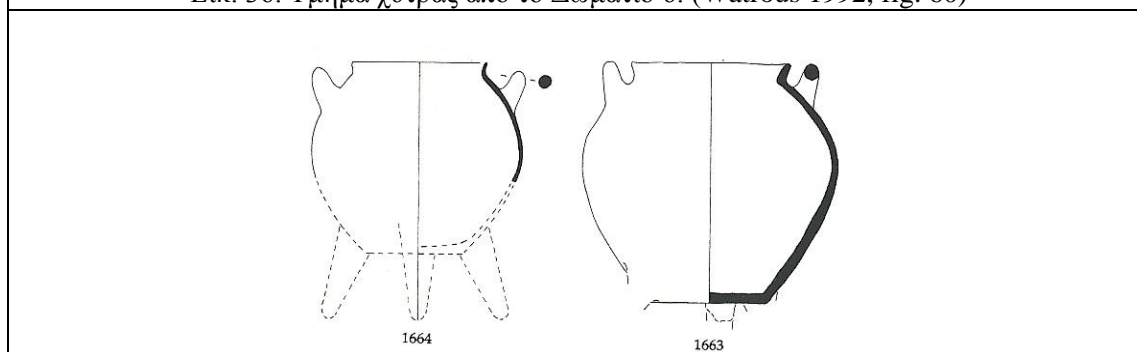
Εικ. 34. Λοπάδες από το Δωμάτιο 10. (Watrous 1992, fig. 25)

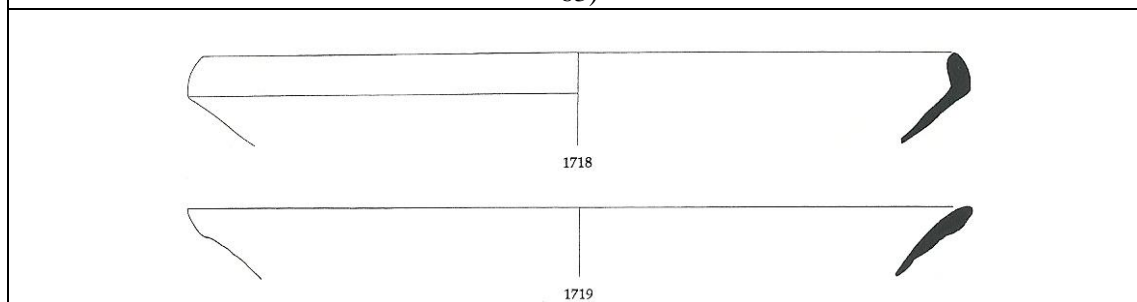
Εικ. 35. Λοπάδα τύπου ΙΙ από το Δωμάτιο 14b. (Watrous 1992, fig. 58)

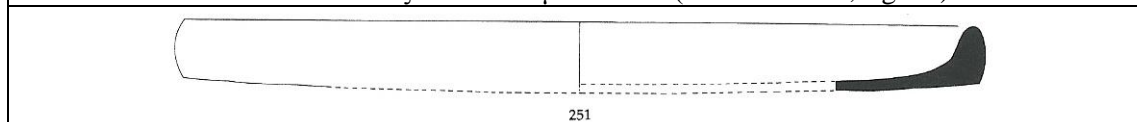
Εικ. 36. Τμήμα χύτρας από το Δωμάτιο 6. (Watrous 1992, fig. 60)

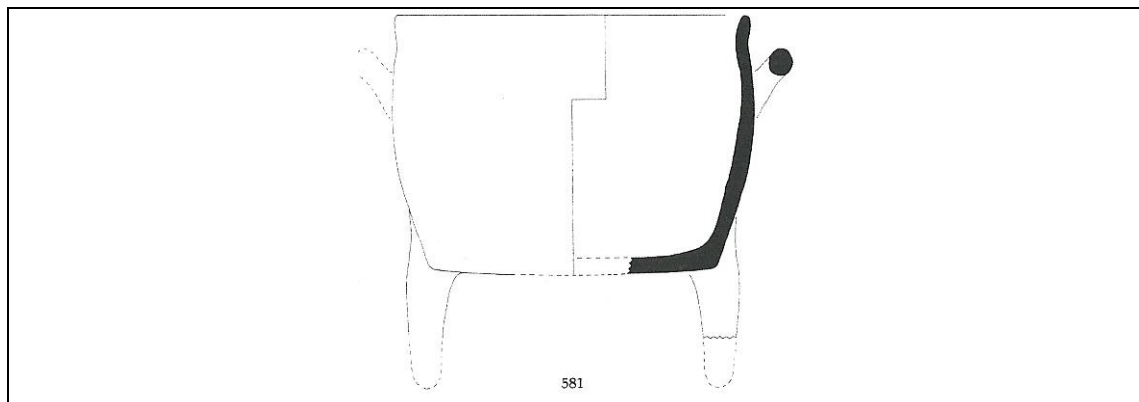
Εικ. 37. Χύτρες από το Δωμάτιο 3 της Οικίας του Σωληνωτού Σκεύους. (Watrous 1992, fig. 63)

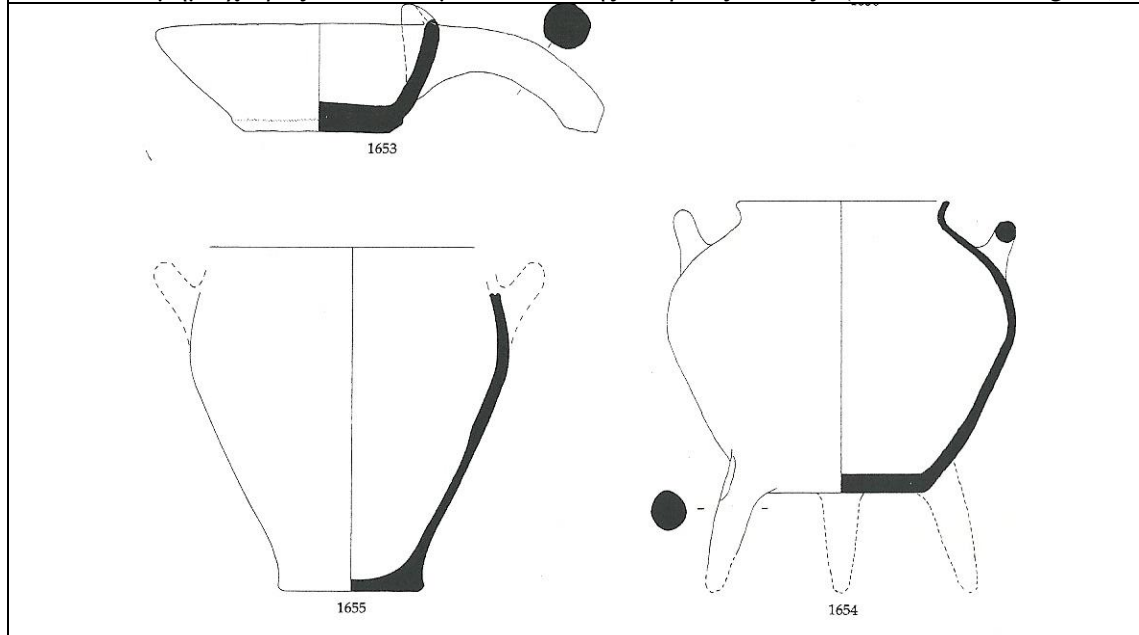
Εικ. 38. Λοπάδες από το Δωμάτιο 019. (Watrous 1992, fig. 64)

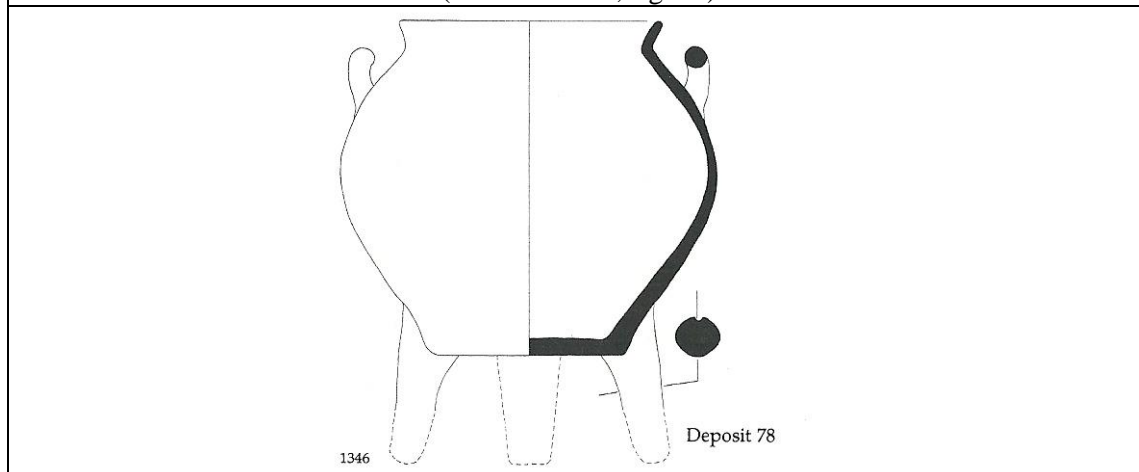
Εικ. 39. Τμήμα μαγειρικού δίσκου από τον αποθήκη N της 'Οικίας με Σωληνωτό Σκεύος'. (Watrous 1992, fig. 16)

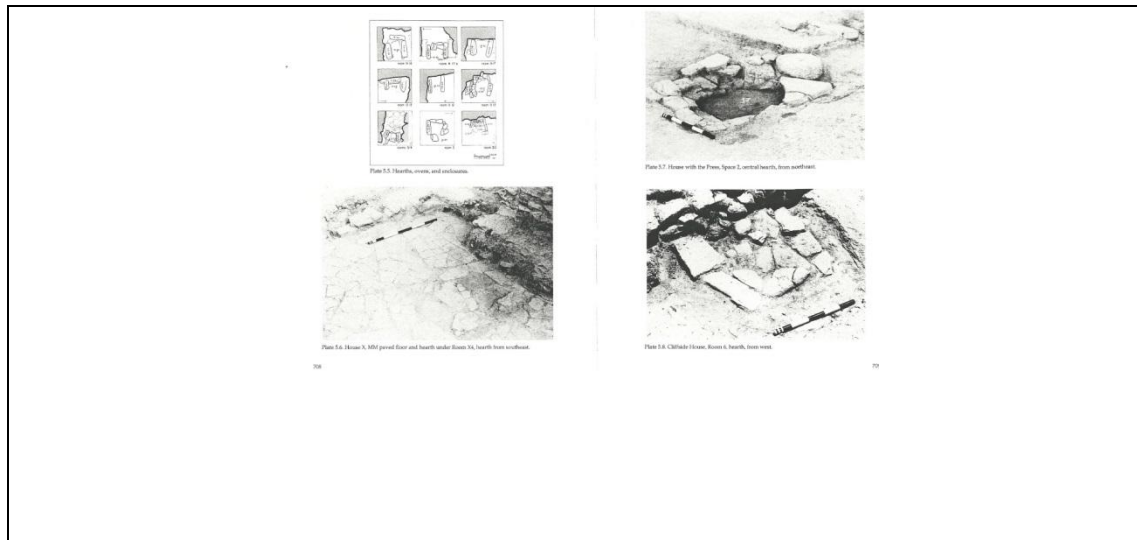
Εικ. 40. Τμήμα χύτρας από το Δωμάτιο Ν6-8 της 'Βόρειας Οικίας'. (Watrous 1992, fig. 26)

Εικ. 41. Πύραυνο και χύτρας από το Δωμάτιο 4 της 'Οικίας με το Σωληνωτό Σκεύος'. (Watrous 1992, fig. 62)

Εικ. 42. Τμήμα χύτρας από το Κτήριο J. (Watrous 1992, fig. 50)

Εικ. 43. Τύποι εστιών από τον Οικισμό του Μύρτου Φούρνου Κορυφή. (Shaw & Shaw 1995, 709, Vol. I, Part 2, pls 5.5-5.8)

Plate 2.44. Room N16, hearth or oven, from south.

Εικ. 44. Εστία από το Δομάτιο N16. (Shaw & Shaw 1995, 465, Vol. I, Part 2, pl. 2.44)

Plate 3.151. Room 5, tripod cooking pot (C 1179) *in situ*, from southwest.

Εικ. 45. Τριποδική χύτρα κατά χώρα στο Δωμάτιο 5 της 'Οικίας με το Σωληνωτό Σκεύος'.
(Shaw & Shaw 1995, 649, Vol. I, Part 2, pl. 3.151)